

คู่มือการฝึกอบรม

หลักสูตรการป้องกันการทุจริตตามแนวพระพุทธศาสนา
ระดับมัธยมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)

ร่วมกับ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร)

“...ความซื่อสัตย์ สุจริต
เป็นพื้นฐานของความดีทุกอย่าง
เด็กๆ จึงต้องฝึกฝนอบรมให้เกิดมีขึ้นในตนเอง
เพื่อจักได้เติบโตขึ้นเป็นคนดี
มีประโยชน์ และมีชีวิตที่สะอาดที่เจริญมั่นคง...”

ความตอนหนึ่ง ในพระบรมราโชวาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
พระราชทานเนื่องในวันเด็กแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๑

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

องค์เอกอัครศาสนูปถัมภก

คำนำ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงฆ์แห่งคณะสงฆ์ไทย ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ล้นเกล้ารัชกาลที่ ๕ ได้ทรงสถาปนาขึ้นเพื่อเป็นที่ศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูง สำหรับพระภิกษุสามเณรและประชาชนทั่วไป

พันธกิจในการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินการไปควบคู่กับการให้บริหารวิชาการแก่สังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้ทำความร่วมมือกับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยใช้กลไกศาสนา ซึ่งมีกิจกรรมหลักประกอบด้วยการจัดสัมมนาแนวทางการขับเคลื่อนการป้องกันการทุจริตระหว่างสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด กับ หน่วยงานของ มจร ส่วนภูมิภาค ๔๕ แห่ง การจัดทำหลักสูตรการป้องกันการทุจริตตามแนวพระพุทธศาสนา และการจัดทำกณฑ์เทศน์การป้องกันการทุจริตตามแนวพระพุทธศาสนา

สำหรับการจัดทำหลักสูตรการป้องกันการทุจริตตามแนวพระพุทธศาสนาฉบับนี้ มีทั้งระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ซึ่งมีเนื้อหาที่เหมาะสมสำหรับเด็กนักเรียนแต่ละวัย ทั้งนี้มีเป้าหมายให้พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในสังกัดของมหาวิทยาลัยไปดำเนินการร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ให้ครอบคลุมพื้นที่ให้ได้มากที่สุดของประเทศ

บัดนี้ หลักสูตรดังกล่าวนี้เป็นผลของความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กับ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่สามารถนำไปเป็นคู่มือให้ผู้สอนผู้บรรยายนำไปประกอบการฝึกอบรมเพื่อช่วยกันขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านนี้ให้บรรลุผลตามที่กำหนดไว้ จึงขออนุโมทนาขอบคุณคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตรนี้ จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ณ โอกาสนี้

พระพรหมบัณฑิต

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ความเป็นมา

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตโดยการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต และดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งในการกิจป้องกันการทุจริตด้านการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต เป็นภารกิจที่สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ปลุกจิตสำนึก ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และสร้างวินัยแก่ทุกภาคส่วน มีสาระสำคัญของยุทธศาสตร์ที่ต้องการส่งเสริมการเรียนรู้และปฏิบัติตามหลักคุณธรรม จริยธรรม และวินัย ตลอดจนผลักดันให้ค่านิยมเชิดชูความดี ความซื่อสัตย์สุจริตและรังเกียจการทุจริตเป็นค่านิยมร่วมของชาติ โดยมีเครือข่ายจากทุกภาคส่วนของสังคมร่วมเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

โครงการป้องกันการทุจริตตามแนวทางพระพุทธศาสนา ขับเคลื่อนโดยความร่วมมือระหว่างสำนักงาน ป.ป.ช. กับ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นโครงการตามมติคณะอนุกรรมการประสานความร่วมมือในการรณรงค์ป้องกันการทุจริตระหว่างสำนักงาน ป.ป.ช. กับ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร) ในการประชุมครั้งที่ ๑-๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๖ ที่ต้องการขับเคลื่อนกิจกรรม/โครงการตามวัตถุประสงค์ และแนวทางการดำเนินงานและกิจกรรมความร่วมมือตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการรณรงค์ป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระหว่างสำนักงาน ป.ป.ช. กับ มจร ที่ได้ลงนามร่วมกันในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖ โดยมีเจตนารมณ์สืบเนื่องจากการที่สำนักงาน ป.ป.ช. กับ มจร เห็นชอบร่วมกันในการสนับสนุนเผยแพร่ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนให้บุคลากร นิสิต นักศึกษา และนักเรียน ในสังกัด มจร ทุกระดับ ได้มีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยใช้กลไกทางศาสนา ซึ่งเป็นกลไกหนึ่งในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และเป็นโครงการหนึ่งที่สนับสนุนให้การปฏิบัติงานด้านป้องกันการทุจริตบรรลุตามเป้าหมายที่จะพัฒนาคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และสร้างวินัยให้เกิดขึ้นในทุกภาคส่วนของสังคม โดยอาศัยการสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นนิสิต นักศึกษา นักเรียน และบุคลากรทั้งฝ่ายสงฆ์และฝ่ายฆราวาส ในสังกัด มจร ทุกระดับ ในการขับเคลื่อนภารกิจด้านการป้องกันการทุจริต ด้วยช่องทางการจัดกิจกรรมรูปแบบต่างๆ

คณะอนุกรรมการประสานความร่วมมือในการรณรงค์ป้องกันการทุจริต ระหว่างสำนักงาน ป.ป.ช. กับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ร่วมกันกำหนดการขับเคลื่อนกิจกรรมความร่วมมือเพื่อรณรงค์ป้องกันการทุจริตตามแนวทางพระพุทธศาสนา รวม ๗ กิจกรรม ได้แก่

(๑) การจัดทำคู่มือหลักสูตรการป้องกันการทุจริตตามแนวทางพระพุทธศาสนา (๒) การสัมมนาแนวทางขับเคลื่อนการป้องกันการทุจริตระหว่าง สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด กับ มจร ส่วนภูมิภาค ๔๕ แห่ง (๓) กิจกรรมประกวดคำขวัญหรือสัญลักษณ์รณรงค์ป้องกันการทุจริต (๔) กิจกรรมกัญชเทศน์ป้องกันการทุจริต (๕) กิจกรรมเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ โครงการป้องกันการทุจริตตามแนวทางพระพุทธศาสนา ขับเคลื่อนโดยความร่วมมือระหว่าง สำนักงาน ป.ป.ช. กับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (๖) การสัมมนาเพิ่มศักยภาพผู้บริหารระดับสูง ระดับกลางและระดับต้น ของ มจร เกี่ยวกับกฎหมายป้องกันการทุจริตและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (๒ รุ่น) และ (๗) การติดตามประเมินผลโครงการป้องกันการทุจริตตามแนวทางพระพุทธศาสนาขับเคลื่อนโดยความร่วมมือระหว่าง สำนักงาน ป.ป.ช. กับ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทั้งนี้กิจกรรมที่ (๑) (๔) และ (๗) ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ส่วนกิจกรรมที่ (๕) กำหนดแถลงข่าวเพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์โครงการป้องกันการทุจริตตามแนวทางพระพุทธศาสนา ขับเคลื่อนโดยความร่วมมือระหว่าง สำนักงาน ป.ป.ช. กับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ภายในงานแถลงข่าวการประชุมวิชาการระดับชาติ มจร ครั้งที่ ๑ (MCU Congress I) และมีความคืบหน้าของกิจกรรมที่ (๒) (๓) และ (๖) ที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จตามเป้าหมาย บรรลุตามวัตถุประสงค์ รวม ๓ กิจกรรม ดังนี้

สัมมนาแนวทางขับเคลื่อนการป้องกันการทุจริตระหว่าง สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด กับ มจร ส่วนภูมิภาค ๔๕ แห่ง

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริม สนับสนุน เผยแพร่และพัฒนาองค์ความรู้ ด้านคุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรม เพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต นำสู่การปฏิบัติในระดับภูมิภาค และระดับจังหวัด โดยให้ มจร พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ด้านการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระดับภูมิภาค และระดับจังหวัด และพัฒนาความร่วมมือและสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างยั่งยืนในระดับภูมิภาคและระดับจังหวัด

การดำเนินการ

- จัดพิธีลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการรณรงค์ป้องกันและปราบปรามการทุจริตระหว่างสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประจำจังหวัด ๗๗ จังหวัด กับ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ศูนย์จังหวัด ๔๕ แห่ง
- ผู้บริหาร มจร และผู้บริหาร สำนักงาน ป.ป.ช. ร่วมกันมอบนโยบายในการขับเคลื่อนความร่วมมือในการรณรงค์ป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามแนวพระพุทธศาสนา ในระดับจังหวัด
- มีแนวทางการดำเนินงานและกิจกรรมความร่วมมือโดยยึดหลักการดำเนินงานที่สอดคล้องและเป็นไปตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการรณรงค์ป้องกันและปราบปรามการ

ทุจริตระหว่างสำนักงาน ป.ป.ช. กับ มจร ที่ได้ลงนามร่วมกัน เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ดังนี้

- ๑) ประสานความร่วมมือในการดำเนินงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยใช้กลไกทางพระพุทธศาสนา โดย มจร ส่วนภูมิภาค (๔๕ แห่ง) ดำเนินการนำเนื้อหาสาระองค์ความรู้ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ที่ได้ปรับปรุงและบรรจุไว้ในหลักสูตร เผยแพร่ และจัดในระบบการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยในสังกัดทุกแห่ง
- ๒) ร่วมจัดให้ความรู้เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยเฉพาะแนวทางการส่งเสริมด้านคุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรม เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ธรรมะให้พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน นิสิต นักศึกษา นักเรียน และประชาชนทั่วไป เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- ๓) สนับสนุนและส่งเสริมให้ส่วนงานของ มจร ทุกแห่งเป็น “เครือข่ายธรรมะป้องกันทุจริต”
- ๔) ร่วมกันดำเนินการอื่นใด ตามที่สำนักงาน ป.ป.ช. และ มจร เห็นสมควร

การขับเคลื่อนในอนาคต

- ผลักดันให้สำนักงาน ป.ป.ช. และ มจร ส่วนภูมิภาค ประสานความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวทางการดำเนินงานและกิจกรรมความร่วมมืออย่างสอดคล้องตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือที่ได้ลงนามร่วมกัน เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เพื่อนำมาสู่การส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรและส่วนงานในสังกัด มจร ทุกระดับ ร่วมเป็นเครือข่ายธรรมะป้องกันทุจริตตามแนวทางพระพุทธศาสนาของสำนักงาน ป.ป.ช.

กิจกรรมประกวดคำขวัญหรือสัญลักษณ์ธรรมะป้องกันทุจริต

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริม สนับสนุน เผยแพร่ให้เกิดจิตสำนึก ค่านิยมคุณธรรม จริยธรรม สร้างวินัย และเสริมสร้างค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต พื้นฐานของการดำเนินชีวิตที่นำไปสู่การสร้างสังคมโปร่งใสตามแนวทางพระพุทธศาสนา สามารถนำไปสู่การรับรู้อย่างเข้าใจ เกิดการประพฤติปฏิบัติตนในครรลองที่ดีงามตามแนวทางพระพุทธศาสนา ซึ่งถือเป็นศาสนาประจำชาติ และกระตุ้นเตือนให้ประชาชนทุกคน ตระหนักในผลเสียหายร้ายแรงที่เกิดขึ้นจากการทุจริตคอร์รัปชันผ่านองค์ความรู้และช่องทางการใช้สื่อรูปแบบต่างๆ อย่างสอดคล้องเหมาะสม

การดำเนินการ

- แต่งตั้งคณะทำงานประกวดคำขวัญหรือสัญลักษณ์ธรรมะป้องกันทุจริต
- เปิดรับสมัครผู้สนใจส่งผลงานประกวดสัญลักษณ์และคำขวัญธรรมะป้องกันทุจริต ตั้งแต่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๗ – ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗
- มีผู้ส่งผลงานเข้าประกวดฯ จากทั่วประเทศ รวม ๕๖ ราย

- มีหลักเกณฑ์ในการตัดสิน ประกอบด้วย แนวคิดและการสื่อความหมายของสัญลักษณ์และคำขวัญ ความคิดสร้างสรรค์ การจัดองค์ประกอบและการใช้สี ความสะดวกในการใช้งาน โดยใช้ฉันทามติของคณะกรรมการตัดสินให้ถือเป็นที่ยุติ
- ประกาศผลการตัดสิน ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๗ รางวัลที่ ๑ โล่เกียรตินิยมของสำนักงาน ป.ป.ช. พร้อมเกียรติบัตร และเงินรางวัล จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ได้แก่ นายพิเชษฐ์ พล ไทยประสงค์ จังหวัดเชียงใหม่ และรางวัลชมเชย ๒ รางวัล เกียรติบัตรพร้อมเงินรางวัล รางวัลละ ๑๐,๐๐๐ บาท นายดิเรก วิเศษวงษา จังหวัดฉะเชิงเทรา และนายบำรุง อิศรกุล จังหวัดปทุมธานี (เจ้าของรางวัลทุกรางวัลได้รับเงินรางวัลจากสำนักงาน ป.ป.ช. เรียบร้อยแล้ว)
- กำหนดมอบโล่เกียรตินิยม สำนักงาน ป.ป.ช. และเกียรติบัตร ให้ผู้ที่ได้รับรางวัล โดยพระพรหมบัณฑิต อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในวันแถลงข่าวการประชุมวิชาการระดับชาติ มจร ครั้งที่ ๑ (MCU Congress I) เรื่องพุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาจิตใจและสังคมประจำปี ๒๕๕๗ ณ ห้อง ๔๐๑ ชั้น ๔ อาคารสำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- นำสัญลักษณ์และคำขวัญรณรงค์ป้องกันการทุจริตตามแนวทางพระพุทธศาสนาที่ได้รับรางวัลชนะเลิศเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ไปยัง สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ๗๗ จังหวัด และหน่วยงานในสังกัด มจร ไม่น้อยกว่า ๔๕ แห่ง

สารบัญ

คำนำ	ก
ความเป็นมา	ข
สารบัญ	
ระดับประถมศึกษา	
ส่วนที่ ๑ โครงสร้างหลักสูตร	๑
โครงสร้างหลักสูตร	๑
ตารางอบรม	๕
กำหนดการฝึกอบรม	๖
ส่วนที่ ๒ รายวิชา/เนื้อหาสาระ/กิจกรรม	
บทเรียนที่ ๑ ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามทุจริต โดยใช้กลไกทางศาสนา	๗
บทเรียนที่ ๒ ชาวพุทธตัวอย่างในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงที่ไม่นำไปสู่การทุจริต	๑๘
บทเรียนที่ ๓ อทินนาทานกับการแก้ปัญหาคอร์รัปชัน	๒๙
บทเรียนที่ ๔ โลกบาลธรรมกับการป้องกันการทุจริต คอรัปชัน	๓๒
บทเรียนที่ ๕ สุจริตธรรมกับการแก้ปัญหาคอร์รัปชัน	๓๗
บทเรียนที่ ๖ สัมปติธรรมกับการแก้ปัญหาคอร์รัปชัน	๔๓
บทเรียนที่ ๗ หลักกรรมกับการแก้ปัญหาคอร์รัปชัน	๔๘
บทเรียนที่ ๘ บริหารจิต เจริญปัญญา	๕๙
บทเรียนที่ ๙ เครือข่ายพุทธศาสนานำไทยห่างไกลคอรัปชัน	๖๕
ภาคผนวก	
คณะทำงานจัดทำหลักสูตรและคู่มือการฝึกอบรม	๙๐
คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๙๑

**หลักสูตรฝึกอบรมการป้องกันการทุจริตตามแนวพระพุทธศาสนา
สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**

๑. โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น “การป้องกันการทุจริตตามแนวพระพุทธศาสนา” ดำเนินการโดยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เน้นการเรียนรู้หลักธรรมในพระพุทธศาสนาเพื่อการป้องกันการทุจริตตามแนวพระพุทธศาสนา มีรายละเอียดของหลักสูตรดังนี้

ลำดับ	ชื่อวิชา	กิจกรรม	เวลา/นาที
๑.	ปฐมนิเทศ	๑.กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ๒. เพลง/เกม ๓. บรรยายชี้แจงวัตถุประสงค์ การฝึกอบรม	๖๐
๒.	แผนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตโดยใช้กลไกทางศาสนา	๑. การบรรยาย ๒. ดุริตทัศน์ ๓. อภิปราย ๔. ชักถาม ๕. สรุป	๖๐
๓.	ชาวพุทธตัวอย่างในการดำเนินชีวิตแบบ พอเพียงที่ไม่นำไปสู่การทุจริต	๑. การบรรยาย ๒. ดุริตทัศน์ ๓. วาดภาพระบายสี	๖๐
๔.	อหิณนาทานกับการแก้ปัญหาการทุจริต คอร์รัปชัน	๑. การบรรยายเรื่อง อหิณนาทาน ๒. เกม ๓. วาดภาพระบายสี	๖๐
๕.	โลกปาเลธรรมกับการป้องกันการการทุจริต คอร์รัปชัน	๑. การบรรยายเรื่อง หิริและ โอตตปปะ ๒. ดุริตทัศน์ ๓. อภิปราย ๔. ชักถาม ๕. สรุป	๖๐
๖.	สุจริต ๓ กับการแก้ปัญหาการทุจริต คอร์รัปชัน	๑. การบรรยายเรื่อง สุจริต ๓ ๒. ดุริตทัศน์ ๓. วาดภาพระบายสี	๖๐
๗.	สัปปุริสธรรม ๗ กับการแก้ปัญหาการทุจริต คอร์รัปชัน	๑. การบรรยายเรื่อง สัปปุริส ธรรม ๗	๖๐

		๒. เกม ๓. วาดภาพพระบายสี	
๘.	หลักกรรมกับการแก้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน	๑. การบรรยายเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ๒. เพลง/นิทาน ๓. วาดภาพพระบายสี	๖๐
๙.	บริหารจัดการ เจริญปัญญา	นั่งสมาธิ/กิจกรรมจุดเทียนส่องใจทางไกลคอร์รัปชัน	๓๐
๑๐.	เครือข่ายพุทธศาสนานำไทยทางไกลคอร์รัปชัน	๑. การบรรยาย ๒. อภิปราย ๓. ชักถาม	๓๐
รวม			๖๐๐

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้มีความรู้ความเข้าใจในการหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมความซื่อสัตย์สุจริต
๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ตระหนักในความสำคัญในการนำหลักพุทธธรรมไปใช้ในการป้องกันการทุจริต
๓. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเรียนรู้และปฏิบัติตามแนวทางของหลักพุทธธรรม
๔. เพื่อให้ปลูกฝังโลกทัศน์แก่ผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการมีฐานะได้โดยไม่ต้องโกง

๓. มาตรฐานผ่านการฝึกอบรม

ผู้เข้ารับการอบรมมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านความซื่อสัตย์ สุจริต เกิดความละอายชั่วกลัวบาป และยึดมั่นในหลักศีล ๕ และหลักกรรม

๔. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรม

นักเรียนระดับมัธยมศึกษา

๕. ระยะเวลาในการฝึกอบรม

จำนวน ๒ วัน ๑ คืน

๖. คำอธิบายหลักสูตร

เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการแก้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ทั้งที่เป็น บุคลาธิษฐาน คือ การยกตัวอย่างชาวพุทธที่สร้างคุณดี ไม่คดโกง และธรรมาธิษฐาน คือ การนำเสนอเกี่ยวกับ หลักอทินนาทาน หิริ โอตตปปะ สุจริต ๓ สัมปยุตธรรม ๗ และหลักกรรมในพระพุทธศาสนา รวมทั้งมีการเรียนรู้ภาคปฏิบัติโดยการบริหารจัดการ เจริญปัญญา

๗. กิจกรรมรายวิชา

๑. ปฐมนิเทศ
๒. แผนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยใช้กลไกทางศาสนา
๓. ชาวพุทธตัวอย่างในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงที่ไม่นำไปสู่การทุจริต
๔. อทินนาทานกับการแก้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน
๕. โลกปาเลธรรมกับการป้องกันการการทุจริตคอร์รัปชัน
๖. สุจริต ๓ กับการแก้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน
๗. สัปปริสธรรม ๗ กับการแก้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน
๘. หลักกรรมกับการแก้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน
๙. บริหารจิต เจริญปัญญา
๑๐. เครือข่ายพุทธศาสนานำไทยห่างไกลคอร์รัปชัน

๘. วิธีการฝึกอบรม

๑. การบรรยาย
๒. การสาธิตและการปฏิบัติ
๓. เพลง/เกม
๔. กิจกรรมกลุ่ม
๕. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
๖. การวาดภาพ/ระบายสี
๗. วีดิทัศน์

๙. การประเมินผล

๑. วิธีการวัดผล : สังเกตพฤติกรรม ประเมินความรู้ ประเมินผลงาน
๒. เครื่องมือวัดผล : แบบประเมินความรู้ แบบประเมินผลงาน แบบสังเกตพฤติกรรม
๓. เกณฑ์การประเมินผล : ผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๘๐

๑๐. เกณฑ์การผ่านหลักสูตร

๑. เวลาเข้าร่วมการฝึกอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๒. ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกรายวิชาไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐

๑๑. สื่อการฝึกอบรม

๑. สื่อโสตทัศนูปกรณ์
๒. ใบงาน ใบความรู้ ใบกิจกรรม การสาธิต การแสดงบทบาทสมมติ
๓. แผนภูมิ รูปภาพ แผ่นภาพ แผ่นพับ ที่เกี่ยวกับเนื้อหาการป้องกันการทุจริตตามแนว

พระพุทธศาสนา

๔. กระดาษ A4
๕. อุปกรณ์เครื่องเขียน
๖. เพลง/เกม

๗. ภาพยนตร์ นิทาน
๘. วีดิทัศน์
๙. เครื่องฉายโปรเจคเตอร์
๑๐. เครื่องเสียง
๑๑. เครื่องดนตรี
๑๒. เครื่องแต่งกายและอุปกรณ์ประกอบการแสดง
๑๓. บทเพลง
๑๔. ไม้พรม

๑๒. เอกสารอ้างอิง/แหล่งข้อมูล

๑. ท.เลียงพิบูลย์. (๒๕๔๘). **กฎแห่งกรรม**. กรุงเทพฯ : เนชั่นบุ๊คส์.
๒. พระเทพโสภณ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (๒๕๔๔). **พระพุทธศาสนาในสถานการณ์โลกปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
๓. พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (๒๕๔๖). **ธรรมบุญชีวิต**. (พิมพ์ครั้งที่ ๒) กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
๔. _____. (๒๕๔๖). **สู่การศึกษาแนวพุทธ**. (พิมพ์ครั้งที่ ๒) กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ).
๕. พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (๒๕๔๘). **รู้หลักก่อนแล้วศึกษาและสอนให้ได้ผล**. กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์สวย จำกัด.
๖. _____. (๒๕๔๙). **สุขภาวะองค์กรรวมแนวพุทธ ภาวะที่ปลอดภัยและเป็นสุขในระบบชีวิตแห่งธรรมชาติและสังคมยุคไอที**. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา.
๗. _____. (๒๕๔๙). **หลักชาวพุทธ**. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา.
๘. พุทธทาสภิกขุ. (ม.ป.ป.). **วิธีฝึกสมาธิ วิปัสสนา**. กรุงเทพมหานคร : อรุณวิทยา.

ตารางหลักสูตรฝึกอบรมการป้องกันการทุจริตตามแนวพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

หมายเหตุ : ตารางการฝึกอบรมอาจมีการปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

วันที่ ๑ ของ การฝึกอบรม			๐๘.๓๐ - ๐๙.๓๐	๐ ๙ . ๓ ๐ - ๑๑.๐๐	๑๑.๐๐ - ๑๒.๐๐	๑๒.๓๐ - ๑๓.๓๐	๑๓.๓๐ - ๑๓.๔๕	๑๓.๔๕ - ๑๔.๔๕	๑๔.๔๕ - ๑๕.๐๐	๑๕.๐๐ - ๑๖.๐๐	๑๖.๐๐ - ๑๗.๓๐	๑๗.๓๐ - ๑๘.๓๐	๑๘.๓๐ - ๑๙.๓๐	๒๐.๐๐
			รับรายงาน ตัว	- พิธีเปิด - บรรยาย พิเศษที่มาของ โครงการและ วัตถุประสงค์ ของ ปปช.และ มจร	พั ก / รับประทาน อาหาร	๑. ปฐมนิเทศ และกิจกรรม กลุ่มสัมพันธ์	พั ก / เครื่องดื่ม	๒ . แ ผ น ยุทธศาสตร์ ชาติว่าด้วย การป้องกัน แ ล ะ ปราบปราม การทุจริตโดย ใช้กลไกทาง ศาสนา	พั ก / เครื่องดื่ม	๓. ชาวพุทธ ตัวอย่างใน การดำเนิน ชีวิตแบบ พอเพียงที่ ไม่นำไปสู่ การทุจริต	พั ก / เครื่องดื่ม/ เกมส์สนุก	๔ . อ ทิ น นาทานกับ การแก้ปัญหา การทุจริต คอร์รัปชั่น	รับประ ทาน อาหารเย็น	๕. บริหาร จิต เจริญ ปัญญา
วันที่ ๒ ของ การฝึกอบรม	๐๖.๐๐ - ๐๗.๐๐	๐๗.๐๐ - ๐๘.๐๐	๐๘.๐๐ - ๐๙.๐๐	๐ ๙ . ๐ ๐ - ๐๙.๑๕	๐ ๙ . ๑ ๕ - ๑๐.๔๕	๑๐.๔๕ - ๑๒.๐๐	๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐	๑๓.๐๐ - ๑๓.๑๕	๑๓.๑๕ - ๑๔.๔๕	๑๔.๔๕ - ๑๕.๐๐	๑๕.๐๐ - ๑๕.๓๐	๑๕.๓๐		
	ตื่น ทำ ภารกิจ ส่วนตัว	รับประทา นอาหาร เช้า	๖ . โลก ปาลธรรม กับ การ ป้องกัน การการ ทุ จ ริ ต คอร์รัปชั่น	พั ก / เครื่องดื่ม/ ของว่าง	๗. สัจจิต ๓ กั บ ก า ร แก้ปัญห การทุจริต คอร์รัปชั่น	พั ก / รับประทาน อาหาร	๘ . สั ป ปุ ริสธรรม ๗ กั บ ก า ร แก้ปัญห การทุจริต คอร์รัปชั่น	พั ก / เครื่องดื่ม/ ของว่าง	๙ . หลั ก กรรมกับ ก า ร แก้ปัญห การทุจริต คอร์รัปชั่น	พั ก / เครื่องดื่ม/ ของว่าง	๑ ๐ . เครือข่าย พุทธศาสนา นำ ไ ท ย ห่ าง ไ ก ล คอร์รัปชั่น	กิ จ กรร ม อ ำ ล า / พิ ธี ปิ ด โครงการ		

กำหนดการฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมการป้องกันการทุจริตตามแนวพระพุทธศาสนา
สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ระหว่างวันที่เดือนพ.ศ.....

ณ

วันที่ ๑ ของการฝึกอบรม (วัน.....ที่เดือน.....พ.ศ.....)		
	๐๘.๓๐ - ๐๙.๓๐ น.	รับรายงานตัว
	๐๙.๓๐ - ๑๑.๐๐ น.	- พิธีเปิด
		- บรรยายพิเศษที่มาของโครงการและวัตถุประสงค์ของ ปปช.และ มจร.
	๑๑.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.	พัก/รับประทานอาหาร
	๑๒.๓๐ - ๑๓.๓๐ น.	๑. ปฐมนิเทศและกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
	๑๓.๓๐ - ๑๓.๔๕ น.	พัก/เครื่องดื่ม
	๑๓.๔๕ - ๑๔.๔๕ น.	๒. แผนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยใช้กลไกทางศาสนา
	๑๔.๔๕ - ๑๕.๐๐ น.	พัก/เครื่องดื่ม
	๑๕.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.	๓. ขาวพุทธตัวอย่างในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงที่ไม่นำไปสู่การทุจริต
	๑๖.๐๐ - ๑๗.๓๐ น.	พัก/เครื่องดื่ม/เกมส์สนุก
	๑๗.๓๐ - ๑๘.๓๐ น.	๔. อทินนาทานกับการแก้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน
	๑๘.๓๐ - ๑๙.๓๐ น.	รับประทานอาหารเย็น
	๒๐.๐๐ น.	๕. บริหารจิต เจริญปัญญา
วันที่ ๒ ของการฝึกอบรม (วัน.....ที่เดือน.....พ.ศ.....)		
	๐๖.๐๐ - ๐๗.๐๐ น.	ตื่น ทำภารกิจส่วนตัว
	๐๗.๐๐ - ๐๘.๐๐ น.	รับประทานอาหารเช้า
	๐๘.๐๐ - ๐๙.๐๐ น.	๖. โลกปาเลธรรมกับการป้องกันการการทุจริตคอร์รัปชัน
	๐๙.๐๐ - ๐๙.๑๕ น.	พัก/เครื่องดื่ม/ของว่าง
	๐๙.๑๕ - ๑๐.๔๕ น.	๗. สุจริต ๓ กับการแก้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน
	๑๐.๔๕ - ๑๒.๐๐ น.	พัก/รับประทานอาหาร
	๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น.	๘. สัปปุริสธรรม ๗ กับการแก้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน
	๑๓.๐๐ - ๑๓.๑๕ น.	พัก/เครื่องดื่ม/ของว่าง
	๑๓.๑๕ - ๑๔.๔๕ น.	๙. หลักกรรมกับการแก้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน
	๑๔.๔๕ - ๑๕.๐๐ น.	พัก/เครื่องดื่ม/ของว่าง
	๑๕.๐๐ - ๑๕.๓๐ น.	๑๐. เครือข่ายพุทธศาสนานำไทยห่างไกลคอร์รัปชัน
	๑๕.๓๐	กิจกรรมอำลา/พิธีปิดโครงการ

หมายเหตุ : ตารางการฝึกอบรมอาจมีการปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

บทเรียนที่ ๑

ชื่อวิชา ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยใช้กลไกทางศาสนา เวลา ๖๐ นาที

ขอบข่ายรายวิชา

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๕๖ - ๒๕๖๐) ที่นักเรียนควรรู้

จุดหมาย

เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๕๖ - ๒๕๖๐) ที่นักเรียนควรรู้

วัตถุประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถ

๑. รู้ และเข้าใจ เกี่ยวกับชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐) ที่นักเรียนควรทราบ

๒. ปฏิบัติตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่นักเรียนควรทราบได้

วิธีสอน/กิจกรรม

๑. นำเข้าสู่บทเรียนด้วยเพลงเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ และคู่มือที่ค้นเกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (๑๕ นาที)

๒. บรรยายเกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (๓๐ นาที)

๓. แบ่งกลุ่มอภิปรายและจัดทำป้ายนิเทศเพื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่นักเรียนควรทราบ (๗๕ นาที)

๔. นำเสนอผลงานกลุ่ม (๑๐ นาที)

๕. ชัก - ถ้าม (๑๐ นาที)

๖. สรุป (๑๐ นาที)

สื่อการสอน

๑. เพลงเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ เช่น เพลงความซื่อสัตย์

๒. เอกสารยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (๒๕๕๖ - ๒๕๖๐)

๓. ไปงาน

๔. ใบความรู้ เรื่อง “ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (๒๕๕๖ - ๒๕๖๐)”

การประเมินผล

๑. วิธีการวัดผล : ประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม

๒. เครื่องมือวัดผล : แบบประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม

๓. เกณฑ์การประเมินผล : มีผลการประเมิน ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

เอกสารอ้างอิง/แหล่งข้อมูล

๑. ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๕๖ - ๒๕๖๐)

๒. ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยกลไกทางศาสนา

๓. หลักสูตรการป้องกันการทุจริตตามแนวพระพุทธศาสนา

เนื้อหาวิชา

วิสัยทัศน์ : สังคมไทยมีวินัย โปร่งใส ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม และร่วมป้องกันและปราบปรามการทุจริต เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

พันธกิจ ๑

สร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมและจิตสำนึกการต่อต้านการทุจริต รวมถึงปรับเปลี่ยนฐานความคิด เพื่อเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของประเทศให้แก่ทุกภาคส่วนของสังคมไทย โดยเฉพาะองค์กรหลักทั้งสามด้านของทางภาคการเมือง และข้าราชการ

วัตถุประสงค์หลัก ๑

เพื่อยกระดับจิตสำนึกกับมิติดชอบในผลประโยชน์ของสาธารณะของเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและบุคลากรในหน่วยงาน

ยุทธศาสตร์ที่ ๑

ปลูกจิตสำนึกการต่อต้านการทุจริตเน้นการปรับเปลี่ยนฐานความคิดของคนในทุกภาคส่วนในการรักษาประโยชน์สาธารณะ

แนวทาง/มาตรการ

- ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- ส่งเสริมการใช้และกำหนดบทลงโทษในประมวลจริยธรรมแก่ทุกภาคส่วน
- การใช้การศึกษาและศาสนาเป็นเครื่องมือในการปลูก-ปรับเปลี่ยนฐานความคิด เด็กและเยาวชนเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- ดูแลคุณภาพชีวิตและรายได้ของเจ้าหน้าที่และข้าราชการ

พันธกิจ ๒

พัฒนาความร่วมมือระบอบการประสานงานและบูรณาการการทำงานระหว่างเครือข่ายการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกับทุกภาคส่วน และปรับปรุงกฎหมายเพื่อลดอุปสรรคในการบูรณาการและการดำเนินงานป้องกันและปราบปราม การทุจริตทั้งในและระหว่าง

วัตถุประสงค์หลัก ๒

เพื่อพัฒนาระบบบริหารการต่อต้านการทุจริตที่มีประสิทธิภาพมีการบูรณาการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตกับแผนยุทธศาสตร์ระดับองค์กรของหน่วยงานผู้ดำเนินการทุจริตจริงทั้งรับแจ้งและร้องเบาะแสผิดชอบ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒

บูรณาการการทำงานของหน่วยงานในการต่อต้านการทุจริตและพัฒนาเครือข่ายในประเทศ

แนวทาง/มาตรการ

- ประสานงานการทำงานและการบริหารระหว่างองค์กรตามรัฐธรรมนูญ
- สร้างความเข้มแข็งการบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่าย หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน สังคมและประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- พัฒนาระบบข้อมูลกลาง
- ปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบและการบังคับใช้กฎหมายรวมถึงการพัฒนาระเบียบ หลักเกณฑ์ข้อบังคับในแต่ละหน่วยงานหลักในการต่อต้านในการทุจริตให้สอดคล้องกัน

พันธกิจ ๓

พัฒนาระบบบริหารและเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพครอบคลุมพื้นที่เป้าหมายโดยเป้าหมายวัดกรรมที่เป็นประโยชน์

วัตถุประสงค์หลัก ๓

เพื่อพัฒนาระบบ กลไก และมาตรการที่สนับสนุนสาธารณะและภาคประชาชาติเข้ามีส่วนร่วมต่อต้านการทุจริต เกิดความไว้วางใจ และเชื่อมั่น ในความปลอดภัย

ยุทธศาสตร์ที่ ๓

พัฒนาความร่วมมือกับองค์กรต่อต้านการทุจริตและเครือข่ายระหว่างประเทศ

แนวทาง/มาตรการ

- ประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน/องค์กรต่อต้านการทุจริตและองค์กรเอกชนในระดับนานาชาติ
- ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศ
- สร้างความร่วมมือโดยการเข้าร่วมปฏิญญาและการทำบันทึกความเข้าใจระหว่างประเทศ

พันธกิจ ๔

สนับสนุนให้ภาคีทุกภาคส่วนสร้างองค์ความรู้ เพื่อให้รู้เท่าทัน และร่วมป้องกันและปราบปรามการทุจริต

วัตถุประสงค์หลัก ๔

เพื่อยกระดับสมรรถนะการดำเนินงานของหน่วยงานต่อต้านการทุจริตในด้านการต่อต้านทุจริตให้เท่าทันกับสถานการณ์และได้มาตรฐานสากล

ยุทธศาสตร์ที่ ๔

เสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการต่อต้านการทุจริตให้กับบุคลากรทุกภาคส่วน

แนวทาง/มาตรการ

- สร้างองค์ความรู้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยการศึกษาวิจัยและการพัฒนา
- พัฒนาระบบการจัดความองค์ความรู้
- สร้างบุคลากรเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาสำหรับตรวจสอบและปราบปรามการทุจริตรายสาขา
- จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้การป้องกันและ

แนวทาง/มาตรการ

- บรรจุยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล
- จัดตั้งกองทุนสนับสนุนการป้องกันการทุจริต
- ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนามาตรการและเครื่องมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- เสริมสร้างระบบแจ้งเบาะแสและการคุ้มครองพยาน การเสริมสร้างศักยภาพและการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหามหาทุจริตให้กับภาคีเครือข่าย ภาคประชาสังคมและประชาชนเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น

๑. สืบค้นข้อมูลและข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับปัญหาทุจริต

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๕๖ - ๒๕๖๐)

จากวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์หลักทั้ง ๔ ประการข้างต้นจำเป็นที่จะต้องมีการรอบรู้ นำการปฏิบัติที่ได้จากผลการศึกษาวิจัยเชิงวิชาการ การสัมภาษณ์เชิงลึก การสำรวจโดยแบบสอบถาม และการประชุมระดมความคิดเห็นร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

กรอบขึ้นการปฏิบัติที่ ๑ ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระยะที่ ๒ มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับจิตสำนึกรับผิดชอบในประโยชน์ของทุกภาคส่วนโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักการเมืองและบุคลากรในหน่วยงานต่อต้านการทุจริต

แม้ว่าในปัจจุบันสังคมไทยจะมีความตื่นตัวในการต่อต้านการทุจริต อย่างไรก็ตามสถานการณ์การทุจริตในประเทศไทยยังคงมีแนวโน้มของสถานการณ์ที่รุนแรงมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะแนวโน้มของการทุจริตเชิงนโยบาย โดยกลุ่มของนักการเมือง นอกจากนี้นักการเมืองยังขาดเจตนาธรรมที่แน่วแน่ต่อการต่อต้านการทุจริตทำให้ที่ผ่านมาการขับเคลื่อนนโยบายชาติที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตขาดความต่อเนื่อง

ด้วยเหตุนี้ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๒ จึงมีความมุ่งหวังที่จะสร้างนักการเมืองที่มีเจตนาธรรมที่แน่วแน่ทางการเมือง มีการกระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ ทั้งนี้โดยต้องดำเนินการเพื่อปรับฐานความคิดของนักการเมืองให้เป็นแก่ส่วนรวมของประเทศและสร้างนักการเมืองที่มีเจตนาธรรมแน่วแน่ทางการเมืองและการกระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี นอกจากนี้จำเป็นต้องเร่งสร้างจิตสำนึกของภาคประชาชนให้ตระหนักถึงภัยร้ายของปัญหาการทุจริต หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันปรับฐานความคิดของสังคมไทย ให้เข้าใจในความแตกต่างระหว่างระบบอุปถัมภ์และการทุจริต เพราะค่านิยมที่ยึดถือในระบบอุปถัมภ์ที่ฝังลึกอยู่ในนิสัยของคนไทย ก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติและต้องยึดถือในค่านิยมต่อต้านการทุจริตในการปรับฐานความคิดสามารถกระทำได้โดยการปลูกฝังผ่านกระบวนการการเรียนรู้ การฝึกอบรม และการใช้กลไกทางศาสนาในส่วน of เจ้าหน้าที่รัฐจำเป็นต้องอาศัยการกระบวนการเรียนรู้ควบคู่กับการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐโดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงระบบค่าตอบแทนและสวัสดิการ ทั้งนี้เพื่อลดแรงจูงใจในการกระทำการทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐ

สำหรับกรอบขึ้นการปฏิบัติข้างต้น นำมาสู่การกำหนดยุทธศาสตร์ที่ ๑ ปลูกและปลูกจิตสำนึกการต่อต้านการทุจริต เน้นการปรับเปลี่ยนฐานความคิดของคนในทุกภาคส่วนในการรักษาประโยชน์สาธารณะ

กรอบขึ้นการปฏิบัติที่ ๒ พัฒนาระบบบริหารการต่อต้านการทุจริตที่มีประสิทธิภาพมีบูรณาการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกับแผนยุทธศาสตร์ระดับองค์กรของหน่วยงานต่อต้านการทุจริตรวมทั้งมีแนวทางขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม

ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๖๐) ให้มีความต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ องค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการต่อต้านการทุจริต ต้องมีระบบบริหารการต่อต้านการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ มีการทำงานในลักษณะของการบูรณาการความร่วมมือ เพื่อให้การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติฯ เกิดผลเป็น

รูปธรรม นอกจากนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรและหน่วยงานข้างต้น ต้องมีการถ่ายทอดยุทธศาสตร์ชาติฯ ไปสู่การจัดทำแผนในระดับองค์กร มีการจัดทำระบบติดตามและการประเมินผล และปรับปรุงระบบการทำงานขององค์กรตามรัฐธรรมนูญที่ต่อต้านการทุจริตให้มีประสิทธิภาพ หลังจากดำเนินการดังกล่าวแล้ว เพื่อให้การดำเนินงานเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องขยายความร่วมมือไปยังภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนทั้งในประเทศและต่างประเทศ

สำหรับภาคีเครือข่ายภายในประเทศ องค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการต่อต้านการทุจริต ต้องเร่งสร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยต้องมีกฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่เอื้อต่อการดำเนินงานขององค์กรด้านป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยเฉพาะด้านการเปิดเผยข้อมูลการทุจริตคอร์รัปชันเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อให้สาธารณชนเป็นแรงกดดันให้เห็นความสำคัญและมีการนำเรื่องเข้าสู่สภา ทั้งนี้ประชาชนและองค์กรต่าง ๆ ต้องได้รับโอกาสในการมีส่วนร่วมกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยเฉพาะผู้นำชุมชน ประชาชนชาวบ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิ และประชาชนทุกภาคส่วน ทุกวัย เป็นเครือข่าย/สมาชิกในการแจ้งเบาะแสการทุจริตเพื่อเป็นเครือข่ายในการสร้างจิตสำนึกที่ดีมีความซื่อสัตย์ และองค์กรหลักร่วมมือกับเครือข่ายจัดทำหลักสูตรการศึกษา/วิจัย/อบรม การแลกเปลี่ยนข้อมูลในการทำคดี และการประชาสัมพันธ์และดำเนินการคดีที่ประชาชนสนใจ สำหรับการสร้างภาคีเครือข่ายในต่างประเทศ องค์กรตามรัฐธรรมนูญจำเป็นต้องประสานความร่วมมือกับต่างประเทศให้มากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะการผลักดันให้มีการลงนามบันทึกความเข้าใจกับต่างประเทศในกาต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันการรวมกันเป็นเครือข่ายเฝ้าระวังการทุจริตที่ทรมามีลักษณะของการเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ และการดำเนินคดีกับการทุจริตที่เป็นการทุจริตที่เป็นการทุจริตที่มีลักษณะของความผิดระหว่างประเทศที่สำคัญจำเป็นต้องสร้างโอกาสในความร่วมมือของประชาคมอาเซียนเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภูมิภาคโดยเริ่มต้นจากการเร่งรัดปรับปรุงกฎหมายของตนให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๖ และสนับสนุนให้เกิดการสร้างกรอบการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภูมิภาค ที่มีความครอบคลุมการทุจริตในทุกรูปแบบ โดยเฉพาะในเรื่องหรือประเด็นที่มีการทุจริตเป็นจำนวนมาก

สำหรับกรอบขึ้นนำการปฏิบัติข้างต้น นำมาสู่การกำหนดยุทธศาสตร์ที่ ๒ บูรณาการทำงานของหน่วยงานในการต่อต้านการทุจริตและพัฒนาเครือข่ายในประเทศ และยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนาความร่วมมือกับองค์กรต่อต้านการทุจริตและเครือข่ายระหว่างประเทศ

กรอบขึ้นนำการปฏิบัติที่ ๓ การพัฒนาระบบบริหารและเครื่องมือป้องกันและต่อต้านทุจริต รวมถึงพัฒนาระบบคุ้มครองพยานที่ดีให้เข้มแข็ง

ในปัจจุบัน แม้ว่ากลไกการป้องกันและปราบปรามทุจริตในประเทศไทยมีความก้าวหน้าไปมาก ยิ่งไปกว่านั้นมีความสอดคล้องกับมาตรฐานสากล เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศภาคีของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๖ แต่อย่างไรก็ตามการทำงานของกลไกต่าง ๆ นั้นยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มประสิทธิภาพอีกทั้งการคุ้มครองพยานที่เกี่ยวข้องกับคดีความการทุจริตยังคงขาดความเข้มแข็ง ทำให้ประชาชนและเครือข่ายที่เป็ผู้ร้องเรียนขาดความเชื่อมั่นและไม่มีแรงจูงใจที่จะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการเฝ้าระวังและปราบปรามการทุจริต ร่วมกับองค์กรหลัก

ด้วยเหตุนี้ ยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๒ จึงนำประเด็นของการพัฒนาระบบบริหารและเครื่องมือป้องกันและต่อต้านการทุจริต รวมถึงพัฒนาระบบคุ้มครองพยานที่ดีขึ้นมาเป็นยุทธศาสตร์หนึ่ง

ทั้งนี้ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและเป็นแรงจูงใจให้แก่ประชาชนและเครือข่ายซึ่งผู้ร้องเรียนแจ้งเบาะแส และเพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สำหรับแนวทางในการดำเนินงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเร่งผลักดันให้มีการบังคับใช้กฎหมายการคุ้มครองพยานอย่างจริงจัง รวมถึงมีการสร้างกลไกการตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐและระบบการให้รางวัลแก่ผู้กระทำความดี และระบบการลงโทษผู้กระทำการทุจริต รวมถึงต้องขจัดอุปสรรคทางกฎหมายด้านการบังคับใช้ที่ไม่มีประสิทธิภาพไม่เข้มแข็งและความไม่ทันสมัยของกฎหมาย ที่เอื้ออำนวยให้มีการทุจริตในระยะยาว และปรับปรุงกฎหมายด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่มีอยู่เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรตามรัฐธรรมนูญอย่างเต็มที่

สำหรับกรอบขึ้นนำการปฏิบัติข้างต้น นำมาสู่การกำหนดยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาระบบบริหารและเครื่องมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

กรอบขึ้นนำการปฏิบัติที่ ๔ การป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๕๖-๒๕๖๐) จำเป็นต้องยกระดับสมรรถนะการดำเนินงานของหน่วยงานต่อต้านการทุจริต ในด้านการต่อต้านการทุจริตให้เท่าทันสถานการณ์และมาตรฐานสากล

การเสริมสร้างสมรรถนะการบูรณาการการทำงานขององค์กรต่อต้านการทุจริต จำเป็นต้องดำเนินการทั้งด้านการบูรณาการข้อมูล บทบาทและการใช้กฎหมาย เพื่อให้มีระบบฐานข้อมูลกลางในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มีการปรับปรุงกฎหมายด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนากฎหมายให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ นอกจากนี้จำเป็นต้องเพิ่มองค์ความรู้ที่ครอบคลุมเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต การพัฒนาระบบการจัดการองค์ความรู้และการสร้างบุคลากรมืออาชีพในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันทำให้เจ้าหน้าที่มีองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา

ในการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต องค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตจำเป็นต้องมีทำงานที่มีประสิทธิภาพ อีกนัยหนึ่งบุคลากรของหน่วยงานเหล่านี้ต้องเป็นผู้ประกอบด้วย ความเป็นมืออาชีพ มีทักษะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ด้วยเหตุนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างองค์ความรู้เรื่องการต่อต้านการทุจริต และมีการถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการทุจริตเพราะรูปแบบการทุจริตคอร์รัปชันมีความซับซ้อนมากขึ้น ทำให้ตรวจสอบและหาหลักฐานได้ยากขึ้น ทั้งนี้หน่วยงานต่าง ๆ ควรมีการจัดการและพัฒนาองค์ความรู้และวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริตอย่างเป็นระบบ มีการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทั้งภายในหน่วยงานของตนเองหรือแม้กระทั่งหน่วยงานภายนอก รวมถึงการสร้างนวัตกรรมที่จะเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ควรมีข้อมูลบุคลากรด้านต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันรวบรวมไว้ที่ศูนย์กลาง เพื่อให้มีผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบการทุจริตในสาขาเฉพาะด้านต่าง ๆ และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามการทุจริตควรมีการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม ทันสมัยและมีระบบฐานข้อมูลการทุจริตที่สมบูรณ์

สำหรับกรอบขึ้นนำการปฏิบัติข้างต้น นำมาสู่การกำหนดยุทธศาสตร์ที่ ๕ เสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการต่อต้านการทุจริตให้กับบุคลากรทุกภาคส่วน

จากกรอบชี้้นำการปฏิบัติข้างต้น นำมาสู่การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๕๖-๒๕๖๐) ดังต่อไปนี้

๑. ปลุกและปลุกจิตสำนึกการต่อต้านการทุจริต เน้นการปรับเปลี่ยนฐานความคิดของคนไทยในทุกภาคส่วนในการรักษาประโยชน์สาธารณะ

๒. บูรณาการการทำงานของหน่วยงานในการต่อต้านการทุจริตและพัฒนาเครือข่ายในประเทศ

๓. พัฒนาความร่วมมือกับองค์กรต่อต้านการทุจริตและเครือข่ายระหว่างประเทศ

๔. พัฒนาระบบบริหารและเครื่องมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๕. เสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการต่อต้านการทุจริตให้กับบุคลากรทุกภาคส่วน

สำหรับสาระสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๕๖-๒๕๕๖) มีดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ปลุกและปลุกจิตสำนึกการต่อต้านการทุจริต เน้นการปรับเปลี่ยนฐานความคิดของคนไทยในทุกภาคส่วนในการรักษาประโยชน์สาธารณะ

การต่อสู้กับการทุจริตหรือการฉ้อราษฎร์บังหลวงควรมีการดำเนินการเชิงรุกให้ตรงเป้าหมายและดำเนินการอย่างรวดเร็ว เพราะพัฒนาการของการทุจริตได้เปลี่ยนแปลงจากการเรียกค่าอำวยความสะดวกเล็กน้อยมาเป็นปัญหาการทุจริตมีความรุนแรงมากขึ้น และอาจรุนแรงที่สุดจนถึงขั้นทุจริตทุกระบบในประเทศไทยความยากของการขจัดปัญหาการทุจริตอยู่ที่บริการสินค้าสาธารณะซึ่งไม่มีความเป็นเจ้าของที่ชัดเจนและไม่มีการตอบสนองต่อการทุจริตโดยการตรวจสอบของประชาชน ลำพังองค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการต่อต้านการทุจริต (Anti-Corruption Agency : ACA) ร่วมกับเครือข่ายทุกภาคส่วน รวมถึงองค์กรต่อต้านการทุจริตของภาครัฐอาจไม่มีกำลังพอ แม้ว่าการดำเนินงานเชิงรุกและการแก้ไขปัญหาคั้งค้ำมาจากการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๑ เช่น ประเด็นการประสานและบูรณาการจะมีความสำคัญอย่างไรก็ตามในการต่อต้านการทุจริตประเด็นที่ควรทำอย่างต่อเนื่องควบคู่กันไป คือการปลุกและปลุกจิตสำนึกการต่อต้านการทุจริต

ทราบกันโดยทั่วไปว่าการเกิดทุจริตในส่วนที่เกี่ยวข้องกับศีลธรรมจรรยา ยิ่งไปกว่านั้นสังคมไทยยังมีวัฒนธรรมและค่านิยมที่เอื้อต่อการทุจริต รวมถึงการขาดการปลุกจิตสำนึกและส่งเสริมค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริตอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ที่ผ่านมามีการดำเนินการของภาคการศึกษาและศาสนาในการฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม แต่ยังไม่เพียงพอที่จะปรับรากฐานความคิดจิตสำนึกและค่านิยมได้ ดังนั้นควรที่จะส่งเสริมให้คนไทยมีจิตสำนึก คุณธรรม จริยธรรม ต่อไป รวมถึงเพิ่มองค์ความรู้ที่ครบถ้วน (Knowledge Body) เกี่ยวกับการทุจริตและระบบอุปถัมภ์ และความรับผิดชอบต่อประโยชน์ของสาธารณะ และให้ตระหนักถึงผลกระทบจากการทุจริตและไม่ยอมรับการทุจริต เพื่อให้เกิดการปฏิรูปการเมืองและสังคมให้เอื้อต่อการป้องกันและปราบปรามทุจริต ส่วนสำคัญคือการปรับความคิดของคนไทยซึ่งมาจากการปรับปรุงระบบการศึกษาให้ประชาชนมีความรู้เพิ่มขึ้นและเห็นแก่ประโยชน์สาธารณะและนักการเมืองให้เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นนำมาสู่ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ปลุกและปลุกจิตสำนึกการต่อต้านการทุจริต เน้นการปรับเปลี่ยนฐานความคิดให้รักษาประโยชน์สาธารณะ

สำหรับวัตถุประสงค์หลักของยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

๑. ปรับฐานความคิดของคนไทยโดยเฉพาะกลุ่มผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐให้เห็นแก่ประโยชน์สาธารณะมากกว่าประโยชน์ส่วนตน โดยส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักคุณธรรม จริยธรรม และวินัยแก่ทุกภาคส่วน ทุกเพศทุกวัย และทุกกลุ่มอาชีพ

๒. ใช้การศึกษาและศาสนาเป็นเครื่องมือในการปลูกฝังจิตสำนึกและค่านิยมที่ดีในการต่อต้านการทุจริตให้แก่เด็ก เยาวชน เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อนำไปสู่การปฏิรูปการเมืองและสังคมให้เอื้อต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

เป้าหมายสำคัญของยุทธศาสตร์นี้ ประกอบด้วย

๑. เจ้าหน้าที่ในองค์กรหลักมีความซื่อสัตย์ มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพและมีความรับผิดชอบต่อสังคมเพิ่มขึ้น

๒. ความตระหนักถึงภัยการทุจริตของทุกภาคส่วนเพิ่มขึ้น

๓. ยกระดับคุณภาพชีวิตของเจ้าหน้าที่ของรัฐและข้าราชการเพื่อลดความเสี่ยงในการทำทุจริต

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายดังกล่าวแล้วข้างต้น จึงได้เสนอแนวทางและมาตรการการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

๑. ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

การส่งเสริมการดำเนินงานชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีวัตถุประสงค์เพื่อปลูก-ปลูกจิตสำนึกและค่านิยมของสังคมไทยมิให้ยึดติดกับระบบทุนนิยม ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งของพฤติกรรม การทุจริตในการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีแนวทางในการ ดำเนินการอันประกอบด้วย การส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒. ส่งเสริมการใช้และกำหนดบทลงโทษในประมวลจริยธรรมแก่ทุกภาคส่วนและกำกับดูแลการประพฤติให้เป็นตามหลักประมวลจริยธรรม ซึ่งวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานตาม มาตรการและแนวทางดังกล่าว คือเพื่อให้เจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริตมีความซื่อสัตย์ มี คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพและมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความน่าเชื่อถือในการ ดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทั้งนี้การส่งเสริมใช้ประมวลจริยธรรมจะเริ่ม ผลักดันจากกลุ่มเจ้าหน้าที่และผู้บริหารในองค์กรหลักในการต่อต้านการทุจริตและขยายไปสู่ข้าราชการ ในหน่วยงานทั้งหมดและนักการเมืองจนท้ายที่สุดขยายไปยังส่วนอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กร องค์กรเอกชน ภาคประชาสังคมและสถาบันการศึกษา

๓. การใช้การศึกษาและศาสนาเป็นเครื่องมือในการปลูก - ปลูกและปรับเปลี่ยน ฐานความคิด ให้สังคมไทยมีจิตสำนึกและค่านิยมที่ต่อต้านการทุจริต ทั้งนี้อาจจัดให้มีโรงเรียนคุณธรรม และจริยธรรมสำหรับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม จัดให้มีการฝึกอบรม การเรียน การสอน โดยจัดทำเป็น หลักสูตรทางการศึกษาและฝึกอบรม การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงจัดให้มีโรงเรียน คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียน นักศึกษา ประชาชน เจ้าหน้าที่รัฐ ข้าราชการและนักการเมืองหรือการฝึกอบรมนักการเมืองก่อนเข้าดำรงตำแหน่ง เพื่อให้มีการปฏิบัติ หน้าที่ตามกติกาทางการเมืองและหลักนิติธรรม

๔. ดูแลคุณภาพชีวิตและรายได้ของเจ้าหน้าที่ของรัฐและข้าราชการ โดยมีระบบ การให้รางวัลและระบบการลงโทษ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการต่อต้านการรับสินบน จากการ ทบพทวนงานวิจัยและวิชาการที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่าสถานะทางเศรษฐกิจมีความ เกี่ยวข้องกับการกระทำการทุจริตของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ดังนั้นเพื่อให้เจ้าหน้าที่ปรับเปลี่ยนความคิดใน การกระทำการทุจริต จำเป็นที่จะต้องเพิ่มมาตรการที่จะทำให้คุณภาพชีวิตของเจ้าหน้าที่รัฐและ

ข้าราชการดีขึ้น ซึ่งหมายความว่ารวมถึงการเพิ่มรายได้และค่าตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งในต่างประเทศ อาทิ ในประเทศสิงคโปร์ ได้ชี้ให้เห็นว่าค่าตอบแทนที่มีอัตราสูงช่วยลดการกระทำการทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐและข้าราชการได้

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : บูรณาการการทำงานของหน่วยงานในการต่อต้านการทุจริตและพัฒนาเครือข่ายในประเทศ

การต่อต้านการทุจริตถือเป็นหน้าที่ของทุกภาคส่วน ในการขับเคลื่อนงานด้านการต่อต้านการทุจริตให้มีประสิทธิภาพ จำเป็นที่จะต้องประสานความร่วมมือของทุกหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นองค์กรต่อต้านการทุจริตและเครือข่ายทุกภาคส่วน อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนงานวิชาการและงานวิจัยรวมถึงการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า การประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรต่อต้านการทุจริตและเครือข่ายยังคงเป็นจุดอ่อนของขับเคลื่อนการต่อต้านการทุจริต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การประสานความร่วมมือในด้านข้อมูลและการปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานที่ซ้ำซ้อน ด้วยเหตุนี้ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ บูรณาการการทำงานของหน่วยงานในการต่อต้านการทุจริตและพัฒนาเครือข่ายในประเทศ จึงมีความสำคัญกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๒ เป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการทำงานขององค์กรต่อต้านการทุจริตเกิดการบูรณาการ โดยเฉพาะในด้านข้อมูลและกฎหมาย รวมถึงทำให้มีระบบเครือข่ายการต่อต้านการทุจริตจากทุกภาคส่วน สำหรับวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ ๒ ประกอบด้วย

๑. การประสานการทำงานและการบริหารการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ระหว่างองค์กรหลักที่มีความร่วมมือกับเครือข่ายทุกภาคส่วน

๒. เสริมสร้างกระบวนการทำงานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้เป็นสากล โดยร่วมมือกับภาคีต่างๆ ทั้งภายในและระหว่างประเทศ เพื่อให้มีหน้าที่ทำงานร่วมกันการควบคุมถ่วงดุลอำนาจ ตรวจสอบการทำงาน ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างโปร่งใส

๓. เสริมสร้างความเข้มแข็งในการต่อต้านการรับสินบนของภาคธุรกิจเอกชน เพื่อขจัดการผูกขาดและการแทรกแซงจากธุรกิจการเมือง

๔. เสริมสร้างให้เครือข่ายภาคประชาสังคมและประชาชนมีความเข้มแข็ง โดยสนับสนุนด้านทรัพยากรและการสร้างขวัญกำลังใจเพื่อเพิ่มจำนวนและคุณภาพของเครือข่ายสำหรับเป็นแนวร่วมในการแจ้งเบาะแสและตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐ

๕. จัดให้มีศูนย์กลางในการเก็บรวบรวมสังเคราะห์และเผยแพร่ข้อมูลแบบบูรณาการ

๖. เพื่อปรับปรุงกฎหมายให้เกิดผลบังคับใช้ในทางปฏิบัติ ทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของบุคลากรและบทบาทขององค์กร และปรับปรุงกฎหมายที่เอื้อต่อการทุจริตเพื่อปิดช่องโหว่ รวมทั้งมีการกำหนดมาตรการลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม

สำหรับเป้าหมายการดำเนินงานสำหรับยุทธศาสตร์ที่ ๒ ประกอบด้วย

๑. ระดับความสำเร็จ (ประสิทธิภาพ) ในการบูรณาการฐานข้อมูลการทุจริตร่วมกัน

๒. ระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

๓. ระดับความพึงพอใจของประชาชน

๔. ระดับความสำเร็จการติดตามผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติฯ โดยคณะอนุกรรมการอำนวยการ ประสานการขับเคลื่อนและติดตามผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว มาตรการและแนวทางในการดำเนินงานที่สำคัญของยุทธศาสตร์ระยะที่ ๒ ประกอบด้วย

๑. ประสานการทำงานและการบริหาร และบูรณาการระหว่างองค์กรตามรัฐธรรมนูญ โดยกำหนดให้มีการประสานงานและอำนวยความสะดวก การติดตาม ประเมินและรายงานผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติฯ โดยคณะอนุกรรมการ ฯ อนุกรรมการและประมวลผล รวมถึงต้องมีการประสานงานด้านการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ควรปรับปรุงการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตขององค์กรตามรัฐธรรมนูญให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๒. สร้างความเข้มแข็งการบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่าย **หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต** การบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาคีทุกภาคส่วน ทั้งภาคีเครือข่าย หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและประชาชนในการป้องกันการทุจริต นำไปสู่ระบบสัญญาณเตือนภัยการทุจริตโดยความร่วมมือของภาคีเครือข่ายในการบูรณาการเครือข่ายควรเริ่มต้นจากการเสริมสร้างศักยภาพเครือข่ายให้เข้มแข็งโดยสนับสนุนระบบการจัดการและทรัพยากรในการปฏิบัติงานของเครือข่าย การสร้างขวัญและกำลังใจ และการสร้างความรู้ เพื่อเป็นแนวร่วมต่อต้านการทุจริต การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบภาครัฐและพัฒนาไปสู่ระบบสัญญาณเตือนภัยการทุจริต

๓. พัฒนาระบบฐานข้อมูลกลาง สำหรับวัตถุประสงค์การดำเนินงานตามแนวทางและมาตรการดังกล่าว ได้แก่ การพัฒนาฐานข้อมูลให้มีความถูกต้องและมีความเป็นปัจจุบันและสามารถเชื่อมต่อกับระบบฐานข้อมูลกลางได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยและเป็นปัจจุบันแล้ว วัตถุประสงค์อีกประการหนึ่ง ได้แก่ การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลกลาง (Unit Link) ซึ่งทำหน้าที่เก็บรวบรวม เชื่อมโยงและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศ และเป็นแกนหลักในการบูรณาการข้อมูลร่วมกัน

๔. ปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบและการบังคับใช้กฎหมาย รวมถึงการพัฒนาระเบียบหลักเกณฑ์ข้อบังคับในแต่ละหน่วยงานหลักในการต่อต้านการทุจริตให้สอดคล้องกัน เพื่อเกิดผลบังคับใช้ในทางปฏิบัติ ทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ บทบาทขององค์กร กฎหมายที่เสริมสิทธิเสรีภาพของประชาชน กฎหมายคุ้มครองพยาน กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง ระเบียบการบริหารงานบุคคล กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : พัฒนาความร่วมมือกับองค์กรต่อต้านการทุจริตและเครือข่ายระหว่างประเทศ

ในการดำเนินงานเพื่อต่อต้านการทุจริตในปัจจุบัน นอกจากอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานและเครือข่ายด้านการป้องกันการทุจริตภายในประเทศแล้ว การแสวงหาความร่วมมือจากองค์กรต่อต้านการทุจริตในต่างประเทศนับว่ามีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากปัจจุบันปัญหาการทุจริตที่มีแนวโน้มเป็นอาชญากรรมข้ามชาติเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งการเปิดเสรีกลุ่มอาเซียน ทำให้ประเทศไทยต้องเตรียมการรองรับปัญหาจากการเปิดเสรีกลุ่มอาเซียนดังกล่าว ดังนั้น การประสานกลุ่มต่อต้านนานาชาติโดยมีความร่วมมือของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) รวมถึงองค์กรต่อต้านการทุจริตต่างประเทศ รวมถึงการสร้างความร่วมมือในระดับชาติเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตจึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นยิ่งซึ่งความร่วมมือที่สำคัญ ประกอบด้วย การประสานการ

ทำงาน การปรับปรุงกฎหมายให้มีความทันสมัยและเป็นสากล รวมถึงการเข้าร่วมปฏิญญาและการทำบันทึกความเข้าใจระหว่างประเทศสำหรับวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์ดังกล่าว ประกอบด้วย

๑. เพื่อเสริมสร้างกระบวนการทำงานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้เป็นสากล

๒. เพื่อปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับอนุสัญญาต่างๆ

สำหรับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ที่ ๓ ประกอบด้วย

๑. ระดับความสำเร็จของการบูรณาการและประสานความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกับเครือข่ายระหว่างประเทศ

๒. ความสำเร็จของพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายให้มีความสอดคล้องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศ

จากวัตถุประสงค์และเป้าหมายของยุทธศาสตร์ดังกล่าวข้างต้น แนวทางและมาตรการที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น ประกอบด้วย

๑. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน/องค์กรต่อต้านการทุจริตและองค์กรเอกชนในระดับนานาชาติ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรต่อต้านการทุจริตของไทยให้มีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับกฎหมาย กฎข้อบังคับสากลโดยประสานงานกับองค์กรต่อต้านการทุจริตระหว่างประเทศ อาทิ ธนาคารโลก (World Bank) กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) สหประชาชาติ (UN) องค์กรเอกชน เช่น องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International: TI) และองค์กรที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น หน่วยงานต่อต้านการทุจริตสากล (The Interpol Group of Experts on Corruption) โดยดำเนินการเข้าร่วมพันธกรณี (MOU) การประสานความร่วมมือในการนำทรัพย์สินกับคืนประเทศ ส่งเสริมความร่วมมือในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน การสนับสนุนข้อมูลตลอดจนการมีระบบตรวจสอบ รวมถึงความร่วมมือทางวิชาการเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งกับหน่วยงานต่อต้านการทุจริตภายในประเทศและนำองค์ความรู้ใหม่มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาให้เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ

๒. ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศ ประเทศไทยจำเป็นต้องปรับปรุงและพัฒนากฎหมายไทยให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๖ รวมถึงการปรับปรุงกฎระเบียบให้สอดคล้องกับกฎหมาย โดยดำเนินการประสานงานของหน่วยงานต่อต้านการทุจริต เช่น สำนักงาน ป.ป.ช. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๓. สร้างความร่วมมือโดยการเข้าร่วมปฏิญญาและการทำบันทึกความเข้าใจระหว่างประเทศ เช่น ปฏิญญากรุงเทพฯ ปี ค.ศ. ๒๐๑๐ ปฏิญญาบราซิล ปี ค.ศ. ๒๐๑๒ และบันทึกความเข้าใจในภูมิภาคอาเซียน (SEA - PAC) สำหรับเตรียมการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔: พัฒนาระบบบริหารและเครื่องมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

สืบเนื่องจากยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๑ พบว่า การให้ความสำคัญกับการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ฯ โดยผ่านการจัดสรรงบประมาณของหน่วยงานภาครัฐในระดับกระทรวง ยังให้ความสำคัญกับประเด็นด้านการเสริมสร้างความแข็งแกร่งแก่หน่วยงานต่อต้านการทุจริต และการสร้างบุคลากรมี

อาชีพป้องกันและปราบปรามการทุจริตค่อนข้างน้อย ทำให้ยังไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์หลักที่ ๓ ของ ยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๑ กล่าวคือ การเสริมสร้างความแข็งแกร่งโดยมีการปรับปรุงโครงสร้างองค์กร และอัตรากำลัง การยกย่องแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายให้เอื้อต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย จากปัจจุบันที่รูปแบบการทุจริตคอร์รัปชันมีความซับซ้อนมากขึ้น อีกทั้งยังมีความรวดเร็วและขยายขอบเขตข้ามพรมแดน โดยเฉพาะมีการทุจริตเชิงนโยบายที่นำไปสู่ ผลประโยชน์ทับซ้อน ทำให้การติดตามตรวจสอบ และการหาหลักฐานยากยิ่งขึ้น เนื่องจากการสม ประโยชน์ของทั้งผู้ให้และผู้รับ ซึ่งเป็นปัญหาการทุจริตของภาคการเมืองและการบริหารจัดการภาครัฐ ผู้ มีอิทธิพลทางการเมืองมักใช้อำนาจของตนเองในการแทรกแซงทุกด้าน เช่น การทุจริตในการแต่งตั้ง โยกย้าย การแทรกแซงกระบวนการยุติธรรมและการตรวจสอบการทุจริต ซึ่งเป็นปัญหาการขาดการ บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม กฎหมายหลายฉบับไม่ทันสมัย มีกฎหมายที่เอื้อต่อการ ทุจริตระยะยาว และกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานยังไม่เข้มแข็ง ทำให้การดำเนินคดีขององค์กรที่ เกี่ยวข้องกับการทุจริตมีดำเนินการล่าช้า ทำให้ผู้กระทำผิดไม่เกรงกลัวกับการถูกลงโทษ ประกอบกับไม่ มีการนำผลคดีทุจริตมาเผยแพร่ต่อสาธารณชน เพื่อสร้างความตระหนักถึงผลเสียของการทุจริต แสดง ให้เห็นว่าปัญหาดังกล่าวยังคงเป็นปัญหาสำคัญที่รอการแก้ไข ทั้งนี้ในระยะสั้นสามารถดำเนินการแก้ไข โดยพัฒนาระบบป้องกันและปราบปรามด้วยการเร่งดำเนินการตัดสินใจให้รวดเร็วเที่ยงตรงและเป็น ธรรม คดีที่มีผลการตัดสินแล้วต้องนำมาเผยแพร่ เพื่อสร้างความตระหนักแก่คนในสังคมไทยโดยสื่อ จะต้องมีความเป็นกลาง ซึ่งถือเป็นสองประเด็นหลักของการดำเนินงานในระยะสั้นที่จะช่วยให้ระดับการ ทุจริตของไทยลดลง อีกทั้งยังต้องมีการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการต่อต้านการทุจริต โดยผ่านการนำผล การศึกษามาใช้ทั้งความรู้เชิงวิชาการและการวิจัยเพื่อนำมากำหนดเป็นมาตรการหรือเครื่องมือใหม่ๆ ใน การตรวจสอบป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งต้องมีการประสานการสนับสนุนจากเครือข่ายทาง วิชาการทั้งในและต่างประเทศและการใช้ประโยชน์จากระบบฐานข้อมูลกลางการทุจริต ร่วมกับการ พัฒนามาตรการและเครื่องมือในการตรวจสอบป้องกันและปราบปรามการทุจริต อาทิ การทุจริตเชิง นโยบาย ระบบติดตามรายงานทางการเงินและการปิดบัญชีโครงการด้านเกษตร และการประเมินความ เสี่ยงต่อการทุจริต (Corruption Risk Assessment) ในโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ เป็นต้น การสร้าง เสริมศักยภาพและการมีส่วนร่วมแก่เครือข่ายภาคประชาสังคมและประชาชนก็ถือเป็นส่วนสนับสนุน สำคัญ ในการร่วมแก้ไขปัญหาการทุจริตร่วมกับองค์กรต่อต้านการทุจริต เนื่องปัญหาการทุจริตเป็น ปัญหาสำคัญของประเทศชาติซึ่งสามารถทำได้โดยการสร้างเสริมประสิทธิภาพการรับเรื่องร้องเรียน ให้กับองค์กรต่อต้านการทุจริต เพื่อลดภาระการรับเรื่องร้องเรียนซ้ำซ้อน (จัดตั้งศูนย์รับเรื่องร้องเรียน) รวมถึงการพัฒนาระบบการแจ้งเบาะแสและช่องทางการตรวจสอบอำนาจรัฐและคุ้มครองสิทธิ โดย ดำเนินการจัดศูนย์รับแจ้งเบาะแสในชุมชน สายด่วน ตู้ไปรษณีย์ การสร้างเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) รวมถึงการกำหนดมาตรฐานการจูงใจและการคุ้มครอง นำมาสู่ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การ พัฒนาระบบบริหารและเครื่องมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต สำหรับวัตถุประสงค์ของ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ประกอบด้วย

๑. การพัฒนาระบบบริหารและเครื่องมือในการป้องกันและต่อต้านการทุจริต พัฒนา ระบบคุ้มครองพยาน (Whistleblower Protection) ให้เข้มแข็ง

๒. สร้างกลไกการตรวจสอบการใช้อำนาจ

๓. ส่งเสริมการศึกษาวิจัยเพื่อให้มีการนำองค์ความรู้ (Knowledge Body) ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการสร้างนวัตกรรมสำหรับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

สำหรับเป้าหมายของการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

๑. การดำเนินคดีมีประสิทธิภาพ

๒. มีเครื่องมือใหม่ในการปราบปรามการทุจริต

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวมาแล้วในข้างต้น ในยุทธศาสตร์นี้ จึงกำหนดแนวทางและมาตรการที่สำคัญในการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

๑. บรรลุยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล โดยยึดหลักความโปร่งใสและมีธรรมาภิบาล โดยเฉพาะการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ

๒. จัดตั้งกองทุนสนับสนุนการป้องกันการทุจริต เพื่อเป็นกลไกในการประสานความร่วมมือด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระหว่างองค์กรต่างๆ

๓. ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนามาตรการและเครื่องมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยใช้ประโยชน์จากระบบฐานข้อมูลกลางการทุจริต วัตถุประสงค์การดำเนินงานตามแนวทางนี้ ได้แก่ การนำผลการศึกษามาใช้ทั้งความรู้ทางวิชาการและการวิจัย โดยที่ผลการศึกษาที่ได้จะนำมากำหนดมาตรการหรือเป็นเครื่องมือใหม่ๆ เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยต้องได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายทางวิชาการทั้งในและต่างประเทศ ในส่วนของการพัฒนามาตรการและเครื่องมือในการตรวจสอบป้องกันและปราบปรามการทุจริต อาทิ การทุจริตเชิงนโยบาย ระบบติดตามรายงานทางการเงินและการปิดบัญชีโครงการด้านเกษตร และ Corruption Risk Assessment ในโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ เป็นต้น

๔. สร้างเสริมระบบแจ้งเบาะแสและการคุ้มครองพยาน การเสริมสร้างศักยภาพและการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาทุจริตให้กับภาคีเครือข่าย ภาคประชาสังคมและประชาชนเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น โดยการพัฒนาช่องทางการแจ้งเบาะแสและช่องทางการตรวจสอบอำนาจรัฐและคุ้มครองสิทธิ ในส่วนของระบบการแจ้งเบาะแส จะมีการดำเนินการจัดศูนย์รับแจ้งเบาะแสชุมชน สายด่วน ตู้ไปรษณีย์ การสร้างเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) รวมถึงการกำหนดมาตรการจูงใจและคุ้มครอง

๕. สร้างเสริมระบบรับเรื่องร้องเรียนให้กับองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่ต่อต้านการทุจริต เพื่อลดภาระการรับเรื่องร้องเรียนซ้ำซ้อนระหว่างทุกองค์กร โดยจะมีการจัดตั้งศูนย์รับแจ้งเรื่องร้องเรียน

ยุทธศาสตร์ที่ ๕: เสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการต่อต้านการทุจริตให้กับบุคลากรทุกภาคส่วน

สถานการณ์การทุจริตในประเทศไทย ในปัจจุบันมีความหลากหลาย และมีแนวโน้มทวีความรุนแรงจนกลายเป็นอาชญากรรมข้ามชาติมากยิ่งขึ้น ด้วยสถานการณ์ดังกล่าว รวมถึงการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งหนึ่งในแนวทางสำคัญ ได้แก่ การสร้างบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญโดยเฉพาะความเชี่ยวชาญในวิชาชีพเฉพาะสาขา อย่างไรก็ตามจากการประเมินสถานการณ์ไม่ว่าจะเป็นการทบทวนงานวิจัยและงานวิชาการ รวมถึงการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่าบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขานั้นไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้หรือทำงานร่วมกัน ซึ่ง

ผลกระทบที่เกิดจากปัญหาดังกล่าวทำให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินคดีกับผู้ที่เกี่ยวข้องมีความผิดในคดีที่ต้องใช้องค์ความรู้เฉพาะสาขา ล่าช้า ในท้ายที่สุดส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของประเทศไทย จากสถานการณ์ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ยุทธศาสตร์สร้างองค์ความรู้ให้กับบุคลากรขององค์กรต่อต้านการทุจริตจึงมีความจำเป็นยิ่งที่จะต้องนำมาขับเคลื่อนในยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๒ สำหรับวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์ดังกล่าว ประกอบด้วย

๑. จัดให้มีการเก็บรวบรวม สังเคราะห์และเผยแพร่ข้อมูลด้วยการจัดตั้งศูนย์กลางของแต่ละหน่วยงาน

๒. สร้างเสริมการจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management) และการถ่ายทอดให้กับบุคลากรในองค์กร

๓. เสริมสร้างบุคลากรให้มีสมรรถนะ (ความรู้ ทักษะและทัศนคติ) ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

สำหรับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ที่ ๕ ประกอบด้วย

๑. ร้อยละของบุคลากรมีสมรรถนะเพิ่มขึ้น

๒. บุคลากรเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาเพียงพอทั้งปริมาณและคุณภาพ

จากวัตถุประสงค์และเป้าหมายของยุทธศาสตร์ดังกล่าวข้างต้น แนวทางและมาตรการที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น ประกอบด้วย

๑. สร้างองค์ความรู้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยการศึกษาวิจัยและการพัฒนา เพื่อให้มีการศึกษาวิจัยและพัฒนาให้ได้องค์ความรู้ด้านการต่อต้านการทุจริตทั้งความรู้ทางวิชาการและการวิจัย

๒. พัฒนาระบบการจัดการองค์ความรู้ เพื่อให้เกิดการจัดการองค์ความรู้ โดยรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่และเสริมองค์ความรู้ที่ขาดให้ครบถ้วน และนำองค์ความรู้ที่ได้มาถ่ายทอดให้กับบุคลากรในองค์กรและประชาชน

๓. สร้างบุคลากรเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาสำหรั้บตรวจสอบและปราบปรามการทุจริตรายสาขา เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ของบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา เนื่องจากรูปแบบการทุจริตมีความซับซ้อนมากขึ้น การพัฒนาบุคลากรให้มีความเป็นมืออาชีพจะทำให้การดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามมีประสิทธิภาพมากขึ้น สำหรับแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะ ประกอบด้วย การพัฒนาความรู้ทักษะ และทัศนคติ ทั้งนี้อาจกำหนดมาตรฐานวิชาชีพเพื่อใช้ในการพัฒนาบุคลากร ประกอบกับการกำหนดมาตรฐานเส้นทางวิชาชีพ (Career Path) และกำหนดมาตรฐานค่าตอบแทนพิเศษโดยคำนึงถึงความเหมาะสมและสอดคล้องกับภารกิจ

๔. จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้การป้องกันและปราบปรามการทุจริต เพื่อให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้การวิจัยด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

บทเรียนที่ ๒

ชื่อวิชา ชาวพุทธตัวอย่างในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงที่ไม่นำไปสู่การทุจริต เวลา ๖๐ นาที

ขอบข่ายรายวิชา

เรียนรู้เรื่องการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงที่ไม่นำไปสู่การทุจริตของชาวพุทธตัวอย่าง เน้นผู้เรียนได้เรียนรู้ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของการดำเนินชีวิตที่ประสบความสำเร็จ ผ่านประวัติของชาวพุทธตัวอย่างในสมัยพุทธกาล อดีตและปัจจุบัน

จุดหมาย

เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงที่ไม่นำไปสู่การทุจริตของชาวพุทธตัวอย่าง

วัตถุประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถ

๑. รู้ และเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง

๒. เกิดแรงบันดาลใจในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงที่ไม่นำไปสู่การทุจริต โดยมุ่งประโยชน์ต่อสังคม

๓. ตระหนักถึงคุณค่าของการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงที่ไม่นำไปสู่การทุจริต

วิธีสอน/กิจกรรม

๑. นำเข้าสู่บทเรียนด้วยการแสดงภาพหรือวีดิทัศน์ชาดกและชาวพุทธตัวอย่างที่มีชื่อเสียงด้านการดำเนินชีวิตพอเพียงจนประสบความสำเร็จ เป็นที่ยกย่องทั้งในสมัยพุทธกาลและปัจจุบัน (๑๕ นาที)

๒. แสดงภาพเปรียบเทียบบุคคลที่ดำเนินชีวิตแบบพอเพียงและแบบไม่พอเพียง (๒๕ นาที)

๓. บรรยายชาดกที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง และหลักทฤษฎีธัมมิกัตถสังวัตตนิกรรม ๔ (๒๕ นาที)

๔. ให้ผู้เข้ารับการอบรมแบ่งกลุ่มกันค้นคว้าศึกษาบุคคลตัวอย่างในท้องถิ่นหรือชุมชนของตน และให้เหตุผลว่าทำไมบุคคลเหล่านั้นถึงประสบความสำเร็จและมีความสุขในการดำเนินชีวิต (๕๕ นาที)

๕. นำเสนอผลงานกลุ่ม (๑๐ นาที)

๖. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่า การดำเนินชีวิตของชาวพุทธตัวอย่างที่นักเรียนศึกษาในอดีตและปัจจุบัน อะไรบ้างที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ จากนั้นให้นักเรียนบันทึกลงในใบงาน (๒๐ นาที)

สื่อการสอน

๑. แผนภาพ รูปภาพหรือ CD หรือวีดิทัศน์ ที่แสดงถึงการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงและไม่พอเพียง

๒. เอกสาร/แผนภาพของชาวพุทธตัวอย่าง

๓. ประวัติชาวพุทธตัวอย่างในอดีตและปัจจุบัน

๔. ใบงาน

การประเมินผล

๑. การประเมินผลตามสภาพจริง
 - สังเกตพฤติกรรมของผู้เข้ารับการอบรมในการทำกิจกรรม
 - สังเกตทักษะกระบวนการทำงานกลุ่มของผู้เข้าอบรม
๒. เครื่องมือวัดผล : ใบงาน แบบวัดความรู้และแบบประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
๓. เกณฑ์การประเมินผล : มีผลการประเมิน ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐

เอกสารอ้างอิง/แหล่งข้อมูล

๑. พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). (๒๕๔๖). **สู่การศึกษาแนวพุทธ.** (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ).
๒. พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (๒๕๔๘). **รู้หลักก่อนแล้วศึกษาและสอนให้ได้ผล** กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์สวย จำกัด.
๓. _____. (๒๕๔๙). **สุขภาวะองค์กรรวมแนวพุทธ ภาวะที่ปลอดภัยและเป็นสุขในระบบชีวิตแห่งธรรมชาติและสังคมยุคไอที.** กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา.
๔. _____. (๒๕๔๙). **หลักชาวพุทธ.** กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา.

เนื้อหา

๑. ขาดกและประวัติชาวพุทธตัวอย่าง

สุวรรณหังสชาติ

ความเป็นมา พระศาสดาเมื่อประทับอยู่ ณ พระวิหารเชตวัน ทรงปรารภภิกษุณีชื่ออุบลันทา ตรัสเรื่องนี้มีคำเริ่มต้นว่า ยัม ลพฺถ เตน ตุมฺหฺมํ พุํ ดังต่อไปนี้

อุบาสกคนหนึ่งในพระนครสาวัตถี ปวารณากระเทียมกับภิกษุณีสงฆ์ไว้ และสั่งกำชับคนเฝ้าไว้ว่า หากภิกษุณีทั้งหลายพากันมาจงถวายให้รูปละสองสามกำเถิด ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาพวกภิกษุณีเมื่อต้องการกระเทียมก็จะพากันไปที่บ้านหรือไร่ของเขาคราวหนึ่งมีวันมหรสพกระเทียมในเรือนของอุบาสก หมดลงภิกษุณีชื่อว่าอุบลันทาพร้อมด้วยบริวารพากันไปที่เรือนของอุบาสกเมื่ออุบาสกนิมนต์ให้ไปเอากระเทียมที่ไร่ จึงพากันไปไร่จนกระเทียมไปอย่างไม่รู้ประมาณ ถูกคนเฝ้าไร่ว่า ต่อมาถูกพวกภิกษุณีด้วยกัน และพวกภิกษุทั้งหลายติเตียน

และเมื่อความทราบถึงพระพุทธเจ้าพระองค์ที่ทรงดำหนิ แล้วทรงนำอดีตนิทานมาตรัสว่า ในอดีตกาล ครั้งพระเจ้าพรหมทัตเสวยราชสมบัติ ณ พระนครพาราณสี พระโพธิสัตว์บังเกิดในสกุลพราหมณ์ เมื่อเจริญวัยแล้วได้สมรสกับหญิงสาวคนหนึ่ง ได้มีธิดาสามคนชื่อ นันทา นันทวดี และสุนันทา ต่อมาพระโพธิสัตว์ได้ทำไปเกิดเป็นหงส์ทอง และมีญาณระลึกชาติได้ หงส์ทองได้เห็นความลำบากของ

นางพราหมณ์และพวกอิตามีประการต่าง ๆ ก็คิดสงสาร จึงบินไป ณ ที่นั้น เกาะที่ท้ายกระเบื้องพร้อม กับสลัดขนทองให้หนึ่งขนแล้วบินหนีไป นางพราหมณ์พร้อมอิตาก็นำขนทองนั้นไปขายเลี้ยงชีวิต หงส์ทองก็มาเป็นระยะ ๆ สลัดขนให้ครั้งละหนึ่งขนและนางก็ได้นำไปขายเป็นประจำตลอดมา จนมี ฐานะมั่งคั่งขึ้นมีความสุขความสบายตามสมควรอยู่มาวันหนึ่งนางได้ปรึกษากับลูก ๆ และเห็นว่าขึ้นชื่อ ว่าพวกคิริจฉานรู้จักใจได้ยาก หงส์ทองอาจจะไม่มาสลัดขนในที่นี้อีก จำเป็นที่จะต้องจับหงส์ทองมาถอน ขนให้หมด เมื่อลูก ๆ ไม่ตกลง แต่เพราะนางมีความโลภมาก ครั้นวันหนึ่งเมื่อหงส์ทองมาสลัดขนให้ก็ได้ รวบหงส์ทองนั้นไว้พร้อมกับถอนขนออกจนหมดแต่เพราะหงส์ทองมิได้ปลงใจให้ทำให้ขนเหล่านั้นจึงเป็น เหมือนขนนกยางไปเสียหมด

หงส์ทองเมื่อถูกถอนขนไปจนหมดก็ไม่สามารถกางปีกบินได้ นางจึงเอาใส่ตุ่มใหญ่เลี้ยงไว้ ขนที่งอกขึ้นใหม่ก็กลายเป็นขาวไปหมด ครั้นเมื่อขนขึ้นเต็มที่แล้วหงส์ตัวนั้นก็จึงบินหนีไปพระพุทธรเจ้าทรงนำอดีตนิทานมาแล้ว ตรัสว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย มิใช่แต่ในบัดนี้เท่านั้น ที่กุลลันทามีความปรารถนาใหญ่ แม้ในครั้งก่อนก็มีความปรารถนาใหญ่เหมือนกัน และเพราะอาศัยเหตุนี้ พระองค์จึงทรงบัญญัติสิกขาบทห้ามภิกษุณีฉนกระเทียม ภิกษุณีใดฉนกระเทียม ภิกษุณีนั้นต้องอาบัติปาจิตตีย์

คติธรรมจากสุวรรณหังสาตก ได้แก่ บุคคลได้สิ่งใด ควรยินดีสิ่งนั้น ขึ้นชื่อว่าบุคคลผู้โลกามักมิได้เป็นที่รักเจริญใจ แม้แก่มารดาบังเกิดเกล้า ไม่อาจจะยังผู้ที่ไม่เลื่อมใสให้เลื่อมใส ไม่อาจยังผู้ที่เลื่อมใสแล้วให้เลื่อมใสยิ่งขึ้น ไม่อาจยังลาภที่ยังไม่เกิดให้บังเกิด หรือลาภที่เกิดแล้วก็ไม่สามารถจะทำให้ยั่งยืนได้

พระเจ้าปเสนทิโกศล

ประวัติและผลงาน

พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงเป็นโอรสของพระเจ้ามหาโกศล ผู้ครองนครสาวตฺถิ แห่งแคว้นโกศล ทรงศึกษาศิลปวิทยาในสำนักอาจารย์ศิปาโมกข์ตั้งแต่ทรงพระเยาว์ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วได้เสด็จกลับไปครองราชย์สมบัติ ณ กรุงสาวตฺถิ

วันหนึ่งขณะที่ประทับยืนบนปราสาท พระเจ้าปเสนทิโกศลทอดพระเนตรเห็นพระภิกษุสงฆ์หลายพันรูปไปฉันภัตตาหารในคฤหาสน์ของอนาถบิณฑิกะ ได้เกิดพระราชประสงค์จะถวายภัตตาหารแด่พระภิกษุสงฆ์ จากนั้นทรงนิมนต์พระพุทธรูปพร้อมด้วยหมู่ภิกษุให้มาฉันภัตตาหารในพระราชวังตลอด ๗ วัน พระเจ้าปเสนทิโกศลยังได้กราบทูลพระพุทธรูปเจ้าขอให้ส่งพระภิกษุไปฉันภัตตาหารในพระราชวังเป็นประจำ

พระจริยาวัตรที่ควรนับถือเป็นแบบอย่างของพระเจ้าปเสนทิโกศล

๑. ทรงเป็นผู้ที่เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา พยายามหาทางชวนชวนเพื่อให้ได้เข้าใกล้พระพุทธศาสนาและพระพุทธเจ้าอยู่เสมอ

๒. เป็นผู้มีความศรัทธาต่อพระพุทธเจ้าอย่างแท้จริง เห็นได้จากเมื่อพระเจ้าปเสนทิโกศลทรงทราบว่านางวาสภขัตติยาไม่ได้อยู่ในวโรวณะเดียวกับพระองค์ก็ทรงโกรธ รับสั่งให้รับเครื่องบำรุงตามแบบกษัตริย์ทั้งแม่และลูก แต่เมื่อได้ไปกราบทูลพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าทรงตรัสแนะนำชี้แจงว่าโคตรของบิดาย่อมสำคัญกว่า นางวาสภขัตติยาและวิฑูทกะก็มีพระบิดาเป็นกษัตริย์ พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงพอพระทัยและทรงเชื่อในคำชี้แจงของพระพุทธเจ้า จึงสั่งให้คืนเครื่องบำรุงแก่พระมเหสีและพระโอรส

๓. เป็นผู้ฝึกฝนในการทำบุญและส่งเสริมให้พสกนิกรได้ทำบุญด้วย เห็นได้จากการที่พระองค์ทรงจัดให้มีการแข่งขันทำบุญ รวมไปถึงการขอให้พระเจ้าพิมพิสารทรงส่งคนมีบุญไปอยู่แคว้นดกสลซึ่งเป็นสถานที่ที่มีผู้มีบุญไม่มากอยู่ โดยพระเจ้าพิมพิสารได้ส่ง “ธัญชัยเศรษฐี” ไปอยู่ในแคว้นดังกล่าว

คุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่าง

พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงมีคุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่างหลายประการ ดังนี้

๑. ทรงเป็นผู้ที่ใฝ่เรียนใฝ่รู้ กล่าวคือ ในสมัยทรงเป็นพระราชกุมาร ทรงสนพระทัยในการศึกษามาก ทรงฉลาดและมีไหวพริบ เมื่อทรงศึกษาจบสามารถแสดงศิลปวิทยาที่ได้ทรงศึกษามาจนเป็นที่พอพระทัยของพระบิดา ต่อมาก็ทรงได้รับการอภิเษกให้เป็นพระราชธิดาตั้งแต่บิดาทรงยังมีพระชนม์อยู่

๒. ทรงเป็นผู้ที่หนักแน่นในเหตุผล คือ ทรงเชื่อฟังผู้ที่มีเหตุผลดีกว่า เมื่อทรงตัดสินพระทัยผิดในบางครั้งได้รับการหักท้วงจากพระนางมัลลิกา หรือพระพุทธเจ้า ก็ทรงเชื่อฟังและปฏิบัติตาม

๓. ทรงเป็นผู้ไม่ถือตน แม้จะทรงเป็นถึงพระมหากษัตริย์ปกครองแคว้นที่เป็นมหาอำนาจแต่ก็ทรงปฏิบัติพระองค์คล้าย ๆ กับสามัญชน เสด็จไปที่ใดอย่างธรรมดาไม่มีพิธีรีตอง จึงทราบความเป็นอยู่ของราษฎร และความเป็นไปในราชอาณาจักร

๔. ทรงมีศรัทธาในพระรัตนตรัยอย่างมั่นคง โดยทรงมีความเลื่อมใสในพระรัตนตรัยทรงเอาพระทัยใส่และให้ความอุปถัมภ์บำรุงพระพุทธเจ้า พระภิกษุสงฆ์ พระภิกษุณี และเหล่าสามเณรสามเณรี เป็นอย่างดีตลอดพระชนม์ชีพ

ศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์

ประวัติและผลงาน

ศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ เกิดเมื่อวันที่ ๕ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๐ ที่บ้านข้างวัดอรุณราชวราราม บางกอกใหญ่ ธนบุรี เป็นบุตรของมหาอำมาตย์ตรี พระยาธรรมสาร เวทย์วิเศษ ภัคดี วัดตาปิริยาพาหะ (ทองดี ธรรมศักดิ์) กับคุณหญิงชื่น ธรรมศักดิ์ เข้ารับการศึกษาที่โรงเรียนอัสสัมชัญ ปี ๒๔๕๗ สำเร็จชั้น ๖ อังกฤษ (มัธยมบริบูรณ์) ปี ๒๔๖๘ ได้ศึกษาต่อที่โรงเรียนกฎหมาย กระทรวงยุติธรรม จำนวน ๓ ปี จึงสำเร็จเป็นเนติบัณฑิต ในปี ๒๔๗๑ ในปีต่อมาจึงสอบแข่งขันได้คะแนนสูงสุดและได้ทุนเล่าเรียน “รพีบุญนิธิ” ไปศึกษาวิชากฎหมายต่อในประเทศอังกฤษเป็นเวลา ๓ ปี สอบได้ตามหลักสูตรเนติบัณฑิตอังกฤษเมื่อปี ๒๔๗๕ นอกจากนี้ระหว่างที่อุปสมบทอยู่ที่วัดเบญจมบพิตร สามารถสอบไล่ได้นักธรรมชั้นตรีเป็นที่ ๑ จากนั้นสมรสกับท่านผู้หญิงพะงา ธรรมศักดิ์ (เพ็ญชาติ) เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๔๗๗ มีบุตรด้วยกัน ๒ คน คือ นายชาติศักดิ์ ธรรมศักดิ์ และนพ.จักรธรรม ธรรมศักดิ์

เข้ารับราชการเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๔๖๘ ในตำแหน่งนักเรียนล่าม กรมบัญชาการ (กองล่าม) กระทรวงยุติธรรม เนื่องจากมีความตั้งใจจะเป็นตุลาการตามอย่างบิดา จึงเริ่มตั้งแต่เป็นผู้พิพากษาฝึกหัดได้ไปจนถึงตำแหน่งสูงสุดเป็นปลัดกระทรวงยุติธรรม ปี ๒๔๙๖ เป็นผู้พิพากษาศาลฎีกา ปี ๒๕๐๑ เป็นประธานศาลฎีกา ปี ๒๕๐๖ และเกษียณอายุในปี ๒๕๑๐

หากมองเห็นความเกี่ยวข้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข อำนาจอธิปไตยทั้งนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ ศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ ล้วนแล้วแต่เคยเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องด้วยทั้งสิ้น เช่น รองประธานสภานิติบัญญัติทำหน้าที่สภาร่างรัฐธรรมนูญ นายกรัฐมนตรี ประธานศาลฎีกา ประธานองคมนตรี ซึ่งเป็นตำแหน่งที่สำคัญมาก เพราะต้องเป็นผู้ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไว้วางพระราชหฤทัยเป็นอย่างสูงจึงจะดำรงตำแหน่งนี้ได้

ในขณะที่ศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ ดำรงตำแหน่งเป็นช่วงที่นิสิต นักศึกษา และกลุ่มพลังต่าง ๆ ได้เรียกร้อง และสร้างความกดดันต่อรัฐบาลโดยตลอด จนกระทั่งศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ ต้องลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีไปคราวหนึ่งเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๗

แต่ได้รับการยืนยันจากสถาบันนิติบัญญัติแห่งชาติให้ดำรงตำแหน่งต่อไปอีกครั้งหนึ่งจนกระทั่งการร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นภารกิจสำคัญของรัฐบาลได้เสร็จสิ้นลง คณะรัฐบาลของศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ จึงได้สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๘ ด้วยความสนใจในเรื่องพระพุทธศาสนา หลังจากศึกษาที่ประเทศอังกฤษแล้ว ก็เป็นหนึ่งในสามบุคคลที่เริ่มก่อตั้งพุทธสมาคมแห่งประเทศไทย (เดิมชื่อว่าพุทธธรรมสมาคม) ขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๗๗ โดยท่านดำรงตั้งแต่เลขานุการสมาคมจนถึงนายกสมาคม ฯ นอกจากนี้ในช่วงเวลาหนึ่งท่านยังได้รับเลือกจากนานาชาติให้เป็นรองประธานองค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก (พ.ส.ล.) ทำหน้าที่แทนประธานองค์การ ฯ อีกด้วย และในปี พ.ศ.๒๕๒๗ ท่านก็ได้รับเลือกให้เป็นประธานองค์การ ฯ

ด้านชีวิตส่วนตัว ศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นคนที่ชอบเข้าวัดเป็นอย่างมาก และชอบเข้าไปในที่สงบสติอารมณ์ในวัด โดยเฉพาะในวัดเบญจมบพิตรที่ท่านเคยบวช ท่านถือว่าศีลธรรมเป็นสิ่งสำคัญมาก จนบางครั้งมีคนเรียกท่านว่า หลวงตา

ศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ มีคุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่างหลายประการ ดังนี้

๑. เป็นผู้ใฝ่เรียนใฝ่รู้และขยันหมั่นเพียร จะเห็นว่า ตั้งแต่วัยศึกษาเป็นต้นมา ท่านจะเป็นคนที่ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ขยันหมั่นเพียร ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ จนผลการเรียนออกมาเป็นที่น่าพอใจเป็นอย่างมาก เช่น สอบแข่งขันได้คะแนนสูงสุด และได้รับทุนเล่าเรียนระพีมูลนิธิไปศึกษาวิชากฎหมายที่ประเทศอังกฤษ สอบไล่ได้นักธรรมชั้นตรีได้เป็นอันดับที่ ๑ เป็นต้น

๒. เป็นผู้ที่ทรงคุณธรรม โดยเฉพาะเรื่องเมตตาและความซื่อสัตย์สุจริต

๓. เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ดังจะเห็นจากการคิดริเริ่มก่อตั้งพุทธสมาคมแห่งประเทศไทย เพื่อให้เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาให้กว้างขวางออกไป

หม่อมเจ้าหญิงพูนพิสมัย ดิศกุล

ประวัติและผลงาน

หม่อมเจ้าหญิงพูนพิสมัย ดิศกุล เป็นพระธิดาสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพกับหม่อมเจ้ายาญ ดิศกุล (ท.จ.) ได้ประสูติเมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๓๘ ในวัยเด็กหม่อมเจ้าหญิงพูนพิสมัย ดิศกุล ได้ทรงศึกษาภาษาไทยขั้นต้นกับคุณหญิงวิทยา ปรีชามาตย์ (อ่อง) และข้าราชการในกรมเลขาธิการบางท่าน และทรงศึกษาภาษาอังกฤษและฝรั่งเศสกับครูสตรีชาวต่างประเทศเจ้าของภาษานั้น ๆ นอกจากจะทรงศึกษาความรู้รอบตัวจากพระบิดาของพระองค์เอง และสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์แล้วยังทรงศึกษาวิชาสำหรับกุลสตรีจากสมเด็จพระเจ้าฟ้านิภาณุภคินีอีกด้วย

งานพระนิพนธ์

- หนังสือสอนพระพุทธศาสนาแก่เด็กเรื่อง ศาสนคุณ (ทรงแต่งประกวดในพระราชพิธีวิสาขบูชา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๒ และได้รับพระราชทานรางวัลชั้นที่ ๑)
- งานพระนิพนธ์เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษอีกหลายเรื่อง
- ชีวิตงานของสมเด็จพระยาตำราธิราชภาพ ประเพณีไทย
- สิ่งที่เขาพบเห็น ประวัติศาสตร์เปลี่ยนแปลงการปกครอง ๒๔๗๕

ช่วงบั้นปลายชีวิต

หม่อมเจ้าหญิงพูนพิศมัย ดิศกุล ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญของประเทศไทยเรา ได้ถึงแก่ชีพิตักษัย เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๓

คุณธรรมที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่าง

- **เป็นผู้ใฝ่เรียนใฝ่รู้**
แม้จะทรงศึกษาเล่าเรียนไปตามเกณฑ์ แต่หากพระนิสยส่วนตัวไม่ทรงเป็นผู้ใฝ่เรียนใฝ่รู้ ก็ยากที่จะทรงมีความรอบรู้ในเรื่องต่าง ๆ ได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า หม่อมเจ้าพูนพิศมัย ดิศกุล ทรงมีความรอบรู้หลายด้าน เช่น ด้านภาษา ประวัติศาสตร์ไทย พระพุทธศาสนา ความรู้รอบตัว เป็นต้น
- **เป็นผู้ที่เอาใจใส่และเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง**
จะเห็นว่าหม่อมเจ้าหญิงพูนพิศมัย ดิศกุล ทรงสนใจและเอาใจใส่พระพุทธศาสนามาตั้งแต่ต้น เช่น ทรงมีความรู้แตกฉานในพระพุทธศาสนา ทรงนิพนธ์หนังสือสอนพระพุทธศาสนาแก่เด็กเรื่อง ศาสนคุณ ทรงรวมก่อตั้งองค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก เป็นต้น เพราะคุณธรรมดังกล่าวนี้พระองค์ท่านจึงได้รับการยกย่องทั้งในและต่างประเทศ

๒. ทิฐฐัมมิกัตถสังวัตตนิทธรรม 4 (ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ในปัจจุบัน, หลักธรรมอันอำนวยประโยชน์สุขขั้นต้น - virtues conducive to benefits in the present; virtues leading to temporal welfare)

๑. อุฏฐานสัมปทา (ถึงพร้อมด้วยความหมั่น คือ ขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติหน้าที่การงาน ประกอบอาชีพอันสุจริต มีความขยัน รู้จักใช้ปัญญาสอดส่อง ตรวจตรา หาอุบายวิธี สามารถจัดดำเนินการให้ได้ผลดี - to be endowed with energy and industry; achievement of diligence)

๒. อารักขสัมปทา (ถึงพร้อมด้วยการรักษา คือ รู้จักคุ้มครองเก็บรักษาโภคทรัพย์และผลงานอันตนได้ทำไว้ด้วยความขยันหมั่นเพียร โดยชอบธรรม ด้วยกำลังงานของตน ไม่ให้เป็นอันตรายหรือเสื่อมเสีย - to be endowed with watchfulness; achievement of protection)

๓. กัลยาณมิตรตตา (คบคนดีเป็นมิตร คือ รู้จักกำหนดบุคคลในถิ่นที่อาศัย เลือกเสวนาสำเนียงศึกษาเยี่ยงอย่างท่านผู้ทรงคุณมีศรัทธา ศีล จาคะ ปัญญา - good company; association with good people)

๔. สมชีวิตา (มีความเป็นอยู่เหมาะสม คือ รู้จักกำหนดรายได้และรายจ่ายเลี้ยงชีวิตแต่พอดี มิให้ฝืดเคืองหรือฟุ่มเฟือย ให้รายได้เหนือรายจ่าย มีประหยัดเก็บไว้ - balanced livelihood; living economically)

ธรรมหมวดนี้ เรียกกันสั้นๆ ว่า ทิฏฐธัมมิกัตถะ หรือเรียกติดปากอย่างไทยๆ ว่า ทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ (อรรถะ แปลว่า ประโยชน์ จึงมีประโยชน์ซ้ำซ้อนกันสองคำ)

๒. พระราชดำรัส

“...คนเราก้าวไปในความต้องการ มันก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อยก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้ามีความคิดอันนี้มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่าพอประมาณ ซื่อตรง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข...” พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะบุคคลต่างๆ ที่เข้ามาเฝ้าฯ ถวายชัยมงคล เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย ๔ ธันวาคม ๒๕๔๒

๓. พุทธศาสนสุภาษิต

- มีพุทธภาษิตบทหนึ่งกล่าวไว้ว่า "สจฺเจน กิตฺติ ปโปติ" แปลว่า "คนเราจะบรรลุถึงเกียรติได้เพราะความซื่อสัตย์" ความซื่อสัตย์ เป็นคุณธรรมที่จำเป็นต่อทุกสังคม ไม่ว่าจะเป็นความซื่อสัตย์ในระดับไหนก็ตาม จะต้องมีการปลูกฝังหรือสอนเยาวชนรุ่นหลังให้ประพฤติปฏิบัติ

- สจฺจํ หเว สาธุตรํ รสํ ความซื่อสัตย์นั้นแล ดีกว่ารสทั้งหลาย

วัน.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อ-สกุล.....

ใบงานที่ ๑ : ชาวพุทธตัวอย่างที่ข้าพเจ้ารู้จัก

ให้ผู้เข้ารับการอบรมระบุชาวพุทธตัวอย่างในท้องถิ่นหรือชุมชนของตนว่า มีใครบ้างที่ดำเนินชีวิตแบบพอเพียงไม่ทุจริต ลักษณะการดำเนินชีวิตของบุคคลดังกล่าวเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for handwriting practice. There are no margins, text, or other markings on the page.

วัน.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อ-สกุล.....

ใบงานที่ ๒ : การดำเนินชีวิตที่ข้าพเจ้าประทับใจ

ให้ผู้เข้ารับการอบรมบันทึกว่า อะไรบ้างที่ในอนาคตสามารถนำมาใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตที่ไม่ทุจริตและมีความสุขได้

.....

.....

.....

ขอบข่ายรายวิชา

ศึกษาความหมาย องค์ประกอบ มูลเหตุ และโทษของอทินนาทานที่มีต่อชีวิตตนเองและเป็นสาเหตุแห่งความทุจริตคอร์รัปชันที่นำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งทางสังคม ตลอดจนแนวทางการแก้ปัญหามุขจิตคอร์รัปชันทั้งระดับปัจเจกบุคคลและระดับโครงสร้าง

จุดหมาย

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจถึงโทษของอทินนาทานที่มีต่อตนเองและสังคม วิเคราะห์ปัญหาสาเหตุและนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหามุขจิตคอร์รัปชัน และมีสำนึกร่วมในการแก้ปัญหามุขจิตคอร์รัปชัน

วัตถุประสงค์

๑. อธิบายความหมาย องค์ประกอบ มูลเหตุและโทษของอทินนาทานที่มีต่อชีวิตและสังคมได้
๒. เสนอแนวทางในการแก้ปัญหามุขจิตคอร์รัปชันในมิติสังคมต่างๆได้
๓. เกิดสำนึกร่วมในการแก้ปัญหามุขจิตคอร์รัปชัน

วิธีสอน/กิจกรรม

๑. นำเข้าสู่บทเรียนโดยใช้สื่อมัลติมีเดีย หนังสือพิมพ์ หรือสื่อการเรียนรู้อื่นๆที่สอดคล้องกับเนื้อหาอทินนาทานและการแก้ปัญหามุขจิตคอร์รัปชัน
๒. บรรยายอธิบายเนื้อหาประกอบสื่อ ถามตอบเพื่อทดสอบความเข้าใจเป็นระยะ
๓. แบ่งกลุ่มสนทนาโดยยกสถานการณ์เหตุการณ์ปัญหาสังคมที่เกิดจากอทินนาทานที่เป็นที่รับรู้อยู่ในปัจจุบัน และการแก้ปัญหามุขจิตคอร์รัปชันในมิติสังคมต่างๆ
๔. ผู้เข้าอบรมร่วมสรุปบทเรียนการเรียนรู้และนำเสนอโครงการแก้ปัญหามุขจิตคอร์รัปชันที่สามารถนำไปปฏิบัติได้

สื่อการสอน

๑. ใบความรู้เรื่อง “อทินนาทาน”
๒. Power point ประกอบการบรรยาย อทินนาทาน และกรณีศึกษาแก้ปัญหามุขจิตคอร์รัปชันที่ปรากฏในสังคม
๓. สื่อมัลติมีเดีย หนังสือพิมพ์ หรือสื่อการเรียนรู้อื่นๆที่สอดคล้องกับเนื้อหา

การประเมินผล

๑. ประเมินผลการเรียนรู้ผ่านการทำแบบทดสอบการเรียนรู้เกี่ยวกับอทินนาทานเปรียบเทียบก่อน-หลังการอบรม

๒. สอบถามสัมภาษณ์และการแสดงทัศนคติผ่านการนำเสนอโครงการแก้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่สามารถนำไปปฏิบัติได้

เอกสารอ้างอิง/แหล่งข้อมูล

๑. หนังสือเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
๒. จักรกัณฑ์สูตร ใน พระไตรปิฎก พระสุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค
๓. สื่อสารสนเทศที่เกี่ยวข้องจากเว็บไซต์ และอื่นๆ

เนื้อหาวิชา

อทินนาทานกับการแก้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ศัพท์ว่า “อทินนาทาน” แยกบทได้ ๓ บท คือ

อ + ทินน + อาทาน

อ เป็นอภัยศัพท์ประเพณีบาตบอกละเมิด แปลว่า ไม่

ทินน เป็นคำนาม แปลว่า สิ่งที่เป็นของอนุญาตให้

อาทาน เป็นคำกริยา แปลว่า ยึดถือเอา

เมื่อรวมบทแล้ว เป็นอทินนาทาน แปลความว่า “ยึดเอาสิ่งของที่เป็นของมิได้อนุญาต”

อทินน คือ วัตถุสิ่งของที่เป็นของมิได้อนุญาตให้ หมายถึง การมิได้อนุญาตโดยเขียนหนังสืออนุญาต หรือมิได้หยิบยื่นให้ กล่าววาจาอนุญาต หรือแสดงกิริยาอาการให้รู้ว่า อนุญาต

อาทาน หมายถึง การยึดถือเอาโดยการลักขโมย จี้ ปล้น วิ่งราว ช่มชู้ ยักยอก ฉ้อโกง หรือสับเปลี่ยน เป็นต้น

อทินนํ อาทินนํ เอเตนํ อทินนาทานํ แปลความว่า บุคคลทั้งหลายย่อมยึดถือเอาวัตถุสิ่งของที่เป็นของมิได้อนุญาตนั้น ฉะนั้น ธรรมชาติที่เป็นเหตุให้ยึดเอาวัตถุสิ่งของที่เป็นของมิได้อนุญาตนั้น ชื่อว่า อทินนาทาน ได้แก่ เถยยเจตนา คือ เจตนาที่เป็นเหตุแห่งการลักทรัพย์

องค์ประกอบของอทินนาทาน

การก่อล่วงกรรมบถแห่งอกุศลกรรม อทินนาทานนั้นจะต้องประกอบด้วยองค์ ๕ ประการคือ

๑. ปรปริศหิตํ ได้แก่ วัตถุสิ่งของนั้นมีเจ้าของ
๒. ปรปริศหิตสญญิตา ได้แก่ รู้ว่าวัตถุสิ่งของนั้นมีเจ้าของ
๓. เถยยจิตตํ ได้แก่ มีจิตคิดจะลักทรัพย์
๔. ปโยโค ได้แก่ ทำความเพียรเพื่อลักทรัพย์นั้น
๕. อวหาโร ได้แก่ ได้สิ่งของนั้นมาด้วยความเพียรนั้น

เมื่อการกระทำครบองค์ทั้ง ๕ ประการนี้แล้ว ผู้นั้นได้ชื่อว่า ก่อล่วงกรรมบถ ถ้ากระทำไม่ครบองค์ ๕ ย่อมไม่สำเร็จเป็นกรรมบถ

ปโยคะ ความเพียรพยายามในการลักทรัพย์ มี ๖ ประการ คือ

๑. สาทตฺติกะ ได้แก่ ลักทรัพย์ด้วยตนเอง
๒. อาณตฺติกะ ได้แก่ ใช้คนอื่นลักทรัพย์ด้วยวาจา

๓. นิสัคคิยะ ได้แก่ ทิ้งวัตถุสิ่งของไว้ หรือโยนให้คนอื่นพวกเดียวกัน หรือทิ้งของที่ต้องเสียภาษีออกไปให้พ้นเขต

๔. ถาวรระ ได้แก่ ส่งสมสมัครพรรคพวกไว้ ได้โอกาสให้พยายามลักทรัพย์นั้นมา

๕. วิชขามยะ ได้แก่ ใช้เวทมนต์คาถาให้เจ้าของหลงใหล หยิบยื่นทรัพย์นั้นให้ หรือใช้คาถาสะกดให้เจ้าทรัพย์หลับแล้วเข้าลักทรัพย์

๖. อิทิมยะ ได้แก่ ใช้อิทธิฤทธิ์ต่างๆ ที่นอกจากวิชขามยะ

แต่ผู้มีอิทธิฤทธิ์นี้ย่อมไม่ทำอาชญาทานที่เป็นโลกวัชชะ คือการกระทำที่มีโทษในทางโลก กระทำแต่จะหยิบฉวยมาใช้เป็นประโยชน์ชั่วคราว ที่เจ้าของทรัพย์นั้นไม่มีความเสียหายแต่อย่างใด ข้อนี้ไม่จัดว่าเป็นการลักทรัพย์ที่ครบองค์ประกอบ

พระบรมราโชวาท

"...คนเราถ้าพอในความต้องการ มันก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อยก็เบียดเบียนคนอื่นน้อยถ้ามีความคิดอันนี้ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่าพอประมาณ ซื่อตรง ไม่โลภอย่างมากคนเราก็อยู่เป็นสุข..."

ความตอนหนึ่ง ในพระราดำรัสพระราชทานแก่คณะบุคคลต่างๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายชัยมงคล เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๑

บทเรียนที่ ๔

ชื่อวิชา โลกปลอดธรรมกับการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน

เวลา ๖๐ นาที

ขอบข่ายวิชา

ความหมายของหิริโอตตปปะ ในฐานะเป็นธรรมะคุ้มครองรักษาโลกและป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน จากภายในสู่ภายนอก วิธีปฏิบัติตนให้มีหิริและโอตตปปะ ขาดกที่เกี่ยวข้อกับหิริและโอตตปปะ และ สถานการณ์ทุจริตคอร์รัปชันในสังคมปัจจุบัน

จุดหมาย

เพื่อให้ผู้เรียนรู้ เข้าใจ และตระหนักหลักธรรมหิริโอตตปปะในฐานะเป็นธรรมะป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันและสร้างสังคมที่ดีงาม

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เรียนนำหิริโอตตปปะไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

วิธีสอน/กิจกรรม

๑. นำเข้าสู่บทเรียนโดยการเล่านิทานชาดก เรื่อง โมรณัจจชาดก ว่าด้วยผู้ขาดหิริโอตตปปะ หรือ เทวธรรมชาดก ว่าด้วยคุณธรรมของเทวดา และซักถาม สะท้อนความคิดของผู้เรียน
๒. แบ่งกลุ่มผู้เรียนให้ศึกษาสถานการณ์ทุจริตคอร์รัปชันจากข่าวหนังสือพิมพ์ที่วิทยากรจัดเตรียมมา และวิเคราะห์แนวทางการใช้หิริโอตตปปะป้องกันไม่ให้เกิดทุจริตคอร์รัปชัน
๓. นำเสนอผลงานกลุ่ม
๔. ซักถาม
๕. สรุปและบรรยายหลักธรรมหิริโอตตปปะในฐานะเป็นธรรมะป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน

สื่อการสอน

๑. วิดีโอ หรือ power point นำเสนอชาดกเกี่ยวกับหิริโอตตปปะ ๑ เรื่อง เช่น โมรณัจจชาดก เทวธรรมชาดก
๒. คลิปภาพข่าวและภาพข่าวหนังสือพิมพ์เรื่องการทุจริตคอร์รัปชันในสังคมปัจจุบัน
๓. ใบงาน
๔. ใบความรู้ เรื่อง “หิริโอตตปปะกับการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน”

การประเมินผล

๑. วิธีการวัดผล : ประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
๒. เครื่องมือวัดผล : แบบประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
๓. เกณฑ์การประเมินผล : มีผลการประเมิน ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

เอกสารอ้างอิง/แหล่งข้อมูล

๑. คณาจารย์ประจำโรงพิมพ์เลียงเชียงจงเจริญ. (ม.ป.ป.). วิชาธรรมวิภาคและคิปปปฏิบัติ ฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เลียงเชียงจงเจริญ.

๒. คณาจารย์สำนักพิมพ์เลียงเชียง. (๒๕๔๙). หนังสือเรียนมัธยมศึกษาชั้นตรี ฉบับมาตรฐาน บูรณาการชีวิต วิชาธรรมวิภาค. กรุงเทพฯ : เลียงเชียง.
๓. คณาจารย์แห่งโรงพิมพ์เลียงเชียง. (๒๕๕๐). วิชาธรรมวิภาคและคิทธิปฏิบัติ ฉบับมาตรฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เลียงเชียง.
๔. ปิ่น มุกกันต์, พันเอก. (๒๕๓๙). แนวสอนธรรมะ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.
๕. พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช ราชบัณฑิต). (๒๕๕๐). พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ ชุด ศัพท์วิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เลียงเชียง.
๖. พระธรรมเจดีย์ (ประกอบ ธมฺมเสฏฺฐ ป.ธ.๙). (๒๕๕๒). ธรรมวิภาคบรรยาย ฉบับกรมการศาสนา. กรุงเทพฯ: หจก.ประยูรสาส์นไทย การพิมพ์.
๗. พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (๒๕๕๑). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๑๗. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
๘. _____. (๒๕๕๑). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ ๑๒. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
๙. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (๒๕๔๒). พระไตรปิฎก ภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

เนื้อหา

๑. ความหมายและความสำคัญ

โลกปาละธรรม ธรรมคือคัมภีร์ครองโลก มี ๒ อย่าง ได้แก่

๑. หิริ ความละอายแก่ใจ

๒. โอตตปปะ ความเกรงกลัว

หิริ ความละอายแก่ใจ หมายถึงละอายใจต่อการทำความชั่ว มองเห็นความชั่วว่าเป็นสิ่งน่าละอาย น่ารังเกียจ ไม่ควรทำ ความชั่วคือสิ่งที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ทำและผู้ถูกทำ เช่น การด่ากัน ตูถูกกัน ทำร้ายกัน ฆ่ากัน การลักขโมย เป็นต้น ธรรมคือหิริ ความละอายแก่ใจจะป้องกันไม่ให้ทำความชั่วเช่นนั้น

โอตตปปะ ความเกรงกลัว หมายถึงเกรงกลัวต่อการทำความชั่ว มองเห็นผลของการทำความชั่วว่าจะทำให้ตนต้องได้รับความเดือดร้อน เช่น เมื่อด่าคนอื่นตนก็ต้องถูกด่าตอบ ทำร้ายผู้อื่นตนก็ต้องถูกทำร้ายตอบ ผู้ที่ทำความชั่วนอกจากจะได้รับผลในปัจจุบันแล้ว เมื่อตายไปก็ต้องรับผลต่ออีก เช่นต้องไปปรับใช้กรรมในนรก เป็นต้น ธรรมคือโอตตปปะ ความเกรงกลัวบาปจะป้องกันไม่ให้ทำชั่วและไม่ต้องได้รับความเดือดร้อนที่มีสาเหตุมาจากการทำความชั่วนั้น

หิริและโอตตปปะ ชื่อว่าธรรมเป็นโลกบาลคือคัมภีร์ครองโลก เพราะเป็นธรรมที่เป็นเหตุเบื้องต้นให้คนเกลียดความชั่ว กลัวความผิด อันจะทำให้โลกนี้สงบสุข ไม่มีการเบียดเบียนทำร้ายกัน

หิริ โอตตปปะ นอกจากได้ชื่อว่าเป็นโลกบาลคือคัมภีร์ครองโลก ยังมีชื่อเรียกอีก ๒ อย่าง คือ (๑) **สุกธรรม** ธรรมที่สร้างคนให้ชาวสะอาด(ดี, ได้รับแต่สิ่งดีๆ) (๒) **เทวธรรม** ธรรมที่สร้างคนให้เป็นเทวดา หรือผู้ยิ่งใหญ่

๒. ประโยชน์ของการมีหิริและโอตตปปะ

ทำให้ไม่มีคนทำความชั่ว ถึงมีก็ลดน้อยลง เพราะคนเกิดความละอายใจ และไม่กล้าทำความชั่ว โลกก็จะสงบสุข จึงกล่าวได้ว่าโลกได้รับความคุ้มครองป้องกันจากคนมีหิริ โอตตปปะ

๓. โทษของการขาดหิริและโอตตปปะ

ถ้ามนุษย์ขาดธรรมคือหิริและโอตตปปะ โลกจะมีแต่การรบราฆ่าฟันกัน ใครเก่ง แข็งแรงกว่าก็มีชีวิตอยู่รอด ใครอ่อนแอจะถูกทำร้าย ถูกฆ่า เกิดสงครามแผ่ขยายไปทั่ว ไม่เป็นอันทำมาหากิน ผู้คนต่างอยู่ด้วยความหวาดระแวงภัย

๔. วิธีฝึกให้มีหิริและโอตตปปะ

ก่อนทำสิ่งใดให้พิจารณาก่อนว่า เป็นความชั่วหรือไม่ วิธีพิจารณาความชั่ว ก็คือ ดูผลที่จะเกิดจากการทำนั้น ถ้าผลที่จะเกิด สร้างความเดือดร้อนให้ตนเองและผู้อื่น ให้คิดไว้ก่อนว่าเป็นความชั่ว เมื่อรู้ว่าเป็นความชั่ว ก็คิดพิจารณาต่อไปนี้

๑) คิดพิจารณาถึงตระกูลของตนว่า เรามีตระกูลดี พ่อแม่สอนมาดี การทำความชั่วอย่างคนไม่ดีทำ เป็นสิ่งที่น่าละอาย การได้รับผลของความชั่ว เป็นสิ่งที่น่ากลัว

๒) คิดพิจารณาถึงอายุของตนว่า เราเป็นผู้ใหญ่แล้ว การทำความชั่วอย่างที่คนไร้เดียงสาทำ เป็นสิ่งที่น่าละอาย การได้รับผลของความชั่ว เป็นสิ่งที่น่ากลัว

๓) คิดพิจารณาถึงกำลังกายของตนว่า เราเป็นคนมีกำลังแข็งแรง การทำความชั่วอย่างที่คนอ่อนแอหากินลำบากทำ เป็นสิ่งที่น่าละอาย การได้รับผลของความชั่ว เป็นสิ่งที่น่ากลัว

๔) คิดพิจารณาถึงกำลังความรู้ของตนว่า เรามีความรู้ดี การทำความชั่วอย่างที่คนไม่มีความรู้ทำ เป็นสิ่งที่น่าละอาย การได้รับผลของความชั่ว เป็นสิ่งที่น่ากลัว

เมื่อพิจารณาดังนี้ เห็นโทษของการทำความชั่วแล้วพึงละเว้นเสีย

๕. หิริและโอตตปปะกับการป้องกันทุจริตคอร์รัปชัน

การทุจริตคอร์รัปชัน หมายถึง การไม่ซื่อสัตย์ สุจริต ของบุคคลกลุ่มหนึ่ง ที่ร่วมมือกันทำความชั่ว โดยเจตนา มีการไตร่ตรอง วางแผนอย่างมีขั้นตอน หรือมีกระบวนการอย่างแยบยล

ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน เป็นปัญหาที่ก่อให้เกิดผลกระทบในวงกว้างไม่ว่าจะเป็นปัญหาต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ไม่สามารถกระทำได้โดยการบังคับใช้กฎหมายกับหน่วยงานภาครัฐเพียงอย่างเดียว หากแต่ควรเป็นการเสริมสร้างส่งเสริมค่านิยม และกระตุ้นให้เกิดจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน โดยภาพรวม

หิริโอตตปปะ หมายถึง ความละอายและความเกรงกลัวต่อบาป เป็นธรรมะสำคัญที่ใช้ควบคุมจิตใจมนุษย์ให้อยู่ในความดี ใช้ในการดำเนินชีวิต และอยู่ร่วมกันของคนในสังคม การดำเนินงานและการปฏิบัติหน้าที่ เป็นธรรมะที่ช่วยป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันจากภายในตัวบุคคล สร้างสังคมสุจริตและดีงามอย่างยั่งยืน

พระบรมราโชวาท

"...คุณสมบัติพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับทุกคนนั้น ที่สำคัญได้แก่ ความรู้จักผิดชอบชั่วดี ความละอายชั่วกลัวบาป ความซื่อสัตย์สุจริต ทั้งในความคิดและการกระทำ ความไม่เห็น แก่ตัว ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ความ ไม่มั่งก่ายหยาบคาย กับอีกอย่างหนึ่งที่สำคัญ เป็นพิเศษ คือความขยันหมั่นเพียรด้านความซื่อสัตย์สุจริต ..."

ความตอนหนึ่ง ในพระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจาก
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ณ สวนอัมพร วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๒๒

ใบงาน
เรื่อง โลกปลอดธรรมกับการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน

สมาชิกกลุ่ม

.....

.....

.....

.....

คำชี้แจง

ผู้เรียนศึกษาสถานการณ์จากภาพข่าวหนังสือพิมพ์และวิเคราะห์สถานการณ์ในประเด็นต่อไปนี้

๑. ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน

.....

.....

.....

.....

.....

๒. สาเหตุของการทุจริตคอร์รัปชัน

.....

.....

.....

.....

.....

๓. แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๔. หิริและโอตตปะกับการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน

.....

.....

.....

.....

.....

ใบสรุปความรู้ เรื่อง โลกปาเลธรรมกับการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน

ความหมายและความสำคัญ

โลกปาเลธรรม ธรรมคือคัมภีร์ครองโลก มี ๒ อย่าง ได้แก่ (๑) หิริ (๒) โอตตปปะ

หิริ ความละอายแก่ใจ หมายถึง ละอายใจต่อการทำความชั่ว มองเห็นความชั่วว่าเป็นสิ่งน่าละอาย น่ารังเกียจ ไม่ควรทำ ความชั่วคือสิ่งที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ทำและผู้ถูกทำ เช่น การด่ากัน ตูถูกกัน ทำร้ายกัน ฆ่ากัน การลักขโมย เป็นต้น ธรรมคือหิริ ความละอายแก่ใจจะป้องกันไม่ให้เกิดความชั่วเช่นนั้น

โอตตปปะ ความเกรงกลัว หมายถึง เกรงกลัวต่อการทำความชั่ว มองเห็นผลของการทำความชั่วว่าจะทำให้ตนต้องได้รับความเดือดร้อน เช่น เมื่อด่าคนอื่นตนก็ต้องถูกด่าตอบ ทำร้ายผู้อื่นตนก็ต้องถูกทำร้ายตอบ ผู้ที่ทำความชั่วนอกจากจะได้รับผลในปัจจุบันแล้ว เมื่อตายไปก็ต้องรับผลต่ออีก เช่นต้องไปรับใช้กรรมในนรก เป็นต้น ธรรมคือโอตตปปะ ความเกรงกลัวบาปจะป้องกันไม่ให้เกิดความชั่วและไม่ต้องได้รับความเดือดร้อนที่มีสาเหตุมาจากการทำความชั่วนั้น

ประโยชน์ของการมีหิริและโอตตปปะ

ทำให้ไม่มีใครทำความชั่ว ถึงมีก็ลดน้อยลง เพราะคนเกิดความละอายใจ และไม่กล้าทำความชั่ว โลกก็จะสงบสุข จึงกล่าวได้ว่าโลกได้รับความคุ้มครองป้องกันจากคนมีหิริ โอตตปปะ

โทษของการขาดหิริและโอตตปปะ

ถ้ามนุษย์ขาดธรรมคือหิริและโอตตปปะ โลกจะมีแต่การรบราฆ่าฟันกัน ใครเก่ง แข็งแรงกว่าก็มีชีวิตอยู่รอด ใครอ่อนแอจะถูกทำร้าย ถูกฆ่า เกิดสงครามแผ่ขยายไปทั่ว ไม่เป็นอันทำมาหากิน ผู้คนต่างอยู่ด้วยความหวาดระแวงภัย

วิธีฝึกให้มีหิริและโอตตปปะ

ก่อนทำสิ่งใดให้พิจารณาก่อนว่า เป็นความชั่วหรือไม่ วิธีพิจารณาความชั่ว ก็คือ ดูผลที่จะเกิดจากการทำนั้น ถ้าผลที่จะเกิด สร้างความเดือดร้อนให้ตนเองและผู้อื่น ให้คิดไว้ก่อนว่าเป็นความชั่ว เมื่อรู้ว่าเป็นความชั่ว ก็คิดพิจารณาต่อไปนี้

๑) คิดพิจารณาถึงตระกูลของตนว่า เรามีตระกูลดี พ่อแม่สอนมาดี การทำความชั่วอย่างคนไม่ดีทำ เป็นสิ่งที่น่าละอาย การได้รับผลของความชั่ว เป็นสิ่งที่น่ากลัว

๒) คิดพิจารณาถึงอายุของตนว่า เราเป็นผู้ใหญ่แล้ว การทำความชั่วอย่างที่คนไร้เดียงสาทำ เป็นสิ่งที่น่าละอาย การได้รับผลของความชั่ว เป็นสิ่งที่น่ากลัว

๓) คิดพิจารณาถึงกำลังกายของตนว่า เราเป็นคนมีกำลังแข็งแรง การทำความชั่วอย่างที่คนอ่อนแอ ทำกินลำบากทำ เป็นสิ่งที่น่าละอาย การได้รับผลของความชั่ว เป็นสิ่งที่น่ากลัว

๔) คิดพิจารณาถึงกำลังความรู้ของตนว่า เรามีความรู้ดี การทำความชั่วอย่างที่คนไม่มีความรู้ทำ เป็นสิ่งที่น่าละอาย การได้รับผลของความชั่ว เป็นสิ่งที่น่ากลัว

หิริและโอตตปปะกับการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน

หิริโอตตปปะ หมายถึง ความละอายและความเกรงกลัวต่อบาป เป็นธรรมะสำคัญที่ใช้ควบคุมจิตใจมนุษย์ให้อยู่ในความดี ใช้ในการดำเนินชีวิต และอยู่ร่วมกันของคนในสังคม การดำเนินงานและการปฏิบัติหน้าที่ เป็นธรรมะที่ช่วยป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันจากภายในตัวบุคคล สร้างสังคมสุจริตและดีงามอย่างยั่งยืน

บทเรียนที่ ๕

ชื่อวิชา สุจริตธรรมกับการแก้ปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน

เวลา ๖๐ นาที

ขอบข่ายรายวิชา

เรียนรู้เรื่องความสุจริต ๓ ตามหลักพระพุทธศาสนากับการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน โดยพิจารณาถึงประพฤติดชอบด้วยกาย การประพฤติชอบด้วยวาจา และการประพฤติชอบด้วยใจหรือ มโนสุจริตเพื่อการแก้ไขปัญหาการทุจริตของบุคคลและสังคม

จุดหมาย

เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ และมีแนวทางการปฏิบัติตามหลักความสุจริต ๓ กับการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันซึ่งประกอบด้วยประพฤติดชอบทางกาย วาจา และใจ เช่น เว้นจากประทุษร้ายฆ่าสัตว์ ๑ เว้นจากลักขโมย กลโกงทุจริตคอร์รัปชัน ๑ เว้นจากการประทุษมิถินในกาม ๑ เว้นจากพูดเท็จ ๑ เว้นจากพูดส่อเสียด ๑ เว้นจากพูดคำหยาบ ๑ เว้นจากพูดเพ้อเจ้อ ๑ ไม่โลภอยากได้ของบุคคลอื่นและส่วนรวมหรือของรัฐ/แผ่นดิน ๑ ไม่พยาบาทปองร้ายเขา ๑ เห็นชอบตามคลองธรรม ๑ สุจริต ๓ อย่างนี้ เป็นกิจควรทำความประพฤติ เพราะคนเราจะเป็นคนชั่วหรือเป็นคนดีมิใช่เพราะชาติตระกูลหรือทรัพย์ แต่เพราะประพฤติทุจริตหรือสุจริตต่างหาก กล่าวคือถ้าประพฤติทุจริตก็เป็นคนชั่ว ถ้าประพฤติสุจริตก็เป็นคนดี

วัตถุประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถ

๑. รู้ และเข้าใจเกี่ยวกับความสุจริต ๓ ตามหลักพระพุทธศาสนากับการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน

๒. สามารถปฏิบัติตนตามหลักความสุจริต ๓ ตามหลักพระพุทธศาสนากับการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันได้

๓. สามารถเชื่อมโยงเรื่องความสุจริต ๓ ตามหลักพระพุทธศาสนาไปสู่การจัดการดูแลตนเองมิให้ไปสู่การประทุษที่ทุจริตและเพื่อการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันของบุคคลและสังคม โดยสามารถสร้างกระบวนการที่เหมาะสมกับนักเรียนในการช่วยพัฒนาสังคมไปสู่ความโปร่งใสมีคุณธรรม

วิธีสอน/กิจกรรม

๑. นำเข้าสู่บทเรียนด้วยการเจริญสติและปัญญา พิจารณาความสงบของจิตใจ (๕ นาที)

๒. สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปภาพหรือ CD ที่แสดงภาพความสุจริตและทุจริตและผลกระทบของความสุจริต/ทุจริตของบุคคลในสังคมไทย (๑๐ นาที)

๓. บรรยายชาดกเรื่อง “ชนสันธชาดก ว่าด้วย เหตุที่ทำให้จิตให้เดือดร้อน” และหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับเพื่อเสริมสร้างความสุจริต ๓ ตามหลักพระพุทธศาสนากับการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทย (๑๕ นาที)

๔. แบ่งกลุ่มอภิปราย (๕ นาที)
๕. นำเสนอผลงานกลุ่ม (๕ นาที)
๖. ชัก - ถาม (๕ นาที)
๗. สรุป (๓ นาที)

สื่อการสอน

๑. แผนภาพ รูปภาพหรือ CD ที่แสดงความสุขจิต ๓ ตามหลักพระพุทธศาสนากับการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน
๒. เอกสาร/แผนภาพแสดงชาดกเรื่อง “ชนสันธชาดก ว่าด้วย เหตุที่ทำให้เดือดร้อน”
๓. ใบงานเรื่องความสุขจิต ๓ ตามหลักพระพุทธศาสนากับการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน
๔. ใบความรู้ เรื่อง “ความสุขจิต ๓ ตามหลักพระพุทธศาสนากับการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน”

การประเมินผล

๑. วิธีการวัดผล : ประเมินจากการเรียนรู้และพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
๒. เครื่องมือวัดผล : แบบวัดความรู้และแบบประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
๓. เกณฑ์การประเมินผล : มีผลการประเมิน ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐

เอกสารอ้างอิง/แหล่งข้อมูล

๑. พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต). (๒๕๔๖). **สู่การศึกษาแนวพุทธ**. (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ).
๒. พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (๒๕๔๔). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา.

เนื้อหาวิชา

สุจริตและสัมมาอาชีพะในพระพุทธศาสนา

คำว่า "สัมมาอาชีพะ หรือ สัมมาชีพ" แปลว่า การเลี้ยงชีวิตในทางที่ชอบ คือการทำมาหากิน หรือหน้าที่การงาน การทำงานของมนุษย์เราเพื่อหารายได้มาประทังชีวิตหรือเลี้ยงชีวิตของตนเอง. การเลี้ยงชีวิต ไม่ว่าจะเป็นอาชีพอะไรก็แล้วแต่ จะเป็น พ่อค้า แม่ค้า ชาวไร่ ชาวนา เกษตรกรรม ปศุสัตว์ หรือจะเป็นข้าราชการ นักธุรกิจ อย่างใดอย่างหนึ่งก็แล้วแต่ สรุปการกระทำนั้น ๆ ออกมาเป็น ๒ ทาง คือ

๑. ทางกาย คือ การงานหรืออาชีพ ที่ต้องใช้กำลังร่างกาย หรือการกระทำทางกายเข้าประกอบ
๒. ทางวาจา คือ การงานหรืออาชีพ ที่ต้องใช้วาจาเข้าประกอบในการทำงาน

อาชีพบางอย่าง อาจใช้ร่างกายอย่างเดียวเข้ากระทำ อาชีพบางอย่าง อาจใช้วาจาอย่างเดียว ในการกระทำ, และอาชีพบางอย่างอาจใช้ทั้งทางกาย และทางวาจาทั้งสองเข้ากระทำ เช่น ค้าขาย ใช้ร่างกายในการผลิตสินค้า และใช้คำพูดหรือเครื่องมือ เช่นหนังสือ เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น ในการโฆษณา สินค้า หรือบอกราคาสินค้า ถ้าผลิตสินค้าปลอม เป็นกายทุจริต โฆษณาเกินความจริง หรือตั้งราคาสูงเกินความจริง เป็นวจีทุจริต อย่างนี้เป็นต้น

เพราะฉะนั้น การกระทำทางกาย และทางวาจา คือคำพูด นี่จึงเป็นหลักในการทำงาน หรืออาชีพ ดังนั้น สัมมาอาชีพในทางพระพุทธศาสนา จึงกำหนดเอา กายกรรม ๓ คือ การกระทำทางกาย ๓ ประการ, และวจีกรรม ๔ คือการเปล่งวาจา คำพูด หรือแสดงเครื่องหมายสัญลักษณ์ ที่เป็นไปอย่างสุจริต เป็นหลักในการตัดสิน ๆ ถ้ากายกรรม ๓ และวจีกรรม ๔ ที่เกี่ยวเนื่องกับการงานอันเป็นอาชีพ เป็นทุจริต หรืออาชีพอะไรก็ตามที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกายสุจริต ๓ และวจีสุจริต ๔ อาชีพนั้น ๆ ทั้งหมด จัดเป็น **มิจฉาอาชีพะ หรือเป็นมิจฉาชีพ** ทันที... ๆ

กายสุจริต ๓ ได้แก่

๑. ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่เบียดเบียน ทรมานสัตว์ทุกชนิด
๒. ไม่ลักทรัพย์ ไม่ยักยอกทรัพย์ ตลอดจนวิธีอื่น ๆ ที่เป็นเหตุให้ได้ทรัพย์มาโดยสุจริต
๓. ไม่ประพฤติดินในกาม ไม่เป็นกิ๊กกับเมียชาวบ้าน ฯลฯ

วจีสุจริต ๔ ได้แก่

๑. ไม่พูดเท็จ
๒. ไม่พูดคำหยาบ
๓. ไม่พูดส่อเสียด
๔. ไม่พูดเพ้อเจ้อไร้สาระ

มโนสุจริต ๓ แปลว่า การประพฤติดีทางใจ, การประพฤติดีด้วยใจ มโนสุจริต เป็นการกระทำ ความดีความงามทางใจ คือ ด้วยความคิด จัดเป็นบุญ ก่อความสุขให้ทั้งในปัจจุบันและภพชาติต่อไป มโนสุจริต มี ๓ อย่างคือ

๑. อนภิชฌา คือ ไม่โลภอยากได้ของเขา
๒. อพยาบาท คือ ไม่พยาบาทปองร้ายเขา
๓. สัมมาทิฐิ คือ เห็นชอบคลองธรรม

ถ้าหาก กายสุจริต ๓ วจีสุจริต ๔ เหล่านี้ บุคคลกระทำไปโดยไม่เกี่ยวกับการงานอันเป็นอาชีพ ท่านเรียก กายสุจริต ๓ วจีสุจริต ๔ เหล่านี้ว่า "สัมมากัมมันตะ และ สัมมาวาจา" ตามลำดับ ๆ

มิจฉาอาชีพะ หรือ มิจฉาชีพ มี ๒ ชนิด คือ

๑. มิจฉาชีพที่เป็น ธัมมิกะ คือ เป็นมิจฉาอาชีพะ แต่ประกอบด้วยธรรม (ผิดในทางธรรม แต่ถูกในทางโลก) มุ่งหมายเอาเพียงว่า เป็นสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมายบ้านเมือง เช่น อาชีพฆ่าสัตว์ เปิดโรงฆ่าสัตว์, เชือดเปิด ไก่ หมู เป็นต้น, อาชีพขาวประมง, อาชีพผลิต ค้าขายเครื่องมือเงินเมา เป็นต้น (ถ้าได้รับอนุญาต จัดว่าถูกกฎหมาย)

๒. มิจฉาอาชีพะที่เป็น อธัมมิกะ คือ เป็นมิจฉาอาชีพะด้วย และผิดกฎหมายบ้านเมืองด้วย (ผิดทั้งทางโลกและทางธรรม) เช่น อาชีพม้อปิ่นรับจ้าง, อาชีพค้ายาบ้า, เปิดช่องผิดกฎหมาย.....

สัมมาอาชีพะ หรือ สัมมาชีพ มี ๒ อย่าง เช่นเดียวกัน คือ

๑. สัมมาอาชีวะที่เป็น อัมมิกะ เป็นสัมมาอาชีวะด้วย ถูกกฎหมายบ้านเมืองด้วย (เรียกได้ว่าถูกต้องทั้งทางโลกทางธรรม) คือ อาชีพทั่ว ๆ ที่เป็นกายสุจริต ๓ วจิสฺสุจริต ๔

๒. สัมมาอาชีวะที่เป็น อัมมิกะ เป็นสัมมาอาชีวะ แต่ผิดกฎหมายบ้านเมือง (ถูกต้องทางธรรมแต่ผิดในทางโลก) มีด้วยหรือ ? มี เช่น อาชีพขอทาน ขอด้วยจิตที่บริสุทธิ์ เพื่อประทังชีวิต ...ฯ มิได้คิดหลอกลวงหรือเสแสร้งแต่ประการใด จัดว่าเป็น สัมมาอาชีวะ แต่ผิดกฎหมาย เพราะกฎหมายกำหนดไม่ให้มีขอทาน... ฯ ถามว่า ขอทาน เป็นสัมมาอาชีวะได้อย่างไร ? ข้อนี้ให้อา กายสุจริต ๓ วจิสฺสุจริต ๔ มาเป็นเครื่องตัดสิน ฯ ถ้าการกระทำของเขา ไม่ผิดต่อกายสุจริต ๓ และวจิสฺสุจริต ๔ จะจัดว่า อาชีพขอทานเป็นมิจฉาอาชีวะไม่ได้ ต้องจัดว่าเป็นสัมมาอาชีวะ แต่ถ้าเมื่อใดก็ตามที่เขาผิดต่อกายสุจริต ๓ หรือวจิสฺสุจริต ๔ เช่น เสแสร้งแกล้งทำเป็นคนพิการ ง้อยเปลี้ยเสียขาเป็นต้น, หรือพูดหลอกลวง เพื่อให้คนให้ทาน เป็นต้น อย่างนี้จัดเป็นมิจฉาอาชีวะทันที และผิดกฎหมายด้วย จัดเข้าในมิจฉาอาชีวะที่เป็นอัมมิกะทันที

การตัดสินความเป็นสัมมาอาชีวะ หรือ มิจฉาอาชีวะในทางพุทธศาสนา ต้องยึดหลักของ กายสุจริต ๓ วจิสฺสุจริต ๔ เป็นหลัก ถ้าผิดต่อกายสุจริต ๓ วจิสฺสุจริต ๔ จัดเป็นมิจฉาอาชีวะ จะไม่ยึดถือว่าเขาทำอะไร ทำอาชีพอะไร มีหน้ามีตาหรือต่ำต้อยแค่ไหน จะเป็นกรรมกร หรือเป็น นักธุรกิจร้อยล้าน พันล้าน

เนื้อหาเรื่อง ขนสันธชาดก ว่าด้วย เหตุที่ทำให้เดือดร้อน

พระศาสดา เมื่อประทับอยู่ ณ พระเชตวันมหาวีหาร มีพระพุทธรูปประสงคฺจะประทานโอวาทแก่พระเจ้าโกศล ตรัสพระธรรมเทศนานี้ ความพิสดารว่า

ในกาลครั้งหนึ่ง พระเจ้าโกศลทรงมัวเมาด้วยอิสริยยศหมกมุ่นอยู่ในความสุขที่เกิดแต่กิเลส ไม่ปรารภจะตัดสินคิด แม้การบำรุงพระพุทธรูป ก็ทรงลืมเสีย.

วันหนึ่ง พระองค์ทรงระลึกถึงพระทศพล ทรงดำริว่าจักถวายบังคมพระศาสดา พอเสวยกระยาหารเช้าแล้ว เสด็จขึ้นพระราชนิเวศน์ไปพระวิหาร ถวายบังคมพระศาสดาแล้วประทับนั่ง

ลำดับนั้น พระศาสดาตรัสกะพระราชาว่า มหาบพิตร นานมาแล้ว พระองค์มิได้เสด็จมาเพราะเหตุไร. พระเจ้าโกศลทูลว่า เพราะข้าพระองค์มีราชกิจมากพระเจ้าข้า ไม่มีโอกาสที่จะมาเฝ้าพระองค์.

ตรัสว่า มหาบพิตร เมื่อพระพุทธเจ้าผู้สัพพัญญูผู้ให้โอวาทเช่นเรา อยู่ในวิหารที่ใกล้ ไม่ควรที่พระองค์จะประมาท วิสัยพระราชาต้องไม่ประมาทในราชกิจทั้งหลาย ดำรงพระองค์เสมอด้วยมารดาบิดาของชาวแคว้นแคว้น ละอคติเสียครองราชสมบัติโดยทศพิธราชธรรมจึงจะควร เพราะเมื่อพระราชาประพฤติธรรม แม้บริษัทของพระองค์ก็ประพฤติธรรม ข้อที่เมื่อเราตถาคตสั่งสอนอยู่ พระองค์ครองราชสมบัติโดยธรรมนั้นไม่น่าอศจรรย โปราณกบัณฑิตทั้งหลาย แม้ไม่มีอาจารย์สั่งสอนก็ยังตั้งอยู่ในสุจริตธรรมสามประการ แสดงธรรมแก่มหาชนตามความรู้ของตน พาบริษัทไปสวรรค์ได้.

พระเจ้าโกศลทูลอาราธนาให้ตรัสเรื่องราว.

พระพุทธองค์ทรงนำอดีตนิทานมาตรัสเล่า ดังต่อไปนี้.

ในอดีตกาล เมื่อพระเจ้าพรหมทัตเสวยราชสมบัติอยู่ในพระนครพาราณสี

พระโพธิสัตว์เกิดในพระครรภ์ของพระอัครมเหสีพระเจ้าพรหมทัต พระญาติทั้งหลายได้ถวายพระนามว่า ขนสันธกุมาร

เมื่อพระโพธิสัตว์เจริญวัย เรียนศิลปวิทยาจากเมืองตักกสิลากลับมาแล้ว พระราชามีรับสั่งให้ชำระเรือนจำทั้งหมดให้สะอาด แล้วพระราชทานตำแหน่งอุปราช.

ต่อมาเมื่อพระราชบิดาสวรรคตแล้ว พระโพธิสัตว์ได้ครองราชสมบัติ รับสั่งให้สร้างโรงทานหกแห่ง คือที่ประตูพระนครทั้งสี่ด้านที่กลางพระนครและที่ประตูพระราชวัง บริจาคพระราชทรัพย์วันละหกแสน ทรงบำเพ็ญมหาทานจนลือกระฉ่อนไปทั่วชมพูทวีป รับสั่งให้เปิดเรือนจำไว้เป็นนิจ ให้เคาะระฆังป่าวร้องมาฟังธรรม ทรงสงเคราะห์โลกด้วยสังคหวัตถุสี่ รักษาศีลห้า อยู่จำอุโบสถ ครองราชสมบัติโดยธรรม.

บางครั้งบางครั้งก็ให้ชาวแวนแคว้นมาประชุมกัน แล้วแสดงธรรมว่า ท่านทั้งหลายจงให้ทาน จงสมาทานศีล จงประพฤติธรรม จงประกอบกิจการงานและการค้าขายโดยธรรม เมื่อเป็นเด็กจงเรียนศิลปวิทยา จงแสวงหาทรัพย์ อย่าคดโกงชาวบ้าน อย่าทำความส่อเสียด อย่าเป็นคนดุร้ายหยาบช้ำ จงบำรุงมารดาบิดา มีความเคารพอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ในตระกูล พระองค์ได้ทำมหาชนให้ตั้งอยู่ในสุจริตธรรม.

วันหนึ่งเป็นวันปณรสูอุโบสถ พระโพธิสัตว์ทรงสมาทานอุโบสถศีลแล้ว ทรงดำริว่า เราจักแสดงธรรมแก่มหาชน เพื่อประโยชน์สุขยิ่งๆ ขึ้น เพื่อให้มหาชนอยู่ด้วยความไม่ประมาท รับสั่งให้ตีกลองป่าวร้องทั่วพระนครให้ชาวพระนครทั้งหมด ตั้งตั้งแต่พระสนมของพระองค์ มาประชุมกัน แล้วประทับนั่งบนบัลลังก์อันประเสริฐที่ตกแต่งไว้กลางรัตนมณฑปซึ่งประดับประดาแล้วในพระลานหลวง ตรัสว่า ชาวพระนครที่รักทั้งหลาย เราจักแสดงธรรมที่ร้อนบ้างไม่ร้อนบ้างแก่ท่านทั้งหลาย ขอท่านทั้งหลายจงเป็นผู้ไม่ประมาท เยียะสัดสัดโดยเคารพเถิด แล้วทรงแสดงธรรม.

พระศาสดาทรงเผยพระโอษฐ์แก่อันอบรมแล้วด้วยอริยสัจ. เมื่อจะตรัสเทศนานั้นโดยแจ่มแจ้งแก่พระเจ้าโกศล ด้วยพระสุรเสียงอันไพเราะ ได้ตรัสพระคาถาเหล่านี้ว่า

พระเจ้าชนสันธะได้ตรัสอย่างนี้ว่า เหตุที่จะทำให้จิตเดือดร้อนนั้นมีอยู่ ๑๐ ประการ บุคคลไม่ทำเสียในกาลก่อนแล้ว ย่อมเดือดร้อนในภายหลัง.

บุคคลเมื่อยังเป็นหนุ่ม ไม่ทำความพยายามยังทรัพย์ให้เกิดขึ้น ครั้นแก่ลงหาทรัพย์ไม่ได้ ย่อมเดือดร้อนภายหลังว่า เมื่อก่อนเราไม่ได้แสวงหาทรัพย์ไว้.

ศิลปะที่สมควรแก่ตน บุคคลใดไม่ได้ศึกษาไว้ในกาลก่อน บุคคลนั้นย่อมเดือดร้อนในภายหลังว่า เราไม่ได้ศึกษาศิลปะไว้ก่อน ผู้ไม่มีศิลปะย่อมเลี้ยงชีพลำบาก.

ผู้ใดเป็นคนโกง ผู้นั้นย่อมเดือดร้อนในภายหลังว่า เราเป็นคนโกง ส่อเสียดกินสินบนดุร้าย หยาบคายในกาลก่อน.

ผู้ใดเป็นคนฆ่าสัตว์ ผู้นั้นย่อมเดือดร้อนในภายหลังว่า เราเป็นคนฆ่าสัตว์ หยาบฆ่าพุทฺธิล ประพฤติต่ำช้า ปราศจากขันติ เมตตาและเอ็นดูสัตว์ในกาลก่อน.

ผู้ใดคบชู้ในภรรยาผู้อื่น ย่อมเดือดร้อนในภายหลังว่า หญิงที่ไม่มีใครหวงแหนมีอยู่เป็นอันมาก ไม่ควรที่เราจะคบหาภรรยาผู้อื่นเลย.

คนตระหนี่ย่อมเดือดร้อนในภายหลังว่า เมื่อก่อนข้าวและน้ำของเรามีอยู่มากมาย เราก็มิได้ให้ทานเลย.

ผู้ไม่เลี้ยงดูมารดาบิดา ย่อมเดือดร้อนในภายหลังว่า เราสามารถพอที่จะเลี้ยงดูมารดาและบิดาผู้แก่เฒ่าชราได้ ก็ไม่ได้เลี้ยงดูท่าน.

ผู้ไม่ทำตามโอวาทบิดา ย่อมเดือดร้อนในภายหลังว่า เราได้ดูหมิ่นบิดาผู้เป็นอาจารย์สั่งสอน
ผู้นำรสที่ต้องการทุกอย่างมาเลี้ยงดู.

ผู้ไม่เข้าใกล้สมณพราหมณ์ ย่อมเดือดร้อนในภายหลังว่า เมื่อก่อนเราไม่ได้ไปมาหาสู่สมณ
พราหมณ์ทั้งหลายผู้มีศีล เป็นพหูสูตเลย.

ผู้ใดไม่ประพฤติสุจริตธรรม ไม่เข้าไปนั่งใกล้สัตบุรุษ ย่อมเดือดร้อนภายหลังว่า สุจริตธรรม
ที่ประพฤติแล้ว และสัตบุรุษอื่นเราไปมาหาสู่แล้ว ย่อมเป็นความดี แต่เมื่อก่อนนี้เราไม่ได้ประพฤติสุจริต
ธรรมไว้เลย.

ผู้ใดย่อมปฏิบัติเหตุเหล่านี้โดยอุบายอันแยบคาย ผู้นั้นเมื่อกระทำกิจที่บุรุษควรทำ ย่อมไม่
เดือดร้อนใจในภายหลังเลย

พระบรมราโชวาท

"... ความซื่อสัตย์ สุจริตเป็นพื้นฐานของความ ดีทุกอย่าง เด็กๆจึงต้องฝึกฝนอบรมให้
เกิดมีขึ้นในตนเอง เพื่อจักได้เติบโตขึ้นเป็นคนดีมี ประโยชน์ และมีชีวิตที่สะอาดที่เจริญมั่นคง..."

พระบรมราโชวาท พระราชทานเนื่องในวันเด็กแห่งชาติ ปี ๒๕๓๑

"...ผู้ที่มีความสุจริตและบริสุทธิ์ใจ แม้ จะมีความรู้น้อยก็ย่อมทำประโยชน์ให้ แก่
ส่วนรวมได้มากกว่าผู้มีความ รู้มากแต่ไม่มีความสุจริตไม่มีความบริสุทธิ์ใจ..."

พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะคณาจารย์โรงเรียนต่างๆ

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ๑๘ มีนาคม ๒๕๒๓

ขอบข่ายรายวิชา

เรียนรู้เรื่องสัปปุริสธรรม ๗ ตามหลักพระพุทธศาสนากับการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน โดยพิจารณาหลักธรรมที่ทำให้เป็นคนที่สมบูรณ์สามารถนำหมุ่ชนและสังคมไปสู่สันติสุขและความสวัสดิ โดยเฉพาะการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตและคอร์รัปชัน

จุดหมาย

เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ และมีแนวทางการปฏิบัติตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ กกับการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันซึ่งประกอบด้วย การเป็นผู้รู้หลักและรู้จักเหตุ รู้ความมุ่งหมายและรู้จักผล รู้ตน รู้ประมาณ รู้กาล รู้ชุมชนและรู้บุคคล

วัตถุประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถ

๑. รู้ และเข้าใจเกี่ยวกับสัปปุริสธรรม ๗ ตามหลักพระพุทธศาสนากับการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน

๒. สามารถปฏิบัติตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ตามหลักพระพุทธศาสนากับการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันได้

๓. สามารถเชื่อมโยงเรื่องสัปปุริสธรรม ๗ ตามหลักพระพุทธศาสนาไปสู่การฝึกฝน พัฒนาตนเอง ให้เป็นคนเต็มคนหรือเป็นคนที่สมบูรณ์ เกิดความละอายชั่วกลัวบาป มีความประพฤติดีงาม ไม่ยินดีในการประพฤติทุจริต ที่สำคัญสามารถสร้างเครือข่ายทางสังคมเพื่อป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน

วิธีสอน/กิจกรรม

๑. นำเข้าสู่บทเรียนด้วยการสวดมนต์ เจริญสติและสมาธิ พิจารณาความสงบของจิตใจ (๕ นาที)

๒. แสดงภาพประกอบหรือภาพยนตร์แสดงผลกระทบของการขาดหลักสัปปุริสธรรม และปัญหาของการทุจริตและคอร์รัปชันของสังคมไทย (๑๐ นาที)

๓. บรรยายชาดกเรื่อง “ขัมพุกชาดก ว่าด้วย การไม่รู้จักประมาณตน จนทำให้ตนต้องเดือดร้อน” และหลักธรรมที่เกี่ยวกับเพื่อเสริมสร้างสัปปุริสธรรม ๗ ตามหลักพระพุทธศาสนากับการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทย (๑๕ นาที)

๔. แบ่งกลุ่มอภิปราย (๕ นาที)

๕. นำเสนอผลงานกลุ่ม (๕ นาที)

๖. ชัก - ถาม (๕ นาที)

๗. สรุป (๓ นาที)

สื่อการสอน

๑. แผนภาพ รูปภาพหรือ CD ที่แสดงหลักสัปปุริสธรรม ๗ ตามหลักพระพุทธศาสนากับการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน

๒. เอกสาร/แผนภาพแสดงชาดกเรื่อง “ซั่มพุกชาดก ว่าด้วยเหตุที่ทำให้เดือดร้อน เพราะไม่รู้จักประมาณตน”

๓. ใบงานเรื่องสัปปุริสธรรม ๗ ตามหลักพระพุทธศาสนากับการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน

๔. ใบความรู้ เรื่อง “สัปปุริสธรรม ๗ ตามหลักพระพุทธศาสนากับการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน”

การประเมินผล

๑. วิธีการวัดผล : ประเมินจากการเรียนรู้และพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
๒. เครื่องมือวัดผล : แบบวัดความรู้และแบบประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
๓. เกณฑ์การประเมินผล : มีผลการประเมิน ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐

เอกสารอ้างอิง/แหล่งข้อมูล

๑. พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (๒๕๔๖). **ธรรมบุญชีวิต**. (พิมพ์ครั้งที่ ๒) กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

๒. พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (๒๕๔๙). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา.

เนื้อหาวิชา

สัปปุริสธรรม หรือ สัปปุริสธรรม ๗ หมายถึง ธรรมของสัตบุรุษ ธรรมที่ทำให้เป็นสัตบุรุษ คุณสมบัติของคนดี ธรรมของผู้ดี สัปปุริสธรรม มีบรรยายไว้หลายลักษณะ เช่น

สัปปุริสธรรม ๗ ประกอบด้วย

- ธัมมัญญตา เป็นผู้รู้จักเหตุ
- อัตถัญญตา เป็นผู้รู้จักผล
- อตตัญญตา เป็นผู้รู้จักตน
- มัตตัญญตา เป็นผู้รู้จักประมาณ
- กาลัญญตา เป็นผู้รู้จักกาล
- ปริสัญญตา เป็นผู้รู้จักบริษัท
- บุคคลัญญตา หรือ บุคคลปโรปริญญตา เป็นผู้รู้จักบุคคล

สัปบุริสธรรม ๗ นี้ มีบรรยายอยู่ในสังคิสิสูตรในพระไตรปิฎก สังคิสิสูตรเป็นพระสูตรที่รวบรวมธรรมะมากมาย เป็นการบรรยายแจกธรรมเป็นหมวดๆ โดยพระสารีบุตร อาจนับได้ว่า สังคิสิสูตรเป็นต้นแบบของการสังคายนาพุทธศาสนาในยุคแรกๆ

ภิกษุผู้ประกอบด้วยสัปบุริสธรรม ๗ ข้อนี้ เป็นผู้ประกอบด้วยสังฆคุณเป็นผู้ควรแก่ของค่านับ คือเป็นผู้ควรรับของที่เขานำมาถวาย

นอกจากนี้ ยังมีธรรมะอีกหมวดหนึ่งซึ่งคล้ายกัน คือได้มีการบรรยายถึง พระเจ้าจักรพรรดิว่าทรงประกอบด้วยองค์ ๕ ประการ ย่อมทรงยังจักรให้เป็นไปโดยธรรม จักรนั้นย่อมเป็นจักรอันมนุษย์ผู้เป็นข้าศึกใดๆ จะต้านทานมิได้ และแม้พระพุทธเจ้าก็ ทรงประกอบด้วยธรรม ๕ ประการเหล่านี้ ย่อมทรงยังธรรมจักรขึ้นเยี่ยมให้เป็นที่ไปโดยธรรม ธรรมจักรนั้นย่อมเป็นจักรอันสมณะ พราหมณ์ เทวดา มาร พรหม หรือใครๆ ในโลก จะคัดค้านไม่ได้ ธรรม ๕ ประการนี้ได้แก่

- ธัมมัญญุตตา เป็นผู้รู้จักเหตุ
- อัตถัญญุตตา เป็นผู้รู้จักผล
- มัตตัญญุตตา เป็นผู้รู้จักประมาณ
- กาลัญญุตตา เป็นผู้รู้จักกาล
- ปริสสัญญุตตา เป็นผู้รู้จักบริษัท

ผู้ประกอบด้วยสัปบุริสธรรม ๗ และ สัปบุริสธรรม ๘

ในเสขปฏิปทาสูตรซึ่งบรรยายโดยพระอานนท์ ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้ที่ประกอบด้วยสัปบุริสธรรมไว้ ๗ ประการคือ

1. เป็นผู้มีความศรัทธา คือเชื่อความตรัสรู้ของพระตถาคตว่า แม้เพราะเหตุนี้ๆ พระผู้มีพระภาคพระองค์นั้นเป็นพระอรหันต์ ตรัสรู้เองโดยชอบ ถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะ เสด็จไปดีแล้ว ทรงรู้แจ้งโลก เป็นสารถีฝึกบุรุษที่ควรฝึก ไม่มีผู้อื่นยิ่งกว่า เป็นศาสดาของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย เป็นผู้เบิกบานแล้ว เป็นผู้จำแนกพระธรรม.
2. เป็นผู้มีความหิริ คือ ละอายกายทุจริต วจีทุจริต มโนทุจริต ละอายต่อการถึงพร้อมแห่งกุศลธรรมอันลามก.
3. เป็นผู้มีความโอตตปปะ คือ สะดุ้งกลัวกายทุจริต วจีทุจริต มโนทุจริต สะดุ้งกลัวต่อการถึงพร้อมแห่งกุศลธรรมอันลามก.
4. เป็นพหูสูต ทรงธรรมที่ได้สดับแล้ว สังสมธรรมที่ได้สดับแล้ว ธรรมเหล่าใดงามในเบื้องต้น งามในท่ามกลาง งามในที่สุด ประกาศพรหมจรรย์พร้อมทั้งอรรถ พร้อมทั้งพยัญชนะบริสุทธิ์ บริบูรณ์สิ้นเชิง ธรรมทั้งหลายเห็นปานนั้น อันท่านได้สดับมามาก ทรงจำไว้ได้ สังสมด้วยวาจาตามเพ่งด้วยใจ แทงตลอดด้วยดี ด้วยความเห็น.
5. เป็นผู้ปรารถนาความเพียร เพื่อละอกุศลธรรม เพื่อถึงพร้อมแห่งกุศลธรรม มีความเข้มแข็ง มีความบากบั่นมั่นคง ไม่ทอดธุระในกุศลธรรมทั้งหลาย.

6. เป็นผู้มั่งมีสติ คือ ประกอบด้วยสติและปัญญาเครื่องรักษาตนอย่างยิ่ง ระลึกได้ตามระลึกได้ แม้ซึ่งกิจการที่ทำไว้แล้วนาน แม้ซึ่งถ้อยคำที่พูดไว้แล้วนาน.
7. เป็นผู้มั่งมีปัญญา คือ ประกอบด้วยปัญญา อันเห็นความเกิดและความดับ อันเป็นอริยะ ชำแระก กิเลสให้ถึงความสิ้นทุกข์โดยชอบ

คุณสมบัติของผู้ที่ประกอบด้วยสัปปริสธรรม ๗ ประการ นี้ เรียกว่า **สัทธัมมสมันนาคโต** บางทีก็เรียก **สัปปริสธรรม ๗** และในจุฬพนฺณมสูตร ซึ่งพระพุทธองค์ตรัสบรรยาย ความแตกต่างระหว่าง สัตบุรุษ และอัสัตบุรุษ ทรงแสดงถึง ลักษณะของผู้ประกอบด้วย ธรรมของสัตบุรุษ ๘ ประการ (ในพจนานุกรม พุทธศาสน ฉบับประมวลธรรม เรียกธรรมของสัตบุรุษ ๘ ประการ นี้ว่า **สัปปริสธรรม ๘**) ได้แก่

1. เป็นผู้ประกอบด้วยธรรมของสัตบุรุษ คือ เป็นผู้มั่งมีศรัทธา มีhiri มีโอตตปปะ มีสุตะมาก มีความเพียรปรารภแล้ว มีสติตั้งมั่น มีปัญญา (คือ สัทธัมมสมันนาคโต ดังกล่าวไปแล้ว นั่นเอง)
2. เป็นผู้รักดีต่อสัตบุรุษ คือ มีสมณพราหมณ์ชนิตที่มีศรัทธา มีhiri มีโอตตปปะ มีสุตะมากมีความเพียรปรารภแล้ว มีสติตั้งมั่น มีปัญญา เป็นมิตร เป็นสหาย
3. เป็นผู้มีความคิดอย่างสัตบุรุษ คือ ย่อมไม่คิดเบียดเบียนตนเอง ไม่คิดเบียดเบียนผู้อื่น ไม่คิดเบียดเบียนทั้งตนเองและผู้อื่นทั้งสองฝ่าย
4. เป็นผู้มีความรู้อย่างสัตบุรุษ คือ ย่อมไม่รู้เพื่อเบียดเบียนตนเอง ไม่รู้เพื่อเบียดเบียนผู้อื่น ไม่รู้เพื่อเบียดเบียนทั้งตนเองและผู้อื่นทั้งสองฝ่าย
5. เป็นผู้ถ้อยคำอย่างสัตบุรุษ คือ เป็นผู้งดเว้นจากการพูดเท็จ งดเว้นจากคำพูดส่อเสียด งดเว้นจากคำหยาบ งดเว้นจากการเจรจาเพ้อเจ้อ
6. เป็นผู้มีการงานอย่างสัตบุรุษ คือ เป็นผู้งดเว้นจากปาณาติบาต งดเว้นจากอทินนาทาน งดเว้นจากกาเมสุมิฉฉาจาร
7. เป็นผู้มีความเห็นอย่างสัตบุรุษ คือ เป็นผู้มีความเห็นอย่างนี้ว่า ทานที่ให้แล้ว มีผล ยัญที่บูชาแล้ว มีผล สังเวยที่บวงสรวงแล้ว มีผล ผลวิบากของกรรมที่ทําดีทําชั่ว มีอยู่โลกนี้มี โลกหน้ามี มารดามี บิดามี สัตว์ที่เป็นอุปาทิกะมี สมณพราหมณ์ทั้งหลาย ผู้ดำเนินชอบ ปฏิบัติชอบ ซึ่งประกาศโลกนี้โลกหน้า ให้แจ่มแจ้งเพราะรู้อย่างด้วยตนเอง ในโลกมีอยู่
8. ย่อมให้ทานอย่างสัตบุรุษ คือ ย่อมให้ทานโดยเคารพ ทำความอ่อนน้อมให้ทาน ให้ทานอย่างบริสุทธิ์ เป็นผู้มีความเห็นว่ามีผล จึงให้ทาน

เนื้อหาเรื่อง ชัมพูชาตก ว่าด้วย เหตุที่ทำให้ตนเดือดร้อนเพราะไม่รู้ประมาณตน

ในอดีตกาล เมื่อพระเจ้าพรหมทัตครองราชสมบัติในนครพาราณสี พระโพธิสัตว์บังเกิดในกําเนตรราชสีห์ อยู่ในถ้ำ ณ หิมวันตประเทศ วันหนึ่ง ฆ่ากระบือแล้วกินเนื้อ ดื่มน้ำ แล้วกลับมายังถ้ำสุนัขจึงจอกตัวหนึ่งพบราชสีห์นั้น เมื่อไม่อาจหลบหนี จึงนอนหมอบ เมื่อราชสีห์กล่าวว่าอะไรกัน สุนัขจึงจอก มันจึงกล่าวว่า ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าจักอุปัฏฐากท่าน. ราชสีห์กล่าวว่า ถ้าอย่างนั้น เจ้าจงมา แล้ว นำสุนัขจิ้งจอกนั้นไปยังสถานที่อยู่ของตน แล้วนำเนื้อมาเลี้ยงดูมัน ทุกวัน ๆ

เมื่อสุนัขจิ้งจอกนั้นมีร่างกายอ้วนพีเพราะกินเดนของราชสีห์ วันหนึ่ง เกิดมานะขึ้นมาก มันจึงเข้าไปหาราชสีห์แล้วกล่าวว่า ข้าแต่นาย ข้าพเจ้าเป็นกังวลสำหรับท่านมาตลอดกาลนาน ท่านนำเนื้อมาเลี้ยงข้าพเจ้าเป็นนิจ วันนี้ ท่านจงอยู่ที่นี้แหละ ข้าพเจ้าจักฆ่าช้าง เชือกหนึ่งกินเนื้อมันแล้วจะนำมาเผื่อท่านด้วย. ราชสีห์กล่าวว่า สุนัข จิ้งจอกเจ้าอย่าพอใจเรื่องฆ่าช้างนี้เลย เพราะเจ้ามิได้เกิดในกำเนิด สัตว์ที่ฆ่าช้างกินเนื้อ เราจักฆ่าช้างให้แก่เจ้า ธรรมดาช้างทั้งหลาย ตัวใหญ่ร่างกายสูง เจ้าอย่าสวนหน้าจับ เจ้าจงทำตามคำของเรา แล้วกล่าวคาถาที่ ๑ ว่า ดูก่อนสุนัขจิ้งจอก ช้างนั้นตัวใหญ่ ร่างกายสูง งาก็ยาว ตัวเจ้ามิได้เกิดในตระกูล สัตว์ที่จะจับช้างได้.

สุนัขจิ้งจอก เมื่อราชสีห์ห้ามอยู่ ก็ขึ้นออกจากถ้ำ บันลืออย่าง สุนัขจิ้งจอก ๓ ครั้งว่า ฮก ๆ ๆ แล้วยืนบนยอดเขา แลดูที่เชิงเขาเห็น ช้างดำเชือกหนึ่งกำลังเดินไปตามเชิงเขา จึงโดดไปหมายว่า จักตกลง บนกระพองของช้างนั้น แต่พลาดตกไปที่ใกล้เท้า. ช้างยกเท้าหน้าเหยียบลงบนกระหม่อมของสุนัขจิ้งจอกนั้น ศีรษะแตกแหลกละเอียด เป็นจรมวิจรมไป. สุนัขจิ้งจอกนั้นนอนทอดถอนใจอยู่ ณ ที่นั้นเอง. ช้างส่งเสียงโกญจนาทแปร้นแปร้นหลีกไป. พระโพธิสัตว์ไปยืนอยู่บน ยอดเขา เห็นสุนัขจิ้งจอกนั้นถึงความพินาศ จึงกล่าวว่า สุนัขจิ้งจอกได้ ได้รับความฉิบหาย เพราะอาศัยมานะของตน แล้วกล่าวคาถา ๓ คาถาว่า :- ผู้ใดมิใช่ราชสีห์ ยกตนเพราะสำคัญว่า เป็นราชสีห์ ผู้นั้นย่อมเป็นเหมือนสุนัขจิ้งจอก ถูกช้างเหยียบนอนตายใจแหม่วอยู่บนแผ่นดิน. ผู้ใดไม่รู้จักกำลังกาย กำลังความคิด และชาติสกุลของผู้มียศ เป็นคนชั้นสูง มี ชื่อล่ำลั่น มีกำลังมาก ผู้นั้นย่อมเป็นเหมือน สุนัขจิ้งจอก ถูกช้างเหยียบนอนตายอยู่. ส่วนผู้ใดใคร่ครวญก่อนแล้ว จึงทำการงาน รู้จักกำลังกายและกำลังความคิดของตน ด้วยการเล่าเรียนด้วยความคิด และด้วยคำภาษิต ผู้นั้นย่อมมีชัยอย่างไพบูลย์

พระโพธิสัตว์กล่าวกรรมที่ควรกระทำในโลกนี้ด้วยคาถา ๓ คาถาเหล่านี้ ด้วยประการฉะนี้แล

พระราชดำรัส

...บัดนี้ได้ข่มขู่ท่านทั้งหลายอย่างรุนแรงแล้วว่า ท่านต้องตายทุกคนแต่ทำไมท่านหัวเราะ? ก็ เพราะว่าทุกคนจะปลอดภัยถ้ามีความมั่นใจจริง ๆ ว่าเราต้องมีความซื่อสัตย์ มีความตั้งใจที่แน่วแน่ ทำอะไรไม่ไข่ทำสำหรับได้ชื่อเสียงส่วนตัว หรือได้อำนาจ แต่ทำเพื่อรักษาส่วนรวม คือ ส่วนรวมที่เป็นที่อยู่ของเราเป็นที่อาศัยของเรา ทุกคนต้องมีความมุ่งมั่นไม่คิดถึงสิ่งที่มาข่มขู่เรา ต้องคิดด้วยเหตุผล...

พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๔ ธันวาคม ๒๕๑๗

โคลงโลกนิติ

จงบัสนัปบุรุษรู้ บุญกรรม

จะละหลักพาลอัน	ชั่วร้าย
จงสร้างสืบบุญธรรม	ทุกเมื่อ
จงนิกนิตยชีพคล้าย	ดุจด้วยฟองชล

ขอบข่ายรายวิชา

เรียนรู้หลักกรรมในพระพุทธศาสนา หลักของการทำดีได้ดี การทำชั่วได้ชั่ว วิชากรรมจากการประพัตติตนในการทุจริต คดโกง พร้อมอุทาหรณ์บุคคลที่กระทำการฉ้อราษฎร์ บังหลวง ต้องถูกขุดใช้กรรมตามที่ปรากฏในชาดก และสถานการณ์ปัจจุบัน

จุดหมาย

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจในหลักกรรมทางพระพุทธศาสนา และเกิดความตระหนักในการต้องตั้งตนอยู่ในการสร้างคุณงามความดี หลีกเลี่ยงการประพัตติตนในทางแห่งความเสื่อม

วัตถุประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถ

๑. สามารถอธิบายคุณลักษณะของกรรมดี กรรมชั่ว
๒. สามารถอธิบายคุณลักษณะของกฎแห่งกรรมที่ว่า “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว”
๓. สามารถอธิบายวิธีการหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตนในทางที่จะก่อให้เกิดการทุจริต
๔. สามารถอธิบายวิบากกรรมของการทุจริตคอร์รัปชันได้

วิธีสอน/กิจกรรม

๑. นำเข้าสู่บทเรียนโดยการชมสื่อวีดิทัศน์เกี่ยวกับบุคคลที่เป็นตัวอย่างของผู้ดำรงตนอยู่ในความพอเพียงแล้วได้รับการยอมรับในสังคม และสื่อวีดิทัศน์ของผู้ประพัตติทุจริต คดโกงแล้วได้รับผลลงโทษตามกฎหมายและกฎแห่งกรรม

๒. อภิปรายซักถาม ความเป็นเหตุปัจจัยของกรรมดีที่ส่งผลดี และกรรมชั่วที่ส่งผลร้าย
๓. บรรยายประกอบพาเวอร์พ้อยและเพลง
๔. กิจกรรมวาดรูป “คนดีที่ฉันจะเดินตาม”

สื่อการสอน

๑. เพลง
๒. ภาพ นิทาน สื่อวีดิทัศน์
๓. ใบความรู้เรื่อง “กฎแห่งกรรม”
๔. ใบงาน เรื่อง “คนดีที่ฉันจะเดินตาม”

การประเมินผล

๑. วิธีการวัดผล : ประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
๒. เครื่องมือวัดผล : แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
๓. เกณฑ์การประเมินผล : มีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

เอกสารอ้างอิง / แหล่งข้อมูล

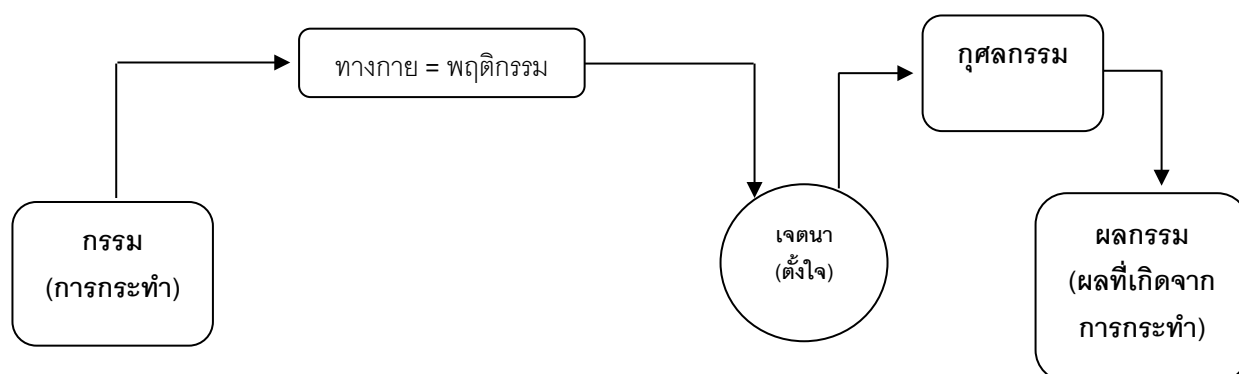
๑. ท.เลียงพิบูลย์. (๒๕๕๔). กฎแห่งกรรมฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ : เนชั่นบุ๊คส์.
๒. นิทานธรรมบท

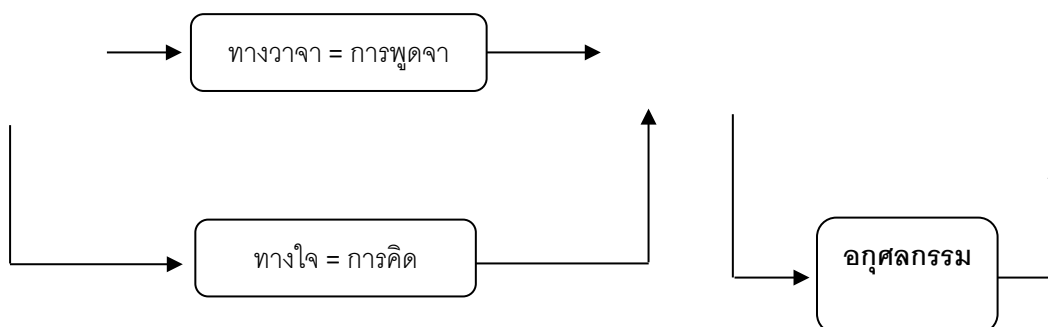
เนื้อหาวิชา

หลักกรรมกับการแก้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน

ใบความรู้ที่ เรื่อง กฎแห่งกรรม

กรรม หมายถึง การกระทำทางกาย วาจา และใจที่ประกอบด้วยเจตนา คือ ความตั้งใจ
หลักความเชื่อในเรื่องกรรมตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า เช่น คนเราจะดีหรือชั่วอยู่ที่การกระทำ ทำดีได้ดี
ทำชั่วได้ชั่ว

พระพุทธศาสนาสอนว่า กรรมเป็นต้นเหตุของความเป็นไปต่าง ๆ ในชีวิต บุคคลใดทำกรรมใดไว้จะเป็นผู้ได้รับผลแห่งกรรมนั้น

พระพุทธเจ้าได้ทรงแสดงธรรมเกี่ยวกับหลักคำสอน เรื่องกฎแห่งกรรมไว้ว่า “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” หมายความว่า เมื่อผู้ใดกระทำการใด ๆ โดยมีเจตนาอย่างชัดแจ้ง จะต้องมีการกระทำเกิดขึ้นกับผู้กระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเสมอ ถ้าผู้นั้นกระทำความดีก็จะบังเกิดสิ่งที่ดีงามน่าพึงปรารถนา แต่ผู้นั้นกระทำความชั่ว ก็จะมีสิ่งเลวร้ายไม่พึงปรารถนาเป็นผลตอบแทน

กรรม หมายถึง การกระทำทางกาย วาจา ใจ ที่ประกอบด้วยเจตนา คือ ความตั้งใจทำในสิ่งที่ดีและไม่ดี

ผลของกรรม หรือผลจากการกระทำ จะเกิดขึ้นกับผู้กระทำในลักษณะที่เป็นเหตุเป็นผลกันตามธรรมชาติ ผลของการกระทำจะเกิดกับผู้กระทำ ๒ ขั้นตอน ได้แก่

๑) **ได้รับผลทันทีเมื่อกระทำ** เช่น นักเรียนทำดีด้วยการตั้งใจเรียน ผลคือ สอบได้คะแนนดี เรียนเก่ง ถ้านักเรียนเกเร รังแกเพื่อน ผลคือ ถูกครูทำโทษ ถูกพ่อแม่ตำหนิ

๒) **ได้รับผลภายหลัง** กฎแห่งกรรมเป็นสิ่งที่อยู่จริงในธรรมชาติ การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว จึงเป็นสัจธรรมเที่ยงแท้ แม้การกระทำนั้นจะผ่านไปนานแล้ว เช่น แดงลักทรัพย์ผู้อื่น ไม่ช้าก็มีคนรู้และถูกจับได้

การกระทำทางกาย เรียกว่า **กายกรรม** จำแนกออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

กายสุจริต (การทำดีทางกาย)	กายทุจจริต (การทำชั่วทางกาย)
๑. เว้นจากการฆ่าสัตว์	๑. การฆ่าสัตว์
๒. เว้นจากการลักทรัพย์	๒. การลักทรัพย์
๓. เว้นจากการประพฤติดีกในกาม	๓. การประพฤติดีกในกาม

การกระทำทางวาจา เรียกว่า **วจีกรรม** จำแนกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

วจีสุจริต (การทำดีทางวาจา)	วจีทุจจริต (การทำชั่วทางวาจา)
๑. เว้นจากการพูดเท็จ พูดหลอกลวง	๑. การพูดเท็จ พูดหลอกลวง
๒. เว้นจากการพูดส่อเสียด	๒. การพูดส่อเสียด

๓. เว้นจากการพูดคำหยาบ	๓. การพูดคำหยาบ
๔. เว้นจากการพูดเพื่อเจ้อ	๔. การพูดเพื่อเจ้อ

การกระทำทางใจ เรียกว่า **มโนกรรม** จำแนกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

มโนสุจริต (การทำดีทางใจ)	มโนทุจริต (การทำชั่วทางใจ)
๑. ไม่โลภอยากได้ของของผู้อื่น	๑. มีความโลภอยากได้ของของผู้อื่น
๒. ไม่คิดมุ้งร้ายผู้อื่น	๒. คิดมุ้งร้ายผู้อื่น
๓. ไม่เห็นผิดทำนองคลองธรรม	๓. มีความเห็นผิดทำนองคลองธรรม

กฎแห่งกรรม

กฎแห่งกรรม คือ กฎธรรมชาติ ข้อหนึ่ง ที่ว่าด้วยการกระทำ และผลแห่งการกระทำ ซึ่ง การกระทำ และ ผลแห่งการกระทำนั้น ย่อมสมเหตุ สมผลกัน เช่น ทำดี ย่อมได้รับผลดี ทำชั่ว ย่อมได้รับผลชั่ว เป็นต้น

กรรมใดใครก่อ ตนเองเท่านั้นที่จะได้รับผลของสิ่งที่กระทำ

กรรมในปัจจุบันเป็นผลมาจากการกระทำในอดีต และกรรมที่ก่อไว้ในปัจจุบันเป็นเหตุที่จะส่งผลสืบเนื่องต่อไปยังอนาคต

กรรมดี-กรรมชั่ว ลบล้างซึ่งกันและกันไม่ได้

ถึงแม้ว่าการทำกรรมดีจะลบล้างกรรมชั่วเก่าที่มีอยู่เดิมไม่ได้ แต่มีส่วนช่วยให้ผลจากกรรมชั่วที่มีอยู่เดิมผ่อนลง คือ การผ่อนหนักให้เป็นเบา (ข้อนี้ อุปัมาได้กับ การที่เรามีน้ำขุ่นข้นอยู่แก้วหนึ่ง หากเติมน้ำบริสุทธิ์ลงไปแล้ว มิสามารถทำให้น้ำขุ่นกลับบริสุทธิ์ได้ แต่ทำให้น้ำขุ่นข้นนั้นกลับเจือจางลงและใสยิ่งขึ้นกว่าเดิม)

สัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นของตน เป็นทายาทแห่งกรรม มีกรรมเป็นกำเนิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย กรรมย่อมจำแนกสัตว์ให้เลวและประณีตได้

บุคคลตัวอย่างที่ประสพกับกฎแห่งกรรม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว คือ นายรักเกียรติ สุขธนะ ซึ่งปัจจุบันได้อุปสมบทเป็นพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา

Live & Learn

ถ้ารู้ธรรมะ อาตมาคงไม่ติดคุก...

พระรักเกียรติ รักชีวิตะรัมโม

เรียบเรียง เสาวลักษณ์ ศรีสุวรรณ / ภาพ วรภูมิ วิชาวส

“ชีวิตของคุณตอนอายุ 50 ปี ถ้าไม่ตายก็ติดคุก”

หมอดูท่านหนึ่งเคยทำนายทายทักอาตมา (**พระรักเกียรติ รัก-ชีวิตะรัมโม**) หลังจากพิศดูโหงวเฮ้งรูปร่างหน้าตาไว้แบบนี้ นอกจากอาตมาจะไม่เชื่อแล้ว ยังคิดว่าคำพูดนั้นเหลวไหลลั่นดี

แต่แล้ววันหนึ่ง ความจริงนั้นก็ได้รับการพิสูจน์ด้วยชีวิตทั้งชีวิตของอาตมาเอง

อาตมาก็คือ **นายรักเกียรติ สุขชนะ** อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขที่มีคดีโด่งดังเรื่องการทุจริตการจัดซื้อยาและเครื่องเวชภัณฑ์ของกระทรวงสาธารณสุขเมื่อสิบกว่าปีที่แล้ว วันนี้เรื่องราวทั้งหลายได้ผ่านพ้นไปแล้ว อาตมาได้รับโทษทัณฑ์ด้วยการติดคุก 5 ปี

ชีวิตในคุกเปลี่ยนอาตมาจากหน้ามือเป็นหลังมือ เพราะได้ศึกษาธรรมะของพระพุทธเจ้า ได้พบพจนานุกรม ได้เห็นความประมาทและหลงมัวเมาในกิเลสตัณหาพาชีวิตไปในทางที่เสื่อมอย่างที่สุด

สุดท้ายเป็นอย่างไร อาตมาก็เคยพบมาแล้ว เลือที่สุดเป็นอย่างไร อาตมาก็พบอยู่ในเรือนจำนี่เอง อาตมาเป็นนักการเมือง ได้ขึ้นชั้นเป็นรัฐมนตรี อำนาจบารมีวิ่งเข้ามา มีผู้คนล้อมหน้าล้อมหลัง เป็นช่วงเวลาที่ยิ่งใหญ่กว่าที่ใครจะคาดคิด เพราะถูกใจคนรอบข้าง ได้เล่นการพนันได้กินเหล้าเมา มีผู้หญิงหลายคน โดยหารู้ไม่ว่าสิ่งเหล่านั้นเป็นความสุขที่ไม่ยั่งยืน เป็นทางแห่งความทุกข์ เป็นทางแห่งความเสื่อม

วันที่ศาลตัดสินให้จำคุก อาตมาไม่สามารถยอมรับความจริงนี้ได้ จึงหนีคดีไปตั้งหลัก ช่วงหนึ่งปีที่หลบหนีถือว่าเปลี่ยนแปลงชีวิตโดยสิ้นเชิง จากชีวิตที่สุขสบาย มีเกียรติ กลายเป็นคนต้องอาญาแผ่นดิน ต้องใช้ชีวิตหลบๆ ซ่อนๆ ไปขออาศัยอยู่บ้านญาติ ต้องเปลี่ยนสถานที่อยู่ทุก 3 เดือน ต้องปลอมตัว เคยมีไม่กี่ครั้งให้หมอฉีดยาออก ย้อมผมใส่แว่นดำ หน้าตาทรุดโทรม ไม่มีสังสารวัฏเหลือแม้แต่หนึ่ง หรือยี่สิบทั้งหลายรู้ก็หนีไป ไปประกอบวิชาชีพหาความก็ถูกจับทั้ง ไม่สามารถประกอบอาชีพหาความได้อีก ต้องใช้เงินไม่เกินวันละ 100 บาทกินข้าวราดแกงราคาถูก มีอะไรไม่เกิน 30 บาท ที่มีไว้บริการพวกเรานี้ก็

อาตมารู้ซึ่งแล้วว่า การหลบหนีเป็นเรื่องหายนามาก ไตรศัฟท์ไปหาเพื่อนนักการเมือง เขาก็บอกว่าอย่าไปไหนอีก เพราะหากมีการดักฟังทางโทรศัพท์ พวกเขาจะเข้าไปด้วย ไม่มีใครให้ความช่วยเหลือ ไม่มีใครมาเป็นเพื่อนฝูงญาติมิตร มีแต่คนปฏิเสธว่าไม่รู้จัก

เท่านี้ยังไม่พอ ผลกรรมที่อาตมาได้ทำไว้ยังส่งผลกระทบกับครอบครัวอย่างรุนแรง ลูกชายที่เรียนอยู่ออสเตรเลียต้องกลับเมืองไทย เพราะอาตมาไม่สามารถส่งเสียได้อีกต่อไป ถึงตรงนั้นคนที่ไม่มียศยังไม่เข้าใจหัวอกของคนเป็นพ่อว่าเสียใจมากขนาดไหนที่เกิดเหตุการณ์อย่างนี้ หลังจากนั้นภรรยาคนแรกก็ทำเรื่องขอหย่าและขอกลับไปใช้นามสกุลเดิม ภรรยาคนที่สองมีสามีใหม่เป็นชาวเกาหลีและขอไปอยู่กับสามีใหม่ ส่วนภรรยาคนที่สามมีแต่ปัญหาบอกให้อาตมาทุกข์ใจ และที่สุดก็ขอไปอยู่กับสามีใหม่เช่นกัน นอกจากนั้นเรื่องของอาตมายังส่งผลกระทบต่อน้องสาวที่เป็นอาจารย์ น้องชายที่เป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และน้องสาวที่ลงสมัคร สจ. ทุกคนล้วนแล้วแต่ตกที่นั่งลำบากเพราะอาตมาทั้งสิ้น

หลายครั้งอาตมาคิดฆ่าตัวตายด้วยความอดสูและหดหู่ใจ เพราะยังทำใจยอมรับถึงการเสื่อมยศ เสื่อมลาภของตัวเองไม่ได้ เคยคิดจะเอาน้ำมันเบนซินใส่รถไว้แล้วขับชนตอม่อให้ระเบิดตายไป เคยขึ้นไปบนตึกใบหยกซึ่งเป็นตึกสูง มองลงมาข้างล่าง คิดซึ่งใจว่าจะกระโดดลงฆ่าตัวตายดีหรือไม่ แต่คิดได้ว่า ถ้าฆ่าตัวตายก็ยังมีแต่คนสมน้ำหน้ากลายเป็นข่าวใหญ่ยิ่งกว่าอดีตรัฐมนตรีจบชีวิตตัวเองเพราะอภัยต่อตูลูกเรียกว่าต่อให้ตายไปแล้วก็ยังไม่มีความสุข

ด้วยเหตุนี้ **วันที่อาตมาถูกจับตัวจึงเป็นวันที่รู้สึกโง่งมโง่งงใจเหมือนนกยูงออกจากกรง เพราะต่อไปไม่ต้องหนีอีกแล้ว** อะไรจะเกิดก็ต้องเกิด เจ้าหน้าที่ควบคุมตัวอาตมาไปคุมขังที่เรือนจำคลองเปรม ต้องอยู่แดนแรกจับ 7 วันจึงถูกแยกแดน อาตมาเข้าคุกปี 2547 มีผู้ต้องขังราว 5,000 คน ปีที่ออกคือ 5 ปีต่อมา มีผู้ต้องขังเพิ่มขึ้นเป็น 8,000 คน สภาพในคุกต้องทำใจมาก เพราะมีกลิ่นเหม็น ทำให้นอนไม่หลับ มีบางคนผายลม หรือนอนๆ อยู่มีคนเอาขามากายหรือทับตัวหายใจแทบไม่ออก หรือบางครั้งลูกไปเข้าห้องน้ำกลับมากก็ไม่มีที่นอนแล้ว ต้องหาที่นั่งหลับ

แต่ถึงอย่างนั้นอาตมาก็ยังมีความหวัง เพราะทราบมาว่า ถ้าประพฤติตัวดีเป็นนักโทษชั้นดีหรือชั้นเยี่ยมก็จะได้รับพระราชทานอภัยโทษลดโทษลงไปได้ ในกรณีของอาตมาคือต้องรับโทษ 15 ปี แต่ด้วยความประพฤติที่ดี ช่วยเหลืองานราชการ เช่น เป็นผู้แนะนำ

วิชากฎหมายให้นักโทษในคุก เป็นคณะผู้เรียบเรียงหนังสือสวดมนต์ฉบับสวนอรัญและอื่นๆ จึงทำให้โทษทั้งหมดลดลงเหลือเพียง 5 ปี

อย่างไรก็ตาม ท้นที่ที่ก้าวเข้าไปในคุก อาตมาได้ตั้งปณิธานไว้ 2 ข้อว่า ต้องไม่ตายและต้องไม่บ้า ต้องไม่ตายคือ ต้องดูแลรักษาร่างกาย ประคับประคองโรคเบาหวาน ควบคุมน้ำตาล ออกกำลังกาย ดูแลตัวเองไม่ให้เจ็บป่วยถึงตาย ส่วนไม่บ้าคือ ต้องทำจิตใจตัวเองให้เข้มแข็ง ไม่อย่างนั้นต้องเป็นบ้าแน่ๆ อาตมาพูดอย่างไม่อายเลยว่า ความกลัวเป็นบ้านี่เองที่ทำให้อาตมายึดธรรมะของพระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่ง

อาตมาเรียนธรรมะที่สวนอรัญของเรือนจำคลองเปรม โดยทางเรือนจำนิมนต์พระมาบรรยายธรรมและฝึกปฏิบัติ อาตมาได้ฝึกนั่งสมาธิ ฝึกวิปัสสนากรรมฐาน เดินจงกรม สวดมนต์ทำวัตรเช้าเย็น ได้เรียนทั้งพระวินัย พระสูตร ยิ่งเรียนก็ยิ่งอยากรู้ ยิ่งอยากรู้ก็ยิ่งมีความเพียรในการศึกษา รู้สึกมหัศจรรย์ใจกับคำสอนของพระพุทธเจ้าที่สอนไว้เมื่อ 2,500 ปีที่แล้ว แต่วันนี้ก็ยังใช้ได้ เป็นคำสอนที่มีเหตุมีผล เป็นความจริงยิ่งกว่าจริง ศึกษาเท่าไรก็ยิ่งรู้สึกว่าไม่พอ

ที่สุด อาตมาสอบได้นักธรรมตรีและโทในคุก การศึกษาและปฏิบัติธรรมอย่างจริงจังทำให้จิตใจเกิดความสงบ มองเห็นธรรมของพระพุทธเจ้า เห็นว่าสิ่งใดเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นล้วนมีความดับไปเป็นธรรมดา เข้าใจเรื่องกฎแห่งกรรม เรื่องทวิโศตตปเป ความละเอียดต่อบาป ความเกรงกลัวต่อบาป รู้ซึ่งว่า ถ้าคนเราเกรงกลัวบาปก็จะไม่ทำผิดศีล ไม่ทำผิดกฎหมาย และไม่ต้องติดคุก

ด้วยความซาบซึ้งในพระธรรม หลังออกจากเรือนจำอาตมาจึงคิดจะบวชเพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อแสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ได้รับพระราชทานอภัยโทษถึงสองครั้ง ในการบวชครั้งนี้อาตมาทำการตลาบวชและขอโหสิกรรมส่งไปยังบุคคลที่เกี่ยวข้อง ปรากฏว่าได้รับหนังสือตอบกลับจากหลายๆ ท่าน และในวันบวชมีข้าราชการกระทรวงสาธารณสุขมาร่วมงานและได้กล่าวโหสิกรรมให้แก่กัน

ปัจจุบันนี้อาตมาทำหน้าที่บรรยายธรรมให้ผู้ต้องขังฟัง ทั้งยังได้รับนิมนต์จาก **คุณกัลลารัตน์ จันทิก** กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ให้ขึ้นเวทีสัมมนาพร้อมกันหลายครั้ง ทั้งๆ ที่ครั้งหนึ่งท่านเคยเป็นผู้ดำเนินคดีกับอาตมา เรียกได้ว่าอยู่ฝ่ายตรงข้ามเลยทีเดียว แต่ปัจจุบันนี้ด้วยความที่ท่านประทับใจในสิ่งที่อาตมาคิด อาตมาทำเราจึงได้ร่วมมือกันเพื่อช่วยเหลือคนในสังคมไม่ให้เดินทางผิดเหมือนอาตมา พร้อมกันนั้นอาตมายังได้เขียนหนังสือ “ถ้ารู้ธรรมะพระพุทธเจ้า อาตมาคงไม่ติดคุก” (สำนักพิมพ์อมรินทร์ธรรมะ) เพื่อเป็นบทเรียนชีวิตให้คนอื่นได้ศึกษาต่อไป

ที่สำคัญ อาตมายังได้เปิดศูนย์อบรมคุณธรรมและจริยธรรมให้นักเรียนและครูที่อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี ในพื้นที่ 100 ไร่

ซึ่งเป็นที่ดินที่อาตมาซื้อไว้ก่อนเป็นรัฐมนตรี จึงไม่ถูกยึดทรัพย์ ภายในศูนย์ปฏิบัติธรรมมีต้นไม้ใหญ่ สระน้ำ บรรายากคัตี มีศาลาปฏิบัติธรรม ศาลาเรือนนอนแยกชายหญิง

ทุกวันนี้อาตมาเรียนต่อปริญญาโทพุทธศาสนาสตมทาบัณฑิตที่มหาวิทยาลัยเกรรณา จังหวัดขอนแก่น และตั้งปณิธานไว้ว่า ชีวิตที่เหลือต่อจากนี้ไปจะอุทิศทำความดีเพื่อสังคมโดยไม่หวังผลตอบแทน ไม่หวังตำแหน่ง ลาภ ยศใดๆ ทั้งสิ้น

อาตมาเชื่ออย่างสุดใจแล้วว่า เวนกรรมมีจริง เพราะชีวิตของอาตมาที่ผ่านมาคือบทพิสูจน์ที่ไม่ต้องรอชาติหน้าแต่อย่างใด ๑

Secret Box

เมื่อก่อนประมาณ ภายหลังไม่ประมาณ เขาชื่อว่ายังโลกนี้ให้สว่าง เหมือนพระจันทร์ขึ้นจากเมฆหมอกฉะนั้น

พุทธศาสนสุภาษิต

นิทานกฎแห่งกรรม

กฎแห่งกรรม เรื่อง กรรมของการตกปลา

แม้จะเป็นคนไทย นับถือพุทธศาสนา แต่ฉันก็ไม่ค่อยเข้าถึงหลักธรรมคำสอนสักเท่าไร ใช้ชีวิตไปเรื่อย ๆ ทำบุญทำทานตามวาระโอกาส เช่น ปีใหม่ วันเกิด หรือในวันสำคัญทางศาสนา แต่เมื่ออายุมากขึ้นเรื่อย ๆ ชีวิตก็เริ่มวุ่นวายและไม่สนุกเหมือนเดิม ทำให้ฉันหันมาสนใจศึกษาพระธรรม ด้วยการอ่านหนังสือ ฟังพระเทศน์ ฟังธรรมบรรยายจากครูอาจารย์ที่เชี่ยวชาญทางธรรม ผลที่ได้รับนั้น ทำให้ฉันเข้าใจตัวเองมากขึ้น ชีวิตเริ่มสงบลง ขณะเดียวกันก็ได้ความรู้อะไรอีกหลายอย่างที่ไม่เคยรู้ เช่น เรื่องกฎแห่งกรรม ที่ฉันคิดว่ามันเป็นเรื่องที่น่ากลัวมาก ๆ สำหรับคนที่ทำแต่กรรมไม่ดี ทั้งโดยเจตนาก็ตาม หรือไม่เจตนาก็ตาม แรกๆฉันคิดว่าการกระทำความไม่ดี ต้องทำตอนโตจึงจะมีผล แต่ถ้าทำตอนเล็กๆคงไม่เป็นไร เพราะยังไม่รู้เรื่องบาปบุญคุณโทษ

แต่สิ่งที่ฉันคิดนั้นผิด เพราะฉันเชื่อว่าทำกรรมแล้ว ดีก็ตาม ชั่วก็ตาม ย่อมได้รับผลของกรรมนั้นอย่างแน่นอน ขึ้นอยู่กับว่าจะเร็วหรือช้าเท่านั้นเองเหมือนกับเรื่องของเพื่อนคนหนึ่งที่ได้รู้จักตอนไปปฏิบัติธรรมที่เดียวกัน เธอชื่อว่า “ป้อม” ซึ่งได้ทำกรรมไว้เมื่อตอนเด็กๆ และได้รับผลของกรรมเมื่อเวลาผ่านไปหลายปีทีเดียว ป้อมเล่าว่าเธอมักจะเกิดแผลในปากบ่อยๆ ตอนแรกก็เข้าใจว่า ดื่มน้ำน้อยทำให้ร้อนในจึงเกิดแผลในปาก เธอก็พยายามดื่มน้ำให้มากขึ้น แต่มันก็จะเกิดแผลในปากอยู่เรื่อยๆ พอได้มาปฏิบัติธรรมฝึกสติรับรู้การกระทำในปัจจุบัน จึงพบว่า ปกติแล้วการที่ลิ้นจะโดนฟันขบเวลาเคี้ยวอาหารก็เป็นเรื่องธรรมดาของลิ้นกับฟันที่อาจมีการกระทบกันได้บ้าง แต่ที่ผิดปกติและไม่ธรรมดาก็คือ มีหลายครั้งที่ไม่ได้เคี้ยวอาหาร แค่พูดคุยกันธรรมดา จู่ๆฟันก็ไปกระทบกับลิ้น หรือฟันไปกัดโดนกระพุ้งแก้มในปาก หลังจากนั้นก็จะเกิดเป็นแผลเจ็บปวดเกือบ ๑๐ วัน ไม่ใช่แผลร้อนในอย่างที่เคยเข้าใจ เมื่อลิ้นเป็นแผลเธอก็ใส่ยารักษาให้หายเร็วๆ แต่ไม่นานก็เป็นซ้ำแล้วซ้ำอีก ก็รักษากันไป วนเวียนอยู่อย่างนี้เป็นปีๆ ทำให้เธอเกิดความลำบากมากในการรับประทานอาหารทุกครั้ง แต่หลังจากที่เธอได้ฟังธรรมบรรยายของ ดร.สนอง วรอุไร ว่าถ้าเราทำกรรมอะไรไว้ ก็ชดใช้ให้หมดไปในชาตินี้ เธอจึงได้หันกลับมาทบทวนการกระทำที่ผ่านๆมาของตัวเอง แล้วก็พบว่า สิ่งที่เกิดขึ้นกับเธอนั้น มัน

ไม่ใช่โรคร้ายไข้เจ็บธรรมดา แต่มันเป็นโรคที่เกิดจากกรรม เธอจึงเลิกรักษา และพร้อมชดใช้กรรมทั้งหมด ด้วยความอดทนอดกลั้นต่อความเจ็บปวด กรรมที่ป้อมได้ก่อไว้ เธอเล่าว่า ได้ทำมาตั้งแต่ตอนเด็กๆ เพราะวัยนั้นเธอเป็นเด็กหญิงที่ซุกซนมาก ชอบเล่นกับเด็กผู้ชาย ไม่ว่าจะปีนต้นไม้ กระโดดน้ำในคลอง เธอทำได้ทุกอย่าง คล่องแคล่ว แต่เรื่องตกปลา เธอไม่เคยทำ เนื่องจากบ้านที่เธออยู่นั้น หน้าบ้านมีคูน้ำ ช่วงฤดูฝนที่น้ำหลาก น้ำจะล้นมาถึงคูหน้าบ้าน และมีปลาตัวเล็กๆตามมาด้วย ป้อมชอบไปเล่นที่คูน้ำ เธอเห็นปลาวัยน้ำไปมา จึงนึกสนุกเอามือไปช้อนเล่น ได้บ้างไม่ได้บ้าง จับได้มาแค่พอปลาตื่นกระตุกกระตักบนฝ่ามือ เธอก็ปล่อยลงน้ำไปเหมือนเดิม เล่นอย่างนี้หลายวันเข้าก็เบื่อ เธอจึงคิดว่า ตกปลาดีกว่า น่าจะสนุกดี เพราะเธอเคยเห็นพวกเด็กผู้ชายเล่นตกปลาแข่งกันอย่างสนุกสนาน คิดแล้วเธอก็ไปหาอุปกรณ์ตกปลา โดยไปซื้อเบ็ดและเอ็นที่ตลาด แล้วหาไม้ไผ่มาทำคันเบ็ด ซึ่งเธอก็ทำได้ เพราะเคยช่วยเพื่อนๆทำ จากนั้นก็ไปซื้ดหาไส้เดือนมาเป็นเหยื่อ เมื่อได้ของครบแล้ว ป้อมก็เตรียมตัวไปตกปลาเมื่อแม่เห็นก็ห้าม และไล่ให้ไปเล่นอย่างอื่น ป้อมจึงหลบไปสักพัก พอเห็นว่าแม่ไม่อยู่ ก็หอบอุปกรณ์มาตกปลาอีก แต่เพราะเป็นมือใหม่หัดตก ตอนแรกจึงตกไม่ได้เลยสักตัว ทำให้ป้อมรู้สึกเบื่อ และอยากจะเลิก แต่พอนานเข้า ก็เริ่มมีปลามากินเบ็ด เมื่อตกได้ปลาตัวแรกซึ่งเป็นปลาตัวเล็กๆ เธอก็จะปลดเบ็ดที่เกี่ยวข้องปากปลาออก แต่ความที่ไม่ชำนาญ กว่าเธอจะปลดเบ็ดออกได้ ก็ใช้เวลาค่อนข้างนาน ทำให้ปากปลาครูดกับเบ็ดจนเป็นแผลถลอก!! แล้วเธอก็ปล่อยมันลงน้ำไป ตอนนั้นป้อมไม่รู้หรอกว่า การกระทำของเธอ ทำให้ปลามันเจ็บปวดแค่ไหน เพราะเธอยังคงตกปลาอย่างสนุกสนานต่อมาอีกหลายอาทิตย์ และก็ทำเหมือนเดิม คือ พอตักได้ ก็ปล่อยไป เรียกว่า มีปลานับสิบๆตัวที่ต้องเผชิญกับชะตากรรมเช่นนี้ แต่เหตุที่น้ำไม่ได้หลากมาทุกปี ทำให้กิจกรรมตกปลาของป้อมค่อยๆห่างไป และเมื่อโตขึ้นเธอก็ไม่ได้สนใจที่จะตกปลาอีกเลย จนกระทั่งเรียนจบและแต่งงานไป

จนกระทั่งผลกรรมที่ทำไว้ ได้ย้อนกลับมาหา เธอต้องตกอยู่ในสภาพที่เป็นแผลในปากบ่อยครั้ง และช่วงเวลานี้เองที่เธอได้รู้ถึงรสชาติของความเจ็บปวดทุกข์ทรมาน ซึ่งไม่ต่างไปจากปลาทั้งหลายที่เธอได้ทำกับพวกมันไว้ หลังจากได้ชดใช้หนี้กรรมให้พวกปลา โดยยอมเจ็บปวดทุกข์ทรมานมานาน ทุกวันนี้แม้ฟันจะขบถูกลิ้นแรงๆเวลาเคี้ยวอาหาร ก็ไม่เป็นแผลเจ็บปวดหลายวันเหมือนแต่ก่อน เจ็บแค่ไม่นานก็หายไ้ เธอคิดเอาเองว่า ตอนนี้เธอน่าจะชดใช้กรรมจากการตกปลาหมดสิ้นแล้ว และได้ขอโทษกรรมกับพวกมันด้วย ขอให้เลิกแล้วต่อกันในชาตินี้ ตั้งแต่นั้นมา เธอก็หมั่นทำบุญใส่บาตร และไม่ลืมที่จะอุทิศผลบุญให้กับผู้เป็นเจ้ากรรมนายเวรของเธอขอเชิญชวนท่านผู้อ่านที่มีประสบการณ์จริงเกี่ยวกับเรื่องกฎแห่งกรรม เขียนเล่ามาเป็นธรรมทานในการเตือนสติแก่เพื่อนร่วมโลกให้ตระหนักถึงบาปบุญคุณโทษ และตั้งอยู่ในความดีงามตลอดไป

นายจุนทะเลียงชีพด้วยการเลียงสุกรขาย

ได้ยินว่า นายจุนทะสุกริกนั้น ฆ่าสุกรทั้งหลายกินบ้าง ขายบ้าง เลียงชีวิต อยู่สิ้น ๕๕ ปี. ในเวลาข้าวแพง เขาเอาเกวียนบรรทุกข้าวเปลือกไปสู่ชนบท แลกลูกสุกรบ้านด้วยข้าวเปลือกประมาณ ๑ ทะนานหรือ ๒ ทะนาน บรรทุกเต็มเกวียนแล้วกลับมา ล้อมที่แห่งหนึ่งดูจอก ข้างหลังที่อยู่แล้วปลูกผักในที่นั้นนั้นแล เพื่อลูกสุกรเหล่านั้น, เมื่อลูกสุกรเหล่านั้น กินกอกผักต่างๆ บ้าง สรรวลัญชะ (คุถ) บ้าง ก็เติบโตขึ้น, (เขา) มีความประสงค์จะฆ่าตัวใดๆ ก็มัดตัวนั้นๆ ให้แน่น ณ ที่ฆ่าแล้ว ทุบด้วยก้อน ๔ เหลี่ยม เพื่อให้เนื้อสุกรพองหนาขึ้น รู้ว่า เนื้อหนาขึ้นแล้ว ก็ง้างปากสอดไม้เข้าไปในระหว่างฟัน กรอกน้ำร้อนที่เดือดพล่าน เข้าไปในปากด้วยทะนานโลหะ. น้ำร้อนนั้นเข้าไปพล่านในท้อง ขับกรีสออกมาในส่วนเบื้องต่ำ (ทวารหนัก) กรีสน้อยหนึ่งยังมีอยู่เพียงไดย่อมออกเป็นน้ำขุ่นเพียงนั้น เมื่อท้องสะอาดแล้ว จึงออกเป็นน้ำใส ไม่ขุ่น, ที่นั้น เขาจึงราดน้ำที่ยังเหลือบนหลังสุกรนั้น. น้ำนั้นลอกเอาหนังดำออกไป. แต่นั้นจึงลงขนด้วยคบหญ้าแล้ว ตัดศีรษะด้วยอาบอันคม รองโลหิตที่ไหลออกด้วยภาชนะ เคล้าเนื้อด้วยโลหิต แล้วปิ้งนึ่งรับประทาน ในท่ามกลางบุตรและภรรยา ขายส่วนที่เหลือ.

เมื่อเขาเลียงชีวิตโดยทำนองนี้นั้นแล, เวลาได้ล่วงไป ๕๕ ปี. เมื่อพระตถาคตประทับอยู่ในธรรมาสน์, การบูชาด้วยดอกไม้เพียงกำหนึ่งก็ดี การถวายภิกษาเพียงทัพพีหนึ่งก็ดี ชื่อว่าบุญอันน้อยหนึ่งก็ดี มิได้มีแล้วสักวันหนึ่ง. ครั้นนั้น โรคเกิดขึ้นในสรีระของเขา, ความเร่าร้อนอเวจีมหานรก ปรากฏแก่เขาทั้งเป็นที่เดียว.

พระบรมราโชวาท

"...ความเจริญนั้นจะเกิดขึ้นได้ ย่อมต้องอาศัยเหตุปัจจัยประกอบกันหลายอย่าง นอกจากวิทยาการที่ดีแล้ว จะต้องอาศัยความยุติธรรมเที่ยงตรง และความสะอาดสุจริต ซึ่งต้องเป็นไปพร้อมทั้งในความคิดและการกระทำ ..."

ความตอนหนึ่งในพระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๒๘

ใบงานที่ ๑ เรื่อง “คนดีที่ฉันจะเดินตาม”

คำชี้แจง ให้นักเรียนวาดรูปบุคคลที่นักเรียนเห็นว่า เป็นคนดีที่เป็นแบบอย่างพร้อมอธิบายให้ภาพว่า

๑. บุคคลผู้นี้คือใคร
๒. มีความดีอย่างไร
๓. ทำไมนักเรียนจึงถือว่าเป็นแบบอย่าง

๑. บุคคลผู้นี้คือใคร

.....

.....

๒. มีความดีอย่างไร

.....

.....

๓. ทำไมนักเรียนจึงถือว่าเป็นแบบอย่าง

.....

.....

แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรม

ชื่อวิชา หลักกรรมกับการแก้ปัญหาค่าการทุจริตคอร์รัปชัน

ชื่อนักเรียน

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
		๔	๓	๒	๑
๑	การตรงต่อเวลา				
๒	การมีส่วนร่วมของสมาชิก				
๓	ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของวิชา				

.....

(.....)

วิทยากร

เกณฑ์การประเมินผล

รายการที่ประเมิน	ระดับคุณภาพ/คะแนน			
	ดีมาก(๔)	ดี(๓)	พอใช้(๒)	ปรับปรุง(๑)
๑. การตรงต่อเวลา	๑.การเข้าร่วมกิจกรรมตามเวลา/ตรงเวลา ๒.ผลงานเสร็จตามที่กำหนด ๓. การนำเสนอใช้เวลาตามที่กำหนด	ปฏิบัติได้ ๒ ข้อใน ๓ ข้อ	ปฏิบัติได้ ๑ ข้อใน ๓ ข้อ	ปฏิบัติไม่ได้เลย
๒.การมีส่วนร่วมของสมาชิก	ทุกคนมีส่วนร่วม	สมาชิก ๑ คนไม่ได้มีส่วนร่วม	สมาชิก ๒ คนไม่ได้มีส่วนร่วม	สมาชิก ๓ คนขึ้นไปไม่ได้มีส่วนร่วม
๓. ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของวิชา	ถูกต้องทุกข้อ	ผิด ๑ ข้อ	ผิด ๒ ข้อ	ผิด ๓ ข้อขึ้นไป

บทเรียนที่ ๘

ชื่อวิชา การบริหารจัดการ เจริญปัญญา

เวลา ๖๐ นาที

ขอบข่ายรายวิชา

เรียนรู้และเข้าใจวิถีปฏิบัติและประโยชน์ของการบริหารจัดการและเจริญปัญญา

จุดหมาย

เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิถีปฏิบัติและประโยชน์ของการบริหารจัดการและเจริญปัญญา และนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตเพื่อตนเองและสังคม

วัตถุประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถ

๑. รู้ และเข้าใจเกี่ยวกับเรียนรู้และเข้าใจวิถีปฏิบัติและประโยชน์ของการบริหารจัดการและเจริญปัญญา
๒. นำวิถีปฏิบัติและประโยชน์ของการบริหารจัดการและเจริญปัญญาเกิดมาใช้ในการดำเนินชีวิตของตนและสังคม
๓. ตระหนักถึงคุณค่าของเรียนรู้และเข้าใจวิถีปฏิบัติและประโยชน์ของการบริหารจัดการและเจริญปัญญา

วิธีสอน/กิจกรรม

๑. นำเข้าสู่บทเรียนด้วยการแสดงภาพหรือวีดิทัศน์วิธีการปฏิบัติและประโยชน์ของการบริหารจัดการและเจริญปัญญา (๑๕ นาที)
๒. แสดงภาพเปรียบเทียบบุคคลที่มีสมาธิกับไม่มีสมาธิ (๑๕ นาที)
๓. บรรยายและฝึกปฏิบัติการเจริญสมาธิ/จุดเทียนส่องใจทางไกลคอร์รัปชัน (๒๕ นาที)
๔. ให้ผู้อบรมแบ่งกลุ่มกันค้นคว้าศึกษาวิถีปฏิบัติและประโยชน์ของการทำสมาธิ (๓๐ นาที)
๕. นำเสนอผลงานกลุ่ม (๑๐ นาที)
๖. ทดสอบการมีสมาธิโดยใช้เครื่องจับสมาธิ (๒๐ นาที)
๗. สวดมนต์ (๑๐ นาที)
๘. ทดสอบด้วยแบบวัด (๒๐ นาที)

สื่อการสอน

๑. แผนภาพ รูปภาพหรือ CD หรือวีดิทัศน์ ที่แสดงถึงวิธีการปฏิบัติและประโยชน์ของการบริหารจัดการและเจริญปัญญา
๒. เอกสาร/แผนภาพของบุคคลที่มีสมาธิกับไม่มีสมาธิ
๓. เกมส์
๔. ใบงาน

๕. เครื่องมือทดสอบสมาธิ

การประเมินผล

๑. การประเมินผลตามสภาพจริง

- สังเกตพฤติกรรมของผู้เข้ารับการอบรมในการทำกิจกรรม
- สังเกตทักษะกระบวนการทำงานกลุ่มของผู้เข้าอบรม

๒. เครื่องมือวัดผล : ใบงาน แบบวัดความรู้และแบบประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม

๓. เกณฑ์การประเมินผล : มีผลการประเมิน ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐

เอกสารอ้างอิง/แหล่งข้อมูล

๑. พระเทพโสภณ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (๒๕๔๔). พระพุทธศาสนาในสถานการณ์โลกปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

๒. พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). (๒๕๔๖). สู่การศึกษาแนวพุทธ. (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ).

๓. พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (๒๕๔๘). รู้หลักก่อนแล้วศึกษาและสอนให้ได้ผล. กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์สวย จำกัด.

๔. _____. (๒๕๔๙). สุขภาวะองค์กรรวมแนวพุทธ ภาวะที่ปลอดภัยและเป็นสุขในระบบชีวิตแห่งธรรมชาติและสังคมยุคไอที. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา.

๕. _____. (๒๕๔๙). หลักชาวพุทธ. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา.

๖. พุทธทาสภิกขุ. (ม.ป.ป.) วิธีฝึกสมาธิ วิปัสสนา. กรุงเทพมหานคร : อรุณวิทยา.

เนื้อหา

๑. การบริหารจัดการ เป็นการฝึกฝนอบรมจิตใจให้ตั้งมั่น นุ่มนวล มีความหนักแน่นมั่นคง แข็งแกร่ง ผ่อนคลาย และสงบสุข ซึ่งมีการฝึกเพื่อให้บรรลุผลดังกล่าวมากมายหลายวิธี ส่วนการเจริญปัญญานั้น คือ การฝึกให้รู้จักคิด อย่างที่เรียกว่า “คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น” นั่นเอง การบริหารจัดการ เป็นการฝึกจิตให้เป็นสมาธิ เรียกว่า สมาธิภาวนา ส่วนการเจริญปัญญาคือ การฝึกให้เกิดปัญญาที่เรียกว่า วิปัสสนาภาวนาคนที่ได้รับการฝึกฝนอบรมทั้งด้านสมาธิและวิปัสสนา จะเป็นคนมีคุณภาพจิต สรรพภาพทางจิต และสุขภาพจิตที่ดีที่สมบูรณ์ มีความเข้าใจโลกและชีวิตที่ถูกต้องการเจริญสมาธิอย่างสามัญ หรือฝึกสมาธิโดยใช้สติเป็นตัวนำองค์ธรรมที่เป็นเครื่องชักนำหรือฝึกให้เกิดสมาธิ คือ “สติ” เพราะสติเป็นเครื่องตั้งและควบคุมจิตไว้กับอารมณ์นั้น ๆ การฝึกสมาธิโดยอาศัยสติเป็นตัวนำ แยกได้เป็น ๒ วิธีใหญ่ ๆ คือ

๑. การฝึกเพื่อใช้งานทางปัญญา หรือมุ่งประโยชน์เพื่อให้เกิดปัญญา ได้แก่การใช้สตินำทางให้เกิดปัญญาหรือทำงานร่วมกับการใช้ปัญญา โดยมีสติควบคุมอารมณ์และใช้ปัญญาเป็นตัวพิจารณา ให้รู้และเข้าใจอารมณ์นั้น ๆ วิธีการฝึกแบบนี้ไม่ได้เน้นที่สมาธิ แต่สมาธิได้รับการฝึกและเจริญสมาธิไปด้วย และพร้อมที่จะช่วยส่งเสริมการใช้ปัญญาให้ได้ผลดียิ่งขึ้น การฝึกเช่นนี้ได้แก่การฝึกโดยวิธีของสติปัฏฐาน เรียกได้ว่าเป็นการเจริญสมาธิในชีวิตประจำวัน

๒. การฝึกเพื่อสร้างสมาธิหรือมุ่งสู่การสร้างสมาธิเพียงด้านเดียว ได้แก่ การใช้สติคอยควบคุมอารมณ์ไว้ให้จิตอยู่กับอารมณ์นั้นหรือเป็นวิธีตรึงจิตให้อยู่กับอารมณ์นั้น ๆ เป็นวิธีการที่เน้นสมาธิโดยตรง

อำเภอ สุจริตกุล กล่าวว่า ปัจจุบันการพัฒนาจิตใจควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านวัตถุมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะพัฒนาการด้านวัตถุอย่างเดียวก่อให้เกิดปัญหามากมายด้วยความเครียดและความเห็นแก่ตัวของบุคคลในสังคมเพื่อป้องกันและขจัดปัญหาดังกล่าวจึงควรส่งเสริมให้ทุกคนพัฒนาจิตด้วยการเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐานเป็นการพัฒนาจิตให้รู้เท่าทันโลก รู้จักชีวิตตามเป็นจริง เพื่อลดละความยึดมั่นถือมั่นในตัวตน อันเป็นผลให้จิตบริสุทธิ์และเกิดปัญญาการบริหารจิตและเจริญปัญญา เป็นการนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนามาปฏิบัติจนเห็นผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมุ่งให้เด็กและเยาวชนปฏิบัติตามโอวาท ๓ คือ เว้นชั่วด้วยการรักษาศีล ทำดีโดยการประพฤติธรรม และทำจิตใจให้ผ่องใสบริสุทธิ์ ด้วยการฝึกสติ บริหารจิตและเจริญปัญญา ดังตารางต่อไปนี้

๑. รักษาศีล ประพฤติธรรม บริหารจิตเจริญปัญญา

- ไม่ฆ่าไม่เบียดเบียนกัน - มีเมตตากรุณา ฝึกสติพื้นฐาน ๔ ได้แก่
- ไม่ลักขโมย - ประกอบสัมมาชีพ - ระลึกรู้ในกาย
- ไม่ล่วงละเมิดสิ่งที่ผู้อื่นรักและหวงแหน - สำรวมในกาม - ระลึกรู้ในเวทนา
- ไม่พูดเท็จ (เว้นวจีหุจรีต ๔) - รักษาสัจจะ - ระลึกรู้ในจิต
- ไม่เสพของเสพติดให้โทษ - มีสติสัมปชัญญะ - ระลึกในธรรมะ

๒. ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายเป็นสันและวอลเลซ (Benson and Wallace) พบว่า ระหว่างการฝึกสมาธิจะมีการผ่อนคลายกล้ามเนื้อทั่วร่างกาย อัตราของชีพจรและการหายใจลดลง ความต้านทานของผิวหนังเพิ่มขึ้น ระดับของแลคเตตในเลือด (Blood lactate) ลดลงและกิจกรรมเกี่ยวกับกาเผาผลาญอาหารในร่างกาย (Metabolism) ก็ลดลงด้วย สิ่งที่น่าสนใจอีกอย่างหนึ่งคือ มีการหลั่งของสารประเภทฟินออกมาในสมอง สารนี้เรียกว่า เอ็นดอร์ฟิน (Endorphins) ขณะเมื่ออยู่ในสมาธิหรือออกจากสมาธิแล้ว ผู้ฝึกจะมีความรู้สึกสดชื่น ตื่นตัวสุขสบาย และยังทำให้อาการปวดลดลงด้วย

๓. ส่งผลทางจิตวิทยานักจิตวิทยาและจิตแพทย์มีความเห็นสอดคล้องกัน ว่าการฝึกสมาธิสามารถลดความเครียดและความวิตกกังวลได้บางท่านได้นำเอาเทคนิคของการฝึกสมาธิมาประยุกต์ใช้ในการรักษาผู้ป่วยที่มีปัญหาทางจิตใจและทางอารมณ์บางราย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ป่วยโรคประสาท และโรคทางกายสาเหตุจากจิตใจ

๔. ส่งผลด้านสังคม ผู้ปฏิบัติสมาธิอย่างสม่ำเสมอจะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพให้ดีขึ้นและมั่นคง มีความสามารถทางสังคมดีขึ้น เป็นการช่วยป้องกันและขจัดปัญหาสังคม เช่น ปัญหาความก้าวร้าว ความรุนแรง ปัญหาทางเพศ ปัญหาเสพติด เป็นต้น

วิธีคิดแบบอริยสัจ เป็นวิธีคิดแบบแก้ปัญหา แบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะคือ

๑. เป็นวิธีคิดตามเหตุและผล คือวิธีคิดที่สืบสาวจากผลไปหาเหตุแล้วแก้ไขปัญหาค้นหาต้นเหตุ
๒. เป็นวิธีคิดที่ตรงจุดตรงประเด็น คือวิธีคิดแก้ไขปัญหาค้นหาได้ตรงจุดตรงประเด็น ไม่ไขว่ไขว่อกวนนอกประเด็น

หลักการสำคัญของวิธีคิดแบบอริยสัจ คือการเริ่มต้นจากปัญหาหรือความทุกข์ที่เกิดขึ้นโดยกำหนดรู้ว่าอะไรคือปัญหาที่แท้จริงโดยกำหนดปัญหาให้ชัดเจน (ทุกข์) จากนั้นสืบค้นหาสาเหตุหลายๆ สาเหตุ(เหตุปัจจัย)ที่ก่อให้เกิดปัญหานั้นๆ(สมุทัย)ในขณะเดียวกันก็คิดกำหนดเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาการแก้ไขปัญหาค้นหาสาเหตุเป็นไปได้อย่างไรหรือไม่ แล้วคิดวางแผนวิธีการปฏิบัติที่จะแก้ไขสาเหตุของปัญหาโดยสอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ (นิโรธ) จนกระทั่งสามารถมีแนวทางที่ชัดเจนในการแก้ไขปัญหานั้นได้ (มรรค)

วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย

วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย คือวิธีคิดพิจารณาถึงปัญหาค้นหาหนทางแก้ไขปัญหาค้นหาสาเหตุและปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องโดยคิดถึงความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างเป็นเหตุเป็นผล คำว่า “เหตุ” คือ เหตุเดียว หรือเงื่อนไขใหญ่ คำว่า “ปัจจัย” คือ เงื่อนไขหลายอย่างรวมกัน ดังนั้นคำว่า “เหตุปัจจัย” คือเหตุหลาย เหตุหรือเงื่อนไขหลายอย่างมารวมกันก่อให้เกิดผล ยกตัวอย่างเช่น ต้นไม้เป็นผลที่เกิดจากเหตุปัจจัยหลายสาเหตุ เช่น จากดิน น้ำ อากาศแสงแดด ปุ๋ย การดูแลรักษา เป็นต้น

วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย แบ่งออกเป็น ๒ แบบคือ

๑. คิดแบบปัจจัยสัมพันธ์ หมายถึง การคิดถึงความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันหรือต่อเนื่องสัมพันธ์กันเป็นหลายหลาย ๆ เหตุปัจจัย ขาดปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งไม่ได้ เช่น ในกรณีของ “ต้นไม้” หากขาดน้ำก็ตาย เป็นต้น

๒. คิดแบบสอบสวนสืบสวน หมายถึง การคิดแบบเป็นกระบวนการแบ่งเป็นการคิดตามลำดับขั้นตอน ดังนี้คือ

- ๒.๑ การคิดพิจารณาเห็นปัญหาที่เกิดขึ้น หรือการคิดวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น
- ๒.๒ การคิดหาเหตุของปัญหา หรือการนำเสนอเหตุแห่งปัญหา หรือการตั้งสมมติฐาน
- ๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล หรือการรวบรวมความคิด
- ๒.๔ การทดลอง/การปฏิบัติ หรือการทดสอบสมมติฐาน
- ๒.๕ การสรุปผล

๓. พระบรมราโชวาท

“...เมื่อคิดเรื่องใดสิ่งใดต้องทำให้มันคงเป็นกลาง มีเหตุมีผล ความจริงใจและสุจริตเที่ยงธรรม เพื่อความคิดจักได้กระจ่างแว่นแฉก เห็นถึงจุดหมายและประโยชน์ที่แท้ ของภารกิจของตน อย่างถูกต้องครบถ้วนมีอิสรภาพ...”

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอบข่ายรายวิชา

การขัดกันแห่งผลประโยชน์หรือการมีประโยชน์ทับซ้อน คือการที่สภากาชาดที่บุคคลที่มีอำนาจหรือหน้าที่ที่จะต้องใช้ดุลยพินิจ ปฏิบัติหน้าที่ หรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามอำนาจหน้าที่เพื่อส่วนรวมหรือหน่วยงานหรือองค์กรแล้วตนเองมีผลประโยชน์ส่วนตนในเรื่องนั้นๆ ด้วย การมีผลประโยชน์ทับซ้อนจึงเป็นต้นเหตุที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับการทุจริต มีลักษณะทำนองเดียวกันกับหลักศีลธรรม ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี หลักคุณธรรม จริยธรรม กล่าวคือการกระทำใดๆ ที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมแล้ว เป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ ต้องหลีกเลี่ยง เมื่อเป็นกฎศีลธรรมจึงมีการฝ่าฝืนสังคมจึงได้สร้างเป็นหลักกฎหมายขึ้นมาเพื่อห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ตัวอย่างของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ได้แก่

- การทำธุรกิจหรือการเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานที่ตนเองกำกับดูแล
- การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด เพื่อให้ตนเองกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือไม่ชอบด้วยทรัพย์สิน
- การทำงานหลังจากที่พ้นจากตำแหน่งหรือเกษียณอายุราชการ เพื่อหาประโยชน์ตอบแทนจากหน่วยงานเดิม
- การจัดตั้งหรือการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานเอกชนเพื่อทำธุรกิจแข่งขันกับหน่วยงานราชการที่ตนเองปฏิบัติหน้าที่
- การทำงานอื่นซึ่งได้รับประโยชน์จากหน่วยงานราชการที่ตนเองปฏิบัติหน้าที่
- การรับรู้ข้อมูลภายในนอกเหนือหน้าที่และใช้ข้อมูลภายในเพื่อประโยชน์ตนเอง
- การใช้ทรัพย์สินสมบัติของหน่วยงานเพื่อประโยชน์ของตนเอง
- การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์แก่ตนเองและในทางการเมือง
- การทำงานสองตำแหน่งที่มีผลประโยชน์ของงานทับซ้อนกัน
- การรับสินบน

จุดหมาย

ปลูกฝังมีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมที่จะช่วยกันป้องกัน แก้ไขจัดปัญหาทุจริตประพฤติมิชอบเหล่านี้ให้หมดไป รู้จักและเข้าใจกฎหมายและรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน รู้จักใช้ช่องทางในการส่งเรื่องร้องเรียนพฤติกรรม การร้องเรียนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อเกิดปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ รู้จักเครือข่ายในการช่วยเหลือและประชาชนที่ประสบความทุกข์อันเนื่องมา

จากการทุจริตประพฤติมิชอบ เรื่องดังกล่าวนี้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้มีการรวบรวมข้อมูลไว้บ้างแล้ว และสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้นำมาสรุปเป็นข้อมูลประกอบไว้ในหนังสือ “คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๖” ที่ใช้ควบคู่ไปกับการเรียนการสอนเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบในชุมชนและสังคม”

วัตถุประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถ

๑. รู้จักวิธีสร้างความตระหนักให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริต
๒. ทำให้ทราบถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
๓. เพื่อเป็นการกระตุ้นจิตสำนึกการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

วิธีสอน/กิจกรรม

๑. นำเข้าสู่บทเรียนด้วยการสำรวจและจัดระเบียบความสะอาดทางกาย เสื้อผ้า กระเป๋าของตนเอง ห้องเรียน สภาพแวดล้อม และช่วยกันจัดระเบียบห้องเรียน (๑๕ นาที)

๒. สอบถามบรรยากาศห้องเรียนและความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปภาพหรือ CD ที่แสดงภาพความสะอาดกับภาพความสกปรกของสถานที่ต่างๆ เพื่อเปรียบเทียบความสะอาดภายนอก (๒๕ นาที)

๓. บรรยายเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน ละหลักธรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจ (๒๕ นาที)

๔. แบ่งกลุ่มอภิปรายและจัดทำรูปภาพป้ายนิเทศเพื่อแสดงถึงความสำคัญของการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน (๕๕ นาที)

๕. นำเสนอผลงานกลุ่ม (๑๐ นาที)

๖. ซัก - ถาม (๑๐ นาที)

๗. สรุป (๑๐ นาที)

สื่อการสอน

๑. แผนภาพ รูปภาพหรือ CD ที่แสดงความสะอาด-สกปรกของสิ่งแวดล้อม และภาพที่แสดงการเปิดเผยต่อบุคคลและสังคม

๒. เอกสาร/แผนภาพแสดงประกอบ

๓. ใบงานเรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน

๔. ใบความรู้ เรื่อง “เครือข่ายพุทธศาสนานำไทยห่างไกลคอร์รัปชัน”

การประเมินผล

๑. วิธีการวัดผล : ประเมินจากการเรียนรู้และพฤติกรรมในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม

๒. เครื่องมือวัดผล : แบบวัดความรู้และแบบประเมินพฤติกรรมในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม

๓. เกณฑ์การประเมินผล : มีผลการประเมิน ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐

เอกสารอ้างอิง/แหล่งข้อมูล

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช (๒๕๕๑). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

เนื้อหาวิชา

วิธีสร้างความตระหนักให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริต

การให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ช. ในการต่อต้านการทุจริตโดยวิธีการสร้างความตระหนักอาจพิจารณาได้ดังนี้

๑. ปลุกจิตสำนึก ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรมและสร้างวินัยแก่ทุกภาคส่วน โดยการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมและวินัยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการป้องกันเสริมสร้างความรู้ ทักษะ ทักษะคติ ปลุกฝังจิตสำนึกให้นักเรียนนักศึกษา เยาวชน และประชาชนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งผลักดันค่านิยมการป้องกันการทุจริต ความซื่อสัตย์สุจริต รังเกียจการทุจริตเป็นค่านิยมแห่งชาติ

๒. ร่วมมือในการสร้างการมีส่วนร่วมและเครือข่ายป้องกันและปราบปรามการทุจริตในทุกภาคส่วนโดย

๒.๑ การประชาสัมพันธ์ต่อต้านการทุจริตประพจน์ชอบทุกรูปแบบ

๒.๒ เสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน

๒.๓ เสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายให้มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน

๓. ส่งเสริมความเป็นอิสระและสร้างประสิทธิภาพให้แก่องค์กรที่มีหน้าที่ตรวจสอบการทุจริตโดยเฉพาะสำนักงาน ป.ป.ช. ให้ปราศจากการแทรกแซงของอิทธิพลจากภาคการเมือง ภาคราชการ และภาคธุรกิจ และถ่วงดุลอำนาจภาครัฐที่เกี่ยวข้องทุกระดับ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข้อเท็จจริงอย่างทันการณ

๔. ส่งเสริมการสร้างมาตรฐาน จรรยาบรรณ วิชาชีพแก่บุคลากรของหน่วยงานที่มีหน้าที่ตรวจสอบการทุจริต รวมทั้งการเสริมสร้างความรู้ทักษะ และจริยธรรมแก่บุคลากรรวมทั้งเสริมสร้างขวัญกำลังใจและการบริหารงานบุคลากร การสร้างความร่วมมือด้านวิชาการกับองค์กรต่างประเทศด้วย

กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ภารกิจในด้านการป้องกันการทุจริต คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต

รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคล ในการส่งเสริมให้ประชาชนคนไทยมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประกอบกับการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ ยังได้กำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต้องเข้ามามีส่วนร่วมโดยการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับในรูปแบบองค์การทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลายหรือรูปแบบอื่นๆ ในการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจส่งเสริมให้ทุกภาคเครือข่ายป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพจน์มีขอบอย่างบูรณาการรวมทั้งมีข้อมูลหมายเหตุบัญญัติไว้ชัดเจนมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันปัญหาการทุจริตประพจน์มีขอบที่ผู้ปฏิบัติงานและเครือข่ายภาคประชาชน ควรทราบดังนี้

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๗ (๓)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีเจตนารมณ์ให้ประชาชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างเป็นรูปธรรม โดยได้กำหนดไว้ใน มาตรา ๘๗ ให้รัฐต้องดำเนินการตามนโยบายการมีส่วนร่วมของประชาชน (๓) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ในรูปแบบองค์การทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลาย หรือรูปแบบอื่นๆ

๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๑๙ (๓)

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไว้ใน มาตรา ๑๙ โดยในด้านการป้องกันการทุจริต ได้กำหนดไว้ในมาตรา ๑๙ (๑๓) ว่า ดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๓. การกิจและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในด้านต่างๆ ดังนี้

๓.๑ ด้านป้องกันการทุจริต

๓.๒ ด้านปราบปรามการทุจริต

๓.๓ ด้านตรวจสอบทรัพย์สิน

ทั้งนี้ มีรายละเอียดที่สามารถศึกษาค้นคว้าได้จากเอกสารคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๖ และ www.nacc.go.th (เว็บไซต์ ป.ป.ช.)

การกระตุ้นจิตสำนึกการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ ตระหนักและมีจิตสำนึกในการมีส่วนร่วม ที่จะป้องกันการทุจริตประพจน์มิชอบในชุมชน และสังคม หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ จึงได้กำหนดแนวทางการเรียนรู้ในรูปแบบกรณีศึกษา ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการทุจริตรูปแบบต่างๆ ด้วยเจตนาที่จะให้ผู้เรียนสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม จนเกิดการพัฒนากิจการสำนึกในการมีส่วนร่วมป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้

ทั้งนี้ผู้เรียนและผู้สอนจะต้องร่วมมือกันนำข้อมูลทั้งด้านวิชาการ ระเบียบกฎหมาย ที่ได้มีการสรุปรวบรวมไว้ในเอกสาร คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง เครือข่ายพระพุทธศาสนานำไทยห่างไกลคอร์รัปชัน ร่วมกับข้อมูลปัญหาความต้องการสภาพแวดล้อม ของชุมชน ท้องถิ่น และคุณธรรม จริยธรรม ที่ตนเองมีอยู่มาตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ให้ลุล่วงไปได้ อย่างเหมาะสม

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกอบด้วยประธานกรรมการคนหนึ่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีก ๘ คน คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน่วยธุรการ คือ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน ป.ป.ช.” เป็นส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานอิสระและมีเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้บริหารสูงสุด ขึ้นตรงต่อประธานกรรมการ ป.ป.ช.

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มีดังนี้

๑) ด้านป้องกันการทุจริต

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันการทุจริต คือ เสนอมาตรการความเห็น หรือข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา ศาลหรือคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติราชการหรือวางแผนงานโครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือ หน่วยงานของรัฐ เพื่อป้องกันและปราบปราม การทุจริตต่อหน้าที่ การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือการกระทำความผิดต่อตำแหน่งในการยุติธรรม ดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต การกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่ของรัฐกับประโยชน์ส่วนรวม

๒) ด้านการตรวจสอบทรัพย์สิน

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากไม่ยื่น ยื่นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบก็จะเสนอส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยเพื่อให้พ้นจากตำแหน่ง และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปี รวมทั้งส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีอาญาในฐานความผิดดังกล่าว กรณีผลการตรวจสอบปรากฏว่ามีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ก็จะส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดเพื่อดำเนินคดีในศาลฎีกา แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินต่อไป

๓) ด้านปราบปรามการทุจริต

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ในการไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงและสอบสวนเพื่อดำเนินคดีอาญาแก่ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติ ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒

บทบาท อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประจำจังหวัด (กรรมการ ป.ป.ช.)

- ให้มีกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด จำนวนไม่น้อยกว่าสามคนแต่ไม่เกินห้าคน ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

- มีคณะกรรมการสรรหากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด

อำนาจหน้าที่ของกรรมการ ป.ป.ช. ประจำจังหวัด

ส่งเสริมด้านการป้องกันการทุจริตโดยประสานความร่วมมือกับส่วนราชการและประชาชนในการเสริมสร้างค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริตและการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

มาตรการในการส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ตาม พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๔

๑) ว่าด้วยการคุ้มครองผู้เสียหายและการคุ้มครองพยาน

การคุ้มครองช่วยเหลือผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำ ผู้ที่แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลใดเกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่ การร้ายวยผิดปกติ หรือข้อมูลอื่นอันเป็น

ประโยชน์ต่อการดำเนินการตามกฎหมายของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยถือว่าบุคคลดังกล่าวเป็นพยานที่มีสิทธิได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยาน

ถ้าบุคคลดังกล่าว เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและร้องขอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าหากผู้นั้นยังคงปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดเดิมต่อไปอาจถูกกลั่นแกล้งหรือได้รับการปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม และคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่ามีพยานหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่ามีเหตุดังกล่าว ให้เสนอต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อสั่งการให้ได้รับความคุ้มครองหรือมาตรการอื่นตามที่เห็นสมควรได้

๒) การให้รางวัลผู้แจ้งเบาะแส

ผู้กล่าวหา หรือผู้แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตอาจได้รับรางวัลตอบแทน หรือประโยชน์อื่นใด ตามที่ระเบียบ ป.ป.ช. กำหนด

กรณีเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการแจ้งเบาะแสข้อมูลเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างยิ่ง สมควรได้รับการยกย่องให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือน และระดับตำแหน่งให้แก่บุคคลนั้นเป็นกรณีพิเศษ

๓) การกันบุคคลเป็นพยาน

บุคคลผู้ถูกกล่าวหาหายไต่ได้ให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญในการที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานในการวินิจฉัยชี้มูลการกระทำผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐรายชื่ออื่นและคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรกันผู้นั้นไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดีก็ได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ส่งเสริมด้านการป้องกันการทุจริตโดยประสานความร่วมมือกับส่วนราชการและประชาชนในการเสริมสร้างค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริตและการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โครงการบัญญัติ ๑๐ ประการ สร้างค่านิยม “คนพันธุ์ใหม่”

๑. สติ คือความระลึกได้ ความนึกขึ้นได้ ความไม่เผลอ ถูกคิดขึ้นได้ การคุมจิตไว้ในกิจ หมายถึง อาการที่จิตนึกถึงสิ่งที่จะทำจะพูดได้ นึกถึงสิ่งที่ทำคำที่พูดไว้แล้วได้ เป็นอาการที่จิตไม่หลงลืม ระวังยับยั้งใจได้ ไม่ให้เลินเล่อพลั้งเผลอ ป้องกันความเสียหายเบื้องต้น ยับยั้งชั่งใจไม่บ่มบ่าม เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ความไม่ประมาท
๒. วินัย คือ การยึดมั่นในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับ และข้อปฏิบัติ ซึ่งมีทั้งวินัยในตนเอง และวินัยต่อสังคม ผู้ที่มีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตนในขอบเขต กฎระเบียบของสถานศึกษา สถาบัน/องค์กร/สังคม และประเทศ โดยที่ตนเองยินดีปฏิบัติตามอย่างเต็มใจและตั้งใจ
๓. ซื่อสัตย์ คือ ประพฤติตรง ไม่เอินเอียง ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม มีความจริงใจ ปลอดจากความรู้สึก ลำเอียงหรืออคติ ผู้ที่มีความซื่อสัตย์ คือ ผู้ที่มีความประพฤติตรง ทั้งต่อหน้าที่ ต่อวิชาชีพ

ตรงต่อเวลา ไม่ใช่เล่ห์กล คดโกง ทั้งทางตรงและทางอ้อม รับรู้หน้าที่ของตนเองและปฏิบัติอย่างเต็มที่ถูกต้อง

๔. จิตอาสา คือ ความจริงใจที่ไม่เห็นเพียงแก่ตัวเองหรือเรื่องของตัวเอง แต่เห็นอกเห็นใจ เห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์ มีความเอื้ออาทร เอาใจใส่ ให้ความสนใจในความต้องการ ความจำเป็น ความทุกข์สุขของผู้อื่น และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน ผู้ที่มีน้ำใจ คือ ผู้ให้และผู้อาสาช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์แก่ผู้อื่น เข้าใจ เห็นใจ ผู้ที่มีความเดือนร้อน อาสาช่วยเหลือสังคมด้วย แรงกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน
๕. ความรัก ความเมตตา คือ จากพรหมวิหารธรรม โดยเริ่มจากรักตนเอง รักพ่อแม่ รักองค์กร รักประเทศชาติ จะทำให้โลกสงบสุข และน่าอยู่
๖. อ่อนน้อม คือ เรียบร้อย อ่อนโยน ละมุนละม่อม มีกิริยามารยาทที่ดีงาม มีสัมมาคารวะ ผู้ที่อ่อนน้อม คือ ผู้ที่ถ่อมตนตามสถานภาพและกาลเทศะ ไม่ก้าวร้าว รุนแรง วางอำนาจ ข่มผู้อื่น ทั้งโดยวาจาและท่าทาง แต่ในเวลาเดียวกันยังคงมีความมั่นใจในตัวเอง เป็นผู้ที่มีมารยาท วางตนเหมาะสมตามวัฒนธรรมไทย
๗. กตัญญู คือ ความรู้คุณ หมายถึงความเป็นผู้มีใจกระจ่าง มีสติ มีปัญญาบริบูรณ์ รู้อุปการคุณที่ผู้อื่นกระทำแล้วแก่ตน
๘. ประหยัด พอเพียง ไม่ละโมภติดวัตถุ คือ การรู้จักเก็บออม ถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อ ผู้ที่มีความประหยัด คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตเรียบง่าย รู้จักฐานะการเงินของตน คิดก่อนใช้ คิดก่อนซื้อ เก็บออม ถนอมใช้ทรัพย์สินสิ่งของอย่างคุ้มค่า รู้จักทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเองอยู่เสมอ ไม่ละโมภติดวัตถุ คือ ไม่หลงอยู่ในลัทธิบริโภคนิยม ควรสร้างคุณค่าจากภายในให้มีจิตสำนึกต่อสังคม ไม่เป็นหนี้เป็นสิน
๙. ขยัน คือ ความตั้งใจเพียรพยายามทำหน้าที่การงานอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ อดทนไม่ท้อถอยเมื่อมีอุปสรรค ความขยันต้องควบคู่กับการใช้ปัญญา แก้ปัญหาจนเกิดผลสำเร็จตามความมุ่งหมายผู้ที่มีความขยัน คือ ผู้ที่ตั้งใจทำอย่างจริงจังต่อเนื่องในเรื่องที่ถูกที่ควรเป็นคนสู้งาน มีความพยายามไม่ท้อถอย กล้าเผชิญอุปสรรค รักงานที่ทำ ตั้งใจทำหน้าที่อย่างจริงจัง
๑๐. อดทนอดกลั้น คือ ความพยายามอย่างเข้มแข็ง มีจิตใจหนักแน่น มั่นคง

บทบาทหน้าที่และภารกิจของเครือข่าย ป.ป.ช.

การบริหารจัดการเครือข่าย

(๑) หลักในการทำงานเครือข่าย มีดังนี้

๑. สร้างความผูกพันและรับผิดชอบต่อการสร้างเครือข่ายผู้ปฏิบัติงาน “เอาด้วย” คือ มีความพร้อมที่จะทำงานร่วมกัน

๒. การสร้างเครือข่ายต้องใช้เวลา ผู้บริหารต้องให้เวลากับการสร้างเครือข่ายและสร้างความสัมพันธ์ต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ

๓. มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ข้อนี้เป็นสิ่งสำคัญยิ่ง หากไม่ไว้วางใจในองค์กรหรือบุคคลที่จะเข้าไปสร้างเครือข่ายเลิกคิดการสร้างเครือข่ายได้

๔. ยึดหลักเสมอภาคในการทำงาน และมีความโปร่งใส

๕. ยึดอัตราและประโยชน์ของตัวองค์กรให้น้อย มองให้ชัดถึงเป้าหมายของเครือข่าย

๖. ผลประโยชน์ร่วมกันเป็นสิ่งจำเป็น สมาชิกอาจต้องยอมเสียสละบางอย่าง เพื่อให้เครือข่ายประสบความสำเร็จ

๗. การลงนามในสัญญาหรือข้อตกลง ต้องทำอย่างรอบคอบและมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

๘. ต้องมีความยืดหยุ่นพอสมควร เพราะสถานการณ์อาจมีการเปลี่ยนแปลงและต้องเข้าใจในข้อจำกัดของแต่ละฝ่าย

๙. ต้องมีความคาดหวังที่ตรงกันและมีความสุขในการทำงานเครือข่าย

๑๐. ตระหนักในความแตกต่างทางวัฒนธรรมและพื้นที่

๑๑. ตระหนักในความเป็นอิสระขององค์กรที่ร่วมเป็นเครือข่าย

๑๒. รับผิดชอบในความสำเร็จหรือล้มเหลวร่วมกัน

(๒) ปัจจัยที่สำคัญต่อการบริหารเครือข่าย

๑. ความชัดเจนในเป้าหมายของเครือข่าย

๒. แรงจูงใจที่จะสร้างและแบ่งปันความรู้ในการทำงานมีทรัพยากรต่างๆ อย่างเพียงพอ รวมถึงคนที่มีคุณภาพด้วย

๓. มีผู้นำที่ให้ความสำคัญด้วย

๔. ทำงานเป็นทีมและมีความผูกพันต่อความสำเร็จของทุกองค์กรที่เป็นเครือข่าย

๕. สนับสนุนซึ่งกันและกัน พร้อมเผชิญความสำเร็จหรือล้มเหลวร่วมกัน

๖. ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

(๓) องค์ประกอบความสำเร็จในการทำงานแบบเครือข่าย

ความสำเร็จของการทำงานแบบเครือข่ายมิได้ตัดสินกันเพียงจำนวนสมาชิก หรือภาคีเครือข่ายเท่านั้น แต่ต้องมองให้เห็นถึงความสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้วางร่วมกันไว้

๑. มีพันธะสัญญาที่หนักแน่นระหว่างกัน

๒. มีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา

๓. มีพันธะกรณีระยะยาว

๔. การเสริมพลัง

๕. สร้างค่านิยมร่วมกัน

๖. มีภาวะผู้นำ

(๔) ปัญหาในการทำงานแบบเครือข่าย

๑. ขาดบุคลากรที่ทำงานอย่างต่อเนื่อง เพราะทุกคนต่างมีงานประจำของตนเอง และไม่ต้องพึ่งพิงเครือข่าย ทำให้ไม่ค่อยมีกิจกรรมและความเคลื่อนไหว

๒. ขาดความสามารถในการประสานงานซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการทำงานแบบเครือข่ายรวมทั้งเงินทุนและวิธีการประเมินประสิทธิผลเครือข่าย

๓. มุ่งเน้นความสำเร็จเฉพาะหน้ามากเกินไป จึงขาดการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์ร่วมกัน

๔. ขาดความชัดเจนในกระบวนการทำงานทั้งในระดับลึกและกว้าง และขาดความต่อเนื่อง

๕. ขาดแนวร่วมในการทำงาน ปกติจะมีแต่องค์กรประเภทเดียวกันเท่านั้นควรมีแนวร่วมในระดับกว้างด้วย เช่นนักวิชาการ และสื่อต่างๆ

๖. ขาดผู้นำที่มีความสามารถและวิสัยทัศน์

(๕) ทำอย่างไรเครือข่ายจึงจะมีความยั่งยืน

๑. มีการพบปะ ไปมาหาสู่ สื่อสารกันเป็นประจำ

๒. มีเป้าหมายชัดเจนร่วมกันทุกฝ่าย เช่น การพึ่งตนเอง

๓. มีแผนงานและกิจกรรมร่วมกัน เช่น การฝึกอบรมการจัดกิจกรรมรณรงค์ต่างๆ

๔. มีกลุ่มแกนนำ ทำหน้าที่นำและประสานด้วยความมุ่งมั่น

๕. ร่วมมือ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ไม่ใช่แข่งขันกัน

การเสริมสร้างเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพ

(๑) การออกแบบเครือข่ายโครงสร้างการบริหารงานเครือข่ายต้องสามารถสนับสนุนการไหลเวียนของข้อมูล และทรัพยากรระหว่างหน่วยงานต่างๆ ภายในเครือข่ายได้

(๒) การประสานงานในเครือข่าย หน่วยงานต่างๆ ต้องสามารถเชื่อมต่อกันได้หลากหลายระดับ มีเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือช่วยเชื่อมต่อให้สมาชิกเครือข่ายได้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลช่วยกันตัดสินใจ

(๓) การติดตามผล เพื่อทราบว่าสมาชิกเครือข่ายได้ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ได้ครบถ้วนหรือไม่ ประชาชน พึงพอใจหรือไม่

(๔) การเสริมสร้างประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยความสามารถและทักษะในการทำงานที่ต่างไปจากเดิม เช่น การเป็นวิทยากร การเป็นคนกลาง ประสานงาน การเจรจาต่อรอง ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต การสื่อสารระหว่างบุคคล และการสร้างทีม เป็นต้น

(๕) ตัวชี้วัดความเข้มแข็งเครือข่าย

๑. มีจุดหมายร่วมกัน (Core value)
๒. มีกลไกขับเคลื่อน
๓. มีผลประโยชน์ร่วมกัน
๔. มีการดำเนินการร่วมกันตามเป้าหมาย
๕. ได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจัง
๖. ได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน
๗. มีการสร้างความสัมพันธ์ การไหลเวียนข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ
๘. มีนวัตกรรมที่เกิดจากความคิดของเครือข่าย
๙. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้/สรุปบทเรียนร่วมกัน (เพื่อจัดทำแผนในปีต่อไป)

บทบาท หน้าที่ และภารกิจของเครือข่าย ป.ป.ช.

สำหรับตนเอง

๑. การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต
 - ๑.๑ ใช้ชีวิตเรียบง่าย สมถะ
 - ๑.๒ ประหยัด อุดออม และสอนลูกหลานให้ประหยัดอดออม
 - ๑.๓ ลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น ใช้จ่ายอย่างเหมาะสม ลด ละ เลิกอบายมุข เลิกดื่มสุรา เลิกเที่ยวเตร่ ทำบุญซีคร้วเรือน
 - ๑.๔ ปลุกพืชผักสวนครัว เลี้ยงสัตว์ไว้บริโภคเองใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างยั่งยืน
 - ๑.๕. ประกอบอาชีพเสริม
 - ๑.๖ แปรรูปผลผลิต สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าการเกษตร
 - ๑.๗. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างเรื่องคุณธรรม จริยธรรม
 - ๑.๘ เอื้ออาทร รู้รักสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน
 - ๑.๙ สร้างจิตสำนึก สร้างความตระหนักให้แก่คนในครอบครัวและคนในชุมชน
 - ๑.๑๐ ศึกษาหาความรู้เพื่อให้มีแนวทางการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง
 - ๑.๑๑ ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สำหรับแกนนำและสมาชิกเครือข่าย

๒. การดำเนินการเพื่อให้สมาชิกในกลุ่ม/องค์กร และประชาชนในชุมชนได้รู้จักและเข้าใจ เรื่องการป้องกันการทุจริต
 - ๒.๑ วิเคราะห์ชุมชน สำรวจชุมชน

- ๒.๒ จัดการสัมมนาโครงการการศึกษาและชุมชนสัมพันธ์
- ๒.๓ จัดการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน และสมาชิกองค์กร
- ๒.๔ เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารผ่านเสียงตามสาย รายการวิทยุ หนังสือพิมพ์ จุลสาร บอร์ดประชาสัมพันธ์ประจำหมู่บ้าน เคเบิลทีวี เว็บไซต์ สื่อบุคคล (เช่น ผู้นำชุมชน อาสาสมัครฯ เป็นต้น)
- ๒.๕ ประกาศเกียรติคุณบุคคลที่เป็นแบบอย่างด้านคุณธรรมและจริยธรรม
- ๒.๖ ประสานสถานศึกษาในท้องถิ่นให้จัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชน

บทบาทและภารกิจต่อ อปท.

- ๓. การส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาล
 - ๓.๑ จัดเวทีพูดคุยแลกเปลี่ยนกันระหว่าง อปท. ในการดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาล
 - ๓.๒ ให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมสภาท้องถิ่น
 - ๓.๓ ส่งเสริมให้ อปท. รายงานการดำเนินงานให้ประชาชนทราบอย่างต่อเนื่อง
 - ๓.๔ ส่งเสริมให้ผู้นำองค์กร/ประชาชนติดตามข้อมูลการดำเนินงานของ อปท.
 - ๓.๕ สร้างช่องทางการร้องเรียน
 - ๓.๖ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผน การติดตามประเมินผลการดำเนินงานของ อปท.
 - ๓.๗ กระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับ อปท.ให้มากขึ้น
 - ๓.๘ ให้ประชาชนเป็นกรรมการดำเนินงานของ อปท.
 - ๓.๙ ให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องธรรมาภิบาลแก่ประชาชน
 - ๓.๑๐ จัดให้มีเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชน
 - ๓.๑๑ ให้ประชาชนประเมินผลความพึงพอใจในการดำเนินงานของ อปท.
 - ๓.๑๒ รณรงค์ส่งเสริมการจัดทำตัวชี้วัด (ข้อตกลงการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล)

ภารกิจในการขยายเครือข่าย

- ๔. การสร้างเครือข่ายประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
 - ๔.๑ จัดตั้งศูนย์ประชาชนในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด
 - ๔.๒ จัดการอบรม สัมมนาเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน
 - ๔.๓ จัดสรรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินการศูนย์ประสานงานเครือข่าย
 - ๔.๔ คัดเลือกตัวแทนเพื่อขยายแกนนำเครือข่ายประชาชน

๔.๕ ร่วมมือกับเครือข่ายประชาชนที่มีอยู่แล้วในการป้องกันและปราบปรามการ
ทุจริต

บทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และ ป.ป.ช.จังหวัด

ความหมายของคำสำคัญ

คำว่า “การทุจริต” หมายถึง ความประพฤติชั่ว

ถ้าเป็นความประพฤติชั่ว ทางกาย เรียกว่า กายทุจริต

ถ้าเป็นความประพฤติชั่ว ทางใจ เรียกว่า มโนทุจริต

ถ้าเป็นความประพฤติชั่ว ทางวาจา เรียกว่า วาจาทุจริต

ทุจริต (ก.) หมายถึง โกง คดโกง ฉ้อโกง

(พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ หน้า ๕๓๔)

อาจกล่าวได้ว่า การทุจริต ฉ้อราษฎร์บังหลวง และคอร์รัปชัน เป็นคำที่มีความหมาย
เดียวกันกับคำว่าทุจริต

พฤติกรรมการการฉ้อราษฎร์บังหลวง

คือ การกระทำทั้งหลายของการทุจริตในหน้าที่ ราชการ การรีดนาทาเร้น
ประชาชน การกินสินบน ตลอดจน ความอยุติธรรมอื่นๆ ที่ข้าราชการหรือบุคคลอื่นใด ใช้เป็น
เครื่องมือในการลิดรอนความเป็นธรรมและ ความถูกต้องตามกฎหมาย ตามระเบียบและตาม
ขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมไทย ส่วนใหญ่ราษฎรผู้เกี่ยวข้อง ในกรณีนั้นๆ จะเป็น ผู้รู้เห็น
สมยอม และสมคบในการกระทำ

ความหมายของการทุจริตต่อหน้าที่

การทุจริตต่อหน้าที่ หมายความว่า ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติใดๆ ใน
ตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติใดๆ ในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่า
มีตำแหน่งหรือหน้าที่ซึ่งตนมิได้มีตำแหน่งเช่นนั้นจริง

ผลประโยชน์ส่วนบุคคลหรือผลประโยชน์ส่วนตัว

ผลประโยชน์ส่วนบุคคล (ส่วนตัว) หมายถึง การกระทำใดๆ ที่มุ่งประโยชน์ส่วน
ตนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ส่วนตัวของบุคคลนั้นๆ เอง ประโยชน์ส่วนตัวอาจหมายถึงสิ่งที่
เกิดขึ้นแล้วเป็นประโยชน์เฉพาะตัวเอง และพวกพ้องก็ได้

ผลประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์สาธารณะ

หมายถึง ผลประโยชน์ หรือ สวัสดิการร่วมกันของทุกคนสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วเป็น
ประโยชน์กับส่วนรวม เรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของทุกคนหรือส่วนรวม

การขัดกันของประโยชน์ส่วนรวมและประโยชน์ส่วนบุคคล

หมายถึง การที่ผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่หรืออิทธิพลทาง
การเมืองได้นำเอาประโยชน์ของส่วนรวม มาเป็นประโยชน์ของตนและพวกพ้องหรือการที่บุคคล

ได้กระทำการใดๆ เพื่อให้งานหรือผลประโยชน์ของตนเองก้าวหน้าไป ด้วยการยอมเสียค่าใช้จ่าย เพื่อให้ได้ประโยชน์นั้นมา ซึ่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของส่วนรวมหรือผลประโยชน์สาธารณะ

ลักษณะของการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลกับผลประโยชน์ส่วนรวม

๑. รับสินบนหรือประโยชน์ต่างๆ
๒. การใช้อิทธิพล
๓. การทำธุรกิจของตนเองที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งหน้าที่
๔. การใช้ข้อมูลลับหรือการรู้ข้อมูลภายใน
๕. ทำงานนอกเวลาหรือการทำงานพิเศษ
๖. การทำงานหลังออกจากตำแหน่ง/เกษียณ
๗. ใช้ทรัพย์สินราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว
๘. การเกี่ยวพันทางเครือญาติ
๙. การนำโครงการลงในเขตเลือกตั้งของตนเอง

กรณีศึกษาเรื่องที่ ๑

เรื่อง “อำนาจ ผลประโยชน์”

วัตถุประสงค์

๑. ตระหนักถึงปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๒. บอกได้ว่าระดับบุคคลและสังคม สามารถมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันได้
๓. บอกวิธีการป้องกันและหลีกเลี่ยงการทุจริตคอร์รัปชันในหน่วยงานราชการ
๔. เกิดจิตสำนึกในการป้องกันปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน

เนื้อหา

๑. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่
๒. หน่วยงานรับแจ้งเหตุการณ์ทุจริตคอร์รัปชัน

กรณีศึกษา

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารราชการของ อบจ. ได้เสนอญัตติใช้เงินสะสมในการจัดทำโครงการจัดหามุ้งไว้ใช้ป้องกันโรคไข้เลือดออกในเขตอำเภอที่มีการแพร่ระบาดของโรคไข้เลือดออก จำนวน ๙,๒๕๐ หลัง วงเงิน ๑,๘๕๐,๐๐๐ บาท ต่อสภา อบจ. และเมื่อได้รับการอนุมัติจาก อบจ. ได้ร่วมมือกับนาย ก ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ อบจ. ดำเนินการจัดซื้อมุ้งขนาด ๒x๒ เมตร ซึ่งเป็นขนาดที่ไม่มีจำหน่ายในท้องตลาดทั่วไป โดยนาย ก ได้ไปติดต่อร้านค้าให้ผลิต

มั่งขนาดที่ต้องการ ตามจำนวนดังกล่าว ในราคาหลังละ ๘๘.๕๐ บาท เป็นเงิน ๘๑๘,๖๒๕ บาท หลังจากนั้นนาย ก ได้ดำเนินการจดทะเบียนร้านค้าใหม่เพื่อผลิตมั่งดังกล่าวไปขายของsobราคาต่ออบจ. และได้รับการพิจารณาให้เป็นคู่สัญญากับ อบจ. ในวงเงิน ๑,๘๓๒,๕๐๐ บาท จากเหตุการณ์นี้เป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหายจากการซื้อมั่งในราคาสูงกว่าความเป็นจริง หลังหักภาษีแล้วเป็นจำนวน ๙๙๔,๕๖๐ บาท

ประเด็น

๑. การปฏิบัติหน้าที่ของนายก อบจ. ถูกต้องหรือไม่ อย่างไร
๒. ท่านคิดว่าพฤติกรรมของนายก อบจ.ขัดต่อหลักคุณธรรม จริยธรรม หรือไม่ อย่างไร
๓. วิธีการในการป้องกันการทุจริต คอร์รัปชันในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้มีอำนาจ ทำได้หรือไม่ อย่างไร
๔. ในฐานะประชาชนจะมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาทุจริตในส่วนราชการได้หรือไม่อย่างไร

ใบงาน

๑. ให้ผู้เรียนศึกษากรณีศึกษา
๒. แบ่งกลุ่มอภิปรายแสดงความคิดเห็น ตามประเด็นที่กำหนดให้
๓. ให้ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันศึกษาหาข้อมูลประกอบการอภิปรายหาเหตุผล
๔. ให้ผู้เรียนสรุปแนวคิดที่ได้จากการอภิปรายร่วมกัน พร้อมสรุปรายงานผล
๕. ให้ผู้เรียนร่วมทำกิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่อง ตามที่กำหนด

กิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่อง

ให้ผู้เรียนจัดทำกิจกรรม/โครงการนำเสนอแนวทางการป้องกันการทุจริตในส่วนราชการ พร้อมจัดทำรายงานเสนอผู้สอน

สื่อ/แหล่งค้นคว้า

๑. สำนักงาน ป.ป.ช. จังหวัด
๒. เอกสารวิชาการ
๓. สื่อ Internet

กรณีศึกษาเรื่องที่ ๒ เรื่อง “เลือกตั้ง อัยยศ”

วัตถุประสงค์

๑. ตระหนักถึงปัญหาการทุจริตการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น

๒. บอกหรืออธิบายได้ว่าตนเองสามารถป้องกันปัญหาการทุจริตการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นในสังคม
๓. แสดงความเห็นหรือเสนอวิธีการการมีส่วนร่วมในการป้องกันหรือปฏิบัติเพื่อป้องกันการทุจริตที่เกิดขึ้นได้

เนื้อหาสาระ

๑. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๑๙(๑๓)
๒. สาระสำคัญของกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฉบับใหม่

กรณีศึกษา

กรณีการเลือกตั้งนายกและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) แห่งหนึ่งมีผู้ไปแจ้งความร้องเรียนกับคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัด (กกต.) พร้อมเงิน ๓๐๐ บาท ว่ามีคนส่งเงินนี้มาให้พร้อมเอกสารไม่ลงนาม โดยขอให้ไปลงคะแนนเลือกตั้งแก่ผู้สมัครรายหนึ่ง (กำหนดหมายเลขผู้สมัครให้ด้วย) แต่ตนเองไม่ขอรับเงิน และเห็นว่าไม่ถูกต้องและอาจมีการแจกเงินผู้มีสิทธิเลือกตั้งรายอื่น ๆ ด้วยแล้ว จึงมาแจ้งร้องเรียนต่อ กกต. จังหวัด กกต. จังหวัดจึงนำผู้มีสิทธิเลือกตั้งรายนั้นไปแจ้งความกับตำรวจพร้อมหลักฐาน จากการสอบสวนเจ้าหน้าที่ตำรวจแจ้งว่าไม่สามารถหาพยานบุคคลมายืนยันได้ว่าผู้สมัครรายนั้นแจกเงินดังกล่าวจริงจึงยังไม่สามารถเอาผิดกับทั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ถูกร้องเรียนว่าแจกเงิน และผู้มีสิทธิเลือกตั้งรายอื่น ๆ ที่อาจรับเงินมาลงโทษตามกฎหมายได้ แต่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งรายนั้นยังยืนยันว่ามีผู้กระทำความผิด เพราะมีการแจกเงินจริงมีหลักฐานชัดเจน กกต. และตำรวจควรจะต้องหาคนผิดมาลงโทษให้ได้

ประเด็น

๑. ในกรณีศึกษาท่านคิดว่าการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งสามารถนำตัวคนกระทำความผิดมาลงโทษได้หรือไม่ เพราะเหตุใด
๒. ถ้าจะไม่ให้เกิดกรณีการทำผิดกฎหมายเลือกตั้งในลักษณะนี้ ท่านคิดว่าประชาชนควรจะมีส่วนร่วมป้องกันปัญหาในชุมชนของท่านหรือไม่ อย่างไร
๓. มีผู้แสดงความเห็นว่าทั้งผู้ให้และผู้รับเงิน ควรจะต้องละอายใจ และสำนึกว่าได้ทำบาปที่เป็นสิ่งผิดต่อตนเอง ต่อชุมชน และประเทศ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด มีคุณธรรมใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับปัญหานี้ ควรนำมาอภิปรายร่วมกันบ้าง

ในงาน

๑. ให้ผู้เรียนศึกษาจากกรณีศึกษา และนำผลจากการศึกษากรณีศึกษาพร้อมวิเคราะห์ และนำเสนอเป็นรายกลุ่มๆ ละ ๑ เรื่อง
๒. ให้ผู้เรียนร่วมกันคิดวิเคราะห์ และนำเสนอแนวทางป้องกันการทุจริต จากเหตุการณ์ดังกล่าว

กิจกรรมเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ให้ผู้เรียนสรุปข่าวเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้ง และบันทึกลงในสมุดการเรียนรู้

สื่อ/แหล่งค้นคว้า

- หนังสือพิมพ์
- สื่อ Internet
- โทรศัพท์
- สำนักงาน ป.ป.ช.

กรณีศึกษาเรื่องที่ ๓ เรื่องอะไรอยู่ในกล่องไม้

วัตถุประสงค์

๑. ระบุปัญหาการทุจริตจากการใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ไม่ถูกต้อง
๒. บอกคุณธรรมในการปฏิบัติตน เพื่อการป้องกันการทุจริตได้
๓. เกิดจิตสำนึกในการป้องกันการทุจริต

เนื้อหาสาระ

๑. ระเบียบวิธีปฏิบัติในการนำสินค้าเข้าประเทศ
๒. คุณธรรมในการทำงานเพื่อป้องกัน หรือหลีกเลี่ยงการทุจริต

กรณีศึกษา

นายเอียง (นามสมมติ) เป็นพ่อค้ามีอิทธิพลในวงการธุรกิจและวงการเมือง ได้พานักการเมืองและข้าราชการชั้นผู้ใหญ่จำนวนประมาณ ๑๒ คน ไปเที่ยวเมืองจีน โดยนายเอียงเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายให้ทั้งหมด

ในวันเดินทางกลับ นายเอียง ได้สำแดงรายการสิ่งของโดยอ้างว่าเป็นของผู้เดินทางทั้ง ๑๒ คน นำติดตัวเข้ามาแจ้งว่าเป็นไม้แกะสลักธรรมดา บรรจุใน ๔ ลังใหญ่ เป็นวิธีการที่นายเอียง กระทำเพื่อการลักลอบนำสินค้าจากเมืองจีนเข้าประเทศ และสร้างความสนิทสนมคุ้นเคยและให้สิ่งของแก่เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจเป็นประจำ

คราวนี้นายเอียงนำสิ่งของมาฝากนายเอ (นามสมมติ) เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสินค้าและแจ้งว่าสิ่งของเหล่านี้เป็นของผู้โดยสาร ๑๒ คน ก็เกิดความเกรงใจและยังได้รับของฝากจากนายเอียงก็ยิ่งเกรงใจ มากขึ้นจึงได้คำนวณและจัดเก็บภาษีเป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท นายเอียงจึงใช้ใบเสร็จรับเงินค่าภาษีดังกล่าวเป็นใบเบิกทางเพื่อขนส่งสิ่งของออกจากลานสนามบิน นายดี (นามสมมติ) ที่อยู่บริเวณดังกล่าวเห็นท่าทางผิดปกติจึงเข้าไปสอบถาม นายเอียงแสดงใบเสร็จรับเงินค่าภาษีให้นายดี ตรวจสอบแต่ นายดีเห็นว่าใบรับเงินค่าภาษีสำหรับสิ่งของ ๔ ลังใหญ่ ทำไมจึงเสียภาษีเพียง ๑,๐๐๐ บาท จึงขอกักของไว้ตรวจสอบ จาก

การตรวจสอบพบว่า ๒ ใน ๔ ลัง เป็นงาช้างแกะสลัก ส่วนอีก ๒ ลังเป็นเครื่องลานครามโบราณของแท้ สมัยราชวงศ์ถัง

ประเด็น

๑. การทำหน้าที่ของนายเอ เป็นการทุจริตจากการใช้อำนาจหน้าที่หรือไม่ เพราะเหตุใด และมีผลเสียอย่างไร
๒. การปฏิบัติตนของนายดี สอดคล้องกับหลักคุณธรรมใด เพราะเหตุใด
๓. ท่านได้รับประโยชน์อะไรบ้าง จากกรณีศึกษาเรื่องนี้

ใบงาน

๑. ให้ผู้เรียนศึกษาในกรณีศึกษา
๒. แบ่งกลุ่มอภิปรายตามประเด็นที่กำหนด
๓. ให้ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลของการอภิปรายกลุ่ม
๔. ให้ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปแนวคิดที่ได้จากผลการอภิปรายกลุ่ม
๕. ให้ผู้เรียนร่วมกันวางแผนและจัดทำกิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่องพร้อมสรุปรายงานผล

กิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่อง

ผู้เรียนร่วมกันจัดทำกิจกรรม/โครงการ เพื่อส่งเสริมการป้องปรามการทุจริต พร้อมจัดทำสรุป รายงานผลเสนอผู้เสนอ

สื่อและแหล่งเรียนรู้

๑. สื่อ Internet
๒. ผู้รู้ หรือหน่วยงานเกี่ยวกับระเบียบวิธีปฏิบัติในการนำสินค้าเข้าประเทศ

กรณีศึกษาเรื่องที่ ๔ เรื่อง รถปลุกสระระแห่

วัตถุประสงค์

๑. ระบุงการทุจริตในการใช้ตำแหน่งหน้าที่
๒. บอกคุณธรรมในการปฏิบัติงานในหน้าที่เพื่อการป้องกันการทุจริตได้
๓. เกิดจิตสำนึกในการป้องกันการทุจริต

เนื้อหาสาระ

๑. การเสียภาษีการนำสินค้าเข้าประเทศ

๒. คุณธรรมในการทำงานเพื่อป้องกันหรือหลีกเลี่ยงการทุจริต

กรณีศึกษา

ตามกฎหมายระบุว่า ผู้นำวัตถุบิเข้ามามีในประเทศเพื่อใช้ผลิตสินค้า แล้วส่งออกต่างประเทศ ภายใน ๑ ปี นับแต่ที่นำวัตถุบิเข้ามามี จะสามารถขอรับคืนเงินภาษีนำเข้าวัตถุบิที่จ่ายไว้ต่อนำนำ วัตถุบิเข้ามามี

เรื่องมีอยู่ว่า มีผู้ประกอบการธุรกิจรายหนึ่งได้ยื่นขอรับคืนเงินภาษีนำเข้าวัตถุบิ รวม ๖,๔๐๐,๐๐๐ บาท ต่อหน่วยงานราชการที่ได้เก็บภาษีนำเข้าวัตถุบิ โดยจัดทำหลักฐานว่าได้ส่งสินค้า ออกนอกประเทศ นั่นคือ ใบขนสินค้าขาออก จำนวน ๘ ฉบับ ใบขนสินค้าขาออกได้ระบุวันที่ขนสินค้า ออกและหมายเลขทะเบียนรถบรรทุกที่ขนสินค้าออกนอกประเทศ ซึ่งผ่านด่านชายแดนทางภาคใต้ที่อยู่ ติดกับประเทศมาเลเซียโดยผ่านด่านชายแดน-ด่านในเวลามี ๑๕.๐๐ น. และผ่านด่านชายแดน-ด่านนอก เวลามี ๑๓.๐๐ น. ในวันเดียวกัน โดยมีเจ้าหน้าที่ด่านชายแดนทั้งด่านในและด่านนอก ตรวจสินค้าและลง ชื่อกำกับไว้ในใบขนสินค้าขาออก

จากการศึกษาข้อมูล และหลักฐานพบว่าไม่มีการใช้รถบรรทุกรับจ้างขนสินค้าให้ผู้ประกอบการ ธุรกิจรายนี้ และจากการตรวจที่มีหมายเลขทะเบียนตรงกันทุกที่ระบุในใบส่งสินค้าขาออกหรือไม่ ปรากฏ ว่าเป็นรถที่มีหมายเลขทะเบียนตรงกัน แต่สภาพตามความเป็นจริงคือ มีต้นไม้เลื้อยเต็มไปหมดไม่ สามารถขับเคลื่อนได้แล้ว จึงเรียกว่า “รถปลูกสระระแห่น” ที่นี้เป็นที่มาของการจัดทำเอกสารใบส่งสินค้า ออกอันเป็นเท็จ โดยทำทะเบียนรถที่ไม่ได้ใช้แล้วมาระบุในใบขนสินค้าขาออก

เมื่อไปถึงด่านชายแดน-มาเลเซีย สภาพแวดล้อมของด่านที่มีองค์ประกอบหลักคล้ายกับด่าน ชายแดนทั่วไปคือ มีอาคารที่ทำการมี “ด่านใน” คือด่านตรวจรถทุกคันที่จะเดินทางออกนอกประเทศ ถ้าเป็นรถบรรทุกสินค้าจะต้องดำเนินพิธีการ โดยผู้ประกอบการที่จะขนสินค้าออกจะต้องยื่นเอกสารใบ ส่งสินค้าขาออก โดยมีรายละเอียดหลักคือระบุสินค้า หมายเลขทะเบียนรถ เจ้าหน้าที่ด่านชายแดนจะ ทำการตรวจสอบสินค้า และตรวจสอบหมายเลขทะเบียนรถว่าตรงตามใบส่งสินค้าขาออกหรือไม่ ถ้า ถูกต้องเจ้าหน้าที่จะผ่านการตรวจพร้อมลง วัน เดือน ปี เวลา ในใบขนสินค้าขาออก เมื่อผ่านด่านนี้แล้ว รถจะแล่นออกไปที่ชายแดน ซึ่งมีระยะห่าง ออกไปประมาณ ๒๐๐-๓๐๐ เมตร จะมีอีกตำแหน่ง เรียกว่า “ด่านนอก” เจ้าหน้าที่ประจำด่านนอกจะตรวจใบขนสินค้าขาออกว่าถูกต้องหรือไม่ เจ้าหน้าที่ ด่านในได้ลงชื่อผ่านการตรวจมาแล้วหรือไม่ เมื่อตรวจสอบแล้วเจ้าหน้าที่ประจำด่านนอกจะลงชื่อผ่าน การตรวจและลงวัน เวลา ในใบขนสินค้าขาออกอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นรถจึงแล่นออกจากประเทศไทยไป ยังด่านชายแดนของประเทศมาเลเซีย

จากการตรวจสอบสถานที่พบว่า จากด่านนอกของไทยไปยังด่านชายแดนของประเทศมาเลเซียจะมี ถนนเพียงเส้นเดียวแล่นตรงไปที่ด่านประเทศมาเลเซีย โดยทั้งสองจุดนี้มีระยะห่างประมาณ ๕๐๐ เมตร ตามปกติควรจะใช้เวลาแล่นนานสักเท่าไร

นอกจากนั้นเจ้าหน้าที่ด่านในและด่านนอกยืนยันว่าเป็นลายมือชื่อของตนจริง โดยมีเวลาผ่านด่านใน เวลา ๑๕.๐๐ น. แต่เวลาผ่านด่านนอกกลางเวลา ๑๓.๐๐ น. ในใบขนสินค้าขาออก ซึ่งเป็นหลักฐานเท็จที่สร้างขึ้นอย่างลวกๆ

ประเด็น

๑. การกระทำของเจ้าหน้าที่ด่านชายแดนกระทำทุจริตหรือไม่ และมีผลกระทบให้เกิดความเสียหายอย่างไร
๒. จากกรณีศึกษาท่านคิดว่าเจ้าหน้าที่ด่านชายแดนควรใช้หลักธรรมใดในการดำรงชีวิต เพราะอะไร
๓. จากการศึกษาตามกรณีศึกษาท่านได้ประโยชน์อะไรบ้าง

ใบงาน

๑. ให้ผู้เรียนศึกษากรณีศึกษา
๒. แบ่งกลุ่มผู้เรียนอภิปรายตามประเด็นที่กำหนด
๓. ให้ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลการอภิปรายกลุ่ม
๔. ให้ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปแนวคิดที่ได้จากผลการอภิปรายกลุ่ม
๕. ให้ผู้เรียนวางแผนและจัดทำกิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่องพร้อมสรุปรายงานผล

กิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่อง

ผู้เรียนร่วมกันจัดทำกิจกรรม/โครงการ เพื่อส่งเสริมการป้องกันปราบปรามการทุจริตพร้อมจัดทำสรุปรายงานผลเสนอผู้สอน

สื่อและแหล่งเรียนรู้

๑. สื่อ Internet
๒. ผู้รู้ หรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวิธีปฏิบัติในการจัดเก็บภาษีสินค้าเข้าประเทศ

กรณีศึกษาเรื่องที่ ๕ เรื่อง ๒ โรงรับจำนำทำพิษ

วัตถุประสงค์

๑. วิเคราะห์พฤติกรรมและโทษของผู้กระทำความผิดได้อย่างมีเหตุผลและหลักกฎหมาย

๒. นำหลักธรรมมาวิเคราะห์ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้
๓. บอกวิธีการมีส่วนร่วมในการป้องกันปราบปรามการทุจริต
๔. ได้ข้อคิดจากการศึกษากรณีตัวอย่างในการกระทำการทุจริต

เนื้อหาสาระ

พรบ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔

กรณีศึกษา

ณ ตำบลมะขามป้อม ชาวบ้านส่วนมากมีอาชีพทำไร่ ทำสวน ในหลายๆ ครั้งจะมีรายได้ไม่พอกับค่าใช้จ่ายต่างๆ มีรายได้ไม่แน่นอนใน ๑ ปี เมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตจากไร่นาแล้ว หากบางปีมีเงินเหลือจากการใช้หนี้ค่าเช่านา เช่าไร่ ค่ายาฆ่าแมลง ค่าปุ๋ย และอื่นๆ แล้วมักจะซื้อทองหรือเครื่องใช้ไฟฟ้า และทรัพย์สินที่ชอบไว้ ซึ่งชาวบ้านมักจะมีความคิดเห็นเหมือนกันว่า เมื่อยามซักหน้าไม่ถึงหลัง เปิดเทอมลูกต้องใช้เงินซื้อเสื้อผ้านักเรียน ค่าเทอม และค่าใช้จ่ายอื่นตามมาอีกมาก ก็จะได้นำทรัพย์สินไปจำนำที่โรงรับจำนำ หรือร้านขายทองในตัวจังหวัด

นายฉลาด นายกเทศมนตรี ตำบลมะขามป้อม ได้สังเกตพฤติกรรมของชาวบ้านมาหลายปีจึงคิดว่าแทนที่ชาวบ้านจะเอาทรัพย์สินไปจำนำในตัวจังหวัดเสียค่าดอกเบี้ยให้กับคนอื่น ถ้าเทศบาลมะขามป้อมตั้งโรงรับจำนำจะได้เงินจากดอกเบี้ยและส่วนต่างของทรัพย์สินที่นำออกมาขายเมื่อหลุดจำนำแล้ว เงินจำนวนนี้จะได้นำเข้าเป็นรายได้ของเทศบาลตำบล เพื่อใช้ในการพัฒนาตำบลของตนต่อไป จึงตั้งโรงรับจำนำขึ้นชื่อว่า “โรงรับจำนำมะขามป้อม” มีรายได้ปีละกว่า ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาทหลายปีต่อมาได้มีการปลดเปลี่ยนนายกเทศมนตรีตำบลมะขามป้อมเรื่อยมา และกิจการโรงรับจำนำมะขามป้อมเจริญรุ่งเรืองมีรายได้เป็นกอบเป็นกำ จนกระทั่งนายชื่อน้อย ได้รับเลือกเข้ามาเป็นนายกเทศมนตรีตำบลมะขามป้อมคนปัจจุบัน เห็นว่ากิจการโรงรับจำนำมะขามป้อมมีรายได้ดีมากอยากได้ส่วนแบ่งจากผลประโยชน์นั้นบ้าง จึงได้ตั้งโรงรับจำนำของตนเอง ให้ภรรยาเป็นผู้จัดการดูแลและตนเข้าเป็นคณะกรรมการบริหาร ณ ตำบลมะขามป้อมนั่นเองและโรงรับจำนำของตนใหญ่โตมีรายได้สมใจ

ประเด็นคำถาม

๑. จากกรณีศึกษานายชื่อน้อย นายกเทศมนตรีตำบลมะขามป้อมคนปัจจุบัน ตั้งโรงรับจำนำของตน ณ ตำบลมะขามป้อม มีความผิดทางวินัย และอาญา หรือไม่ เพราะเหตุใด
๒. นายฉลาดมีความผิดในการทุจริตหรือไม่ เพราะเหตุใด
๓. ใครเป็นผู้มีคุณธรรมและไม่มีคุณธรรมในการทำงานให้กับรัฐ
๔. หากท่านเป็นชาวบ้านตำบลมะขามป้อมทราบเรื่องตามเหตุการณ์ในกรณีศึกษาท่านจะทำอย่างไร เพราะเหตุใด

ใบงาน

๑. แบ่งกลุ่มผู้เรียนกลุ่มละ ๓-๔ คน และให้ศึกษากรณีศึกษาเรื่อง “โรงรับจำนำทำพิษ” จดบันทึกความคิดเห็นของตนตามประเด็น ๑-๔ และให้สมาชิกในกลุ่มนำเสนอข้อคิดเห็นของตนเองต่อกลุ่มแล้วช่วยกันวิเคราะห์สรุปเป็นผลงานของกลุ่มโดยใช้ความรู้จากกฎหมายการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔ ประกอบ

๒. ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลสรุปของกลุ่มในห้องเรียน และผู้สอนช่วยเติมเต็มพร้อมสอดแทรกความรู้เรื่องการป้องกันการทุจริต คุณธรรม ความซื่อสัตย์

๓. ให้ผู้เรียนค้นคว้าทำรายงานเรื่องจริงเกี่ยวกับการทุจริตของข้าราชการในรูปแบบต่างๆ และเสนอแนวทางป้องกันและปราบปราม คนละเรื่อง

กิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่อง

ให้ผู้เรียนค้นคว้าทำรายงานเรื่องจริงเกี่ยวกับการทุจริตของข้าราชการในรูปแบบต่างๆ และเสนอแนวทางป้องกันและปราบปราม คนละเรื่อง

สื่อและแหล่งค้นคว้า

เอกสาร พรบ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔

www.nacc.go.th

กรณีศึกษาเรื่องที่ ๖ เรื่อง ๔ “ทุจริตประปา”

วัตถุประสงค์

๑. วิเคราะห์พฤติกรรมและโทษของผู้กระทำความผิดได้อย่างมีเหตุผลและหลักกฎหมาย
๒. นำหลักคุณธรรมมาวิเคราะห์ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้
๓. บอกวิธีการมีส่วนร่วมในการป้องกันปราบปรามการทุจริต
๔. เกิดจิตสำนึกการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
๕. ได้ข้อคิดจากการศึกษากรณีตัวอย่างในการกระทำการทุจริต

เนื้อหาสาระ

พรบ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔

กรณีศึกษา

องค์การบริหารส่วนตำบลแห่งหนึ่งได้ประกาศสอบราคาจ้างเหมาระบบประปาหมู่บ้าน ในวงเงิน ๔๐๐,๐๐๐ บาท โดยมีห้างหุ้นส่วนคอนกรีตจำกัดแห่งหนึ่งเสนอราคาต่ำสุดเป็นผู้ได้รับเลือกให้ก่อสร้างระบบประปาดังกล่าว นายกิจจา ประธานคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นประธานกรรมการ นายขรรค์ชัย ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นกรรมการ นอกจากนี้ยังมีกรรมการบริหารและผู้แทนประชาคมหมู่บ้านอีก ๒ คน ร่วมเป็นกรรมการ โดยมีนายคะนิง หัวหน้าส่วนโยธา เป็นผู้ควบคุมงานก่อสร้าง ซึ่งนายกิจจา นายขรรค์ชัย และนายคะนิง ได้ร่วมกันเรียกรับเงินจากห้างหุ้นส่วนคอนกรีตจำกัด จำนวน ๑๐ เปอร์เซ็นต์ของวงเงินค่าจ้างก่อสร้างหรือประมาณ ๔๐,๐๐๐ บาท เพื่อเป็นการตอบแทนในการเบิกจ่ายเงินค่าก่อสร้าง แต่ห้างหุ้นส่วนคอนกรีตจำกัด ได้ขอต่อรองเหลือ ๒๐,๐๐๐ บาท และได้แจ้งความกับเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบังคับการสอบสวนสืบสวน โดยวางแผนเข้าจับกุมนายกิจจา กับคณะ ได้พร้อมกับเงินของกลาง

ประเด็น

๑. ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ตัวผู้กระทำการทุจริตรายบุคคลว่าเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร
๒. ให้ผู้เรียนวิเคราะห์การขาดคุณธรรม จริยธรรม ของแต่ละบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต

ใบงาน

๑. ให้ผู้เรียนฝึกวิเคราะห์รูปแบบการทุจริตจากแหล่งข่าวต่างๆ
๒. ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ผลดีในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
๓. ให้ผู้เรียนเสนอแนวทางในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

กิจกรรมเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

มอบหมายให้ผู้เรียน ศึกษากรณีตัวอย่างการกระทำทุจริตที่ ป.ป.ช.ชี้มูลและผู้มีอำนาจหน้าที่ได้สั่งลงโทษแล้ว จากเว็บไซต์ของ ป.ป.ช. พร้อมวิเคราะห์ประเด็นตามใบงานและเสนอวิธีการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตนำมาเสนอในรายงาน คนละ ๑ เรื่อง

สื่อแหล่งค้นคว้า

๑. มุมส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ห้องสมุดประชาชน
๒. เว็บไซต์ สำนักงาน ป.ป.ช. www.nacc.go.th
๓. สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด

กรณีศึกษาเรื่องที่ ๗

เรื่อง ๕ น้ำท่วมจริงหรือ

วัตถุประสงค์

๑. ผู้เรียนสามารถตัดสินใจได้ว่าพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ตามกรณีตัวอย่างเป็นการทุจริตตามกรณีใด
๒. ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมอันเป็นเหตุสืบเนื่องมาจากการทุจริตในกรณีดังกล่าว
๓. ผู้เรียนสามารถแจ้งเบาะแสต่อผู้มีหน้าที่ในการป้องกันการตรวจสอบและการปราบปรามการทุจริตได้

เนื้อหาสาระ

๑. ผลประโยชน์ทับซ้อน และการทุจริต กรณีการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด
๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๑๙(๓)
๓. ภารกิจและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
๔. คุณธรรม จริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทุจริต
๕. เครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนและช่องทางการร้องเรียนการทุจริต

กรณีศึกษา

เมื่อเกิดเหตุสาธารณภัย เช่น น้ำท่วม ภัยหนาว ตามจำนวนวันที่ราชการกำหนดไว้ ทางราชการได้วางแผนแนวทางในการปฏิบัติราชการไว้ว่า สามารถจัดซื้อจัดจ้างพัสดุด้วยวิธีพิเศษ เพื่อให้ได้สิ่งของ เช่น อาหาร ยา เสื้อผ้า ข้าวของเครื่องใช้ หรือ สาธารณูปโภค เช่น การซ่อมแซมถนนหนทาง ระบบไฟฟ้า ประปา ฯลฯ เพื่อช่วยเหลือ หรือบรรเทาทุกข์ประชาชนผู้เดือดร้อน กรณีศึกษาที่ยกมาให้พิจารณาเป็นกรณีของข้าราชการระดับสูงของอำเภอแห่งหนึ่ง ซึ่งมีอำนาจในการพิจารณาจัดซื้อจัดจ้างพัสดุเพื่อช่วยเหลือบรรเทาสาธารณภัย ดังนี้

“นาย จ. เป็นข้าราชการระดับสูงของอำเภอแห่งหนึ่ง ได้รายงานเหตุด่วนสาธารณภัย ว่าเกิดอุทกภัยในพื้นที่ที่รับผิดชอบ ทั้งที่ในช่วงเวลานั้นไม่มีอุทกภัย หรือฝนตกหนักแต่อย่างใด การรายงานเหตุด่วนสาธารณภัยอันเป็นความเท็จดังกล่าว ทำให้นาย จ.ได้ใช้เป็นเหตุอนุมัติให้ว่าจ้างผู้รับจ้าง ทั้งที่รู้อยู่แล้วว่า คณะกรรมการฯ (คณะกรรมการที่ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดจ้าง) ไม่ได้ดำเนินการเจรจาต่อรองราคากับผู้รับจ้างตามระเบียบฯ

ประเด็น

๑. จากกรณีตัวอย่าง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๙(๓) เป็นการทุจริตหรือไม่ กรณีใด
๒. ต่อกรณีดังกล่าว อำนาจในการตรวจสอบการทุจริต การชี้มูลความผิด เป็นอำนาจของ ป.ป.ช. หรือไม่

๓. ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อประชาชนทั่วไปอันเนื่องมาจากพฤติกรรมดังกล่าว ช่องทางการร้องเรียนเพื่อให้มีการตรวจสอบ และการสร้างคุณธรรมให้เกิดขึ้นเพื่อป้องกันการเกิดพฤติกรรมการทุจริตดังกล่าว

ใบงาน

แบ่งกลุ่มผู้เรียน ให้กลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ ร่วมกันแสดงความคิดเห็นและหาข้อสรุปเป็นความคิดเห็นร่วมกัน และตัวแทนกลุ่มนำเสนอ กรณีตัวอย่างตามประเด็นต่อไปนี้

๑. พฤติกรรมดังกรณีตัวอย่าง เป็นการทุจริตหรือไม่ อย่างไร
๒. หากกรณีดังกล่าวเป็นการกระทำทุจริต อำนาจในการตรวจสอบเป็นของหน่วยงานใด และมีช่องทางในการส่งข่าวสารการทุจริตให้ผู้มีหน้าที่ตรวจสอบทราบได้อย่างไรบ้าง
๓. ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อชุมชนและสังคม อันเป็นผลมาจากเหตุแห่งการกระทำดังกล่าว
๔. ต้องเร่งสร้างคุณธรรมใดบ้างให้เกิดขึ้นในสังคมเพื่อป้องกันมิให้เกิดการทุจริตดังกล่าว

กิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

๑. มอบหมายผู้เรียนรายบุคคล ศึกษากรณีตัวอย่างการกระทำทุจริตที่ ป.ป.ช. ชี้มูลและผู้มีอำนาจหน้าที่ได้สั่งลงโทษแล้ว จากเว็บไซต์ของ ป.ป.ช. พร้อมวิเคราะห์ตามประเด็น ๑-๔ ตามใบงาน และนำมาเสนอเป็นรายงาน คนละ ๑ เรื่อง

สื่อ แหล่งค้นคว้า

๑. มุมส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการป้องกันปราบปรามการทุจริต ห้องสมุดประชาชน
๒. เว็บไซต์ สำนักงาน ป.ป.ช.

แหล่งอ้างอิง

๑. เว็บไซต์ สำนักงาน ป.ป.ช. www.nacc.go.th เข้าถึงได้ ณ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๖

**คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรและคู่มือการฝึกอบรม
หลักสูตรการป้องกันการทุจริตตามแนวพระพุทธศาสนา
ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา**

๑. พระศรีคัมภีรญาณ รศ.ดร.	ประธานคณะกรรมการ
๒. ผศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม	รองประธานคณะกรรมการ
๓. พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร.	คณะกรรมการ
๔. พระมหาสุทัศน์ ตีสรรวาที	คณะกรรมการ
๕. พระมหาสุทิตย์ อากาศโร, ดร.	คณะกรรมการ
๖. พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ, รศ.	คณะกรรมการ
๗. พระมหาสุรศักดิ์ ปจจนตเสโน, ดร.	คณะกรรมการ
๘. พระครูสังฆรักษ์จักรกฤษณ์ ฐิริปญโญ	คณะกรรมการ
๙. ผศ.ดร.โกนิฐ์ ศรีทอง	คณะกรรมการ

คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ที่ ๗๖๔ / ๒๕๕๗

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการฝึกอบรมหลักสูตร การป้องกันการทุจริตตามแนว พระพุทธศาสนาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา/มัธยมศึกษา

เพื่อให้การดำเนินโครงการฝึกอบรมหลักสูตร การป้องกันการทุจริตตามแนวพระพุทธศาสนาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา/มัธยมศึกษา ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ (๑) และ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการฝึกอบรมหลักสูตรการป้องกันการทุจริตตามแนวพระพุทธศาสนาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา/มัธยมศึกษา ประกอบด้วย

คณะกรรมการอำนวยการ

รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร	ประธานกรรมการ
รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ	รองประธานกรรมการ
รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป	รองประธานกรรมการ
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย	กรรมการ
คณบดีคณะพุทธศาสตร์	กรรมการ
คณบดีคณะครุศาสตร์	กรรมการ
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์	กรรมการ
คณบดีคณะสังคมศาสตร์	กรรมการ
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์	กรรมการ
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยศาสนาธรรม	กรรมการ
ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา	กรรมการ
ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายตรวจสอบและประเมินผล	กรรมการ
ผู้อำนวยการสำนักงานพระสอนศีลธรรม	กรรมการ
นายภาส ภาสสัทธา	กรรมการ
นายชัยรัตน์ ขนิษฐบุตร	กรรมการ
นายมนต์ชัย วสุวัต	กรรมการ
นายอิติ เมฆวนิชย์	กรรมการ
นายประทีป คงสนิท	กรรมการ
ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ

รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป	ประธานกรรมการ
คณบดีคณะสังคมศาสตร์	รองประธานกรรมการ
พระมหาสุทัศน์ ติสสรวาทิ	กรรมการ
พระมหาสุเทพ สุพนฺธิโต	กรรมการ
พระมหาสุทิตย์ อาภากรโ	กรรมการ
พระมหาสุรศักดิ์ ปจฺจนตเสโน	กรรมการ
ผศ.ดร.โกนิญฺฐ์ ศรีทอง	กรรมการ
อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทังโต	กรรมการ
ผศ.ดร.สิริวัฒน์ ศรีเครือดง	กรรมการ
ผศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์	กรรมการ
ผศ.พลวัฒน์ ชุมสุข	กรรมการ
ผศ.ดร.รัชชนันท์ อิศรเดช	กรรมการ
ผศ.ดร.ภัทรพล ใจเย็น	กรรมการ
ผศ.ดร.สมชัย ศรีนอก	กรรมการ
อาจารย์เกษม แสงนนท์	กรรมการ
อาจารย์ ดร.อภิษฎา ศรีเครือดง	กรรมการ
อาจารย์ ดร.จิตาภา เร่งมีศรีสุข	กรรมการ
พระมหาบุญเลิศ อินทปญฺโญ, รศ.	กรรมการและเลขานุการ
อาจารย์ประสิทธิ์ พุทธศาสนศรีธธา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
อาจารย์ สุวัฒน์สัน รักขันโท	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
อาจารย์รัฐพล เย็นใจมา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
อาจารย์ ดร.นพดล ดีไทยสงค์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
อาจารย์ ดร.อนุวัต กระสังข์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการฝ่ายพิธีการ

อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทังโต	ประธานกรรมการ
พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปญฺโญ	รองประธานกรรมการ
พระสมุห์สมศักดิ์ สิริสาโร	กรรมการ
พระประเสริฐ วรธมฺโม	กรรมการ
อาจารย์เดช ชูจันอัด	กรรมการ
อาจารย์ผดุง วรรณทอง	กรรมการ
พระวินัยธรเอนก เตชวโร	กรรมการและเลขานุการ
พระดาวเหนือ ฐานทินโน	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นายชัยณรงค์ ธรรมธีรภรณ์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการฝ่ายจัดสถานที่

นายธวัชชัย สมอเนื่อ	ประธานกรรมการ
ผศ.พลวัฒน์ ชุมสุข	รองประธานกรรมการ
อาจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร	กรรมการ
อาจารย์ ดร.จิตติวุฒิ หมั่นมี	กรรมการ
อาจารย์ ดร.เดชา กัปโก	กรรมการ
นายสุภัทรชัย สีสะไบ	กรรมการ
นายเอกพันธ์ วิมานทอง	กรรมการ
นางสาวปิยวรรณ หอมจันทร์	กรรมการ
นายวัชรพล พูลทอง	กรรมการ
พระมหาพุทธศักดิ์ ฐานิสฺสโร	กรรมการและเลขานุการ
นายเรืองยศ หวังสุขใจ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นายวรวุฒิ รมั่งทอง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นายสุนีย์ ถึงปัดชา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการจัดสถานที่พัก และปฏิคม

พระมหาวิชาญ สุวิชาโน	ประธานกรรมการ
พระวิหาญชัย อนุตตโร	รองประธานกรรมการ
พระนคร อริโย	กรรมการ
พระมหาอภิวัฒน์ กิตติวณฺโณ	กรรมการ
พระมหาอภิชาติ ธมมาภินฺโท	กรรมการ
พระมหาปรมินทร์ จิตญาโณ	กรรมการ
พระมหาอนุพงษ์ อภุขธณฺญ	กรรมการ
พระจตุรงค์ อาจารย์สุโก	กรรมการ
พระอัครเดช ญาณเตโช	กรรมการ
พระกัณยาสิทธิ กิตตวณฺโณ	กรรมการ
พระภานุรักษ์ สิริจโนโท	กรรมการ
พระเกรียงไกร อธิปญฺโญ	กรรมการ
พระกิตติภูมิ วชิรกิตฺตโก	กรรมการ
พระณรงค์เดช อธิมตฺโต	กรรมการ
แม่ชีศรินรัตน์ ชิตะธรรมสิทธิ	กรรมการและเลขานุการ
นางสาวราตรี รัตนโสภ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการสวัสดิการอาหารและของที่ระลึก

อาจารย์ ดร.ยุทธนา ประณีต	ประธานกรรมการ
นายสุวิทย์ แซ่วรัมย์	กรรมการ

นางสาววันเพ็ญ ฉายสะอาด	กรรมการ
นางสาวสุกัญญา แจ่มนคร	กรรมการ
นางสาวปวีณา สิงห์คำคา	กรรมการ
นางสาววิไลวรรณ รังสร้อย	กรรมการและเลขานุการ
นางสาวสุมาลี บุญเรือง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นางสาววิภา สิงห์คำคา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการฝ่ายเลขานุการ

ผศ.ดร.โกณิฐ ศรีทอง	ประธานกรรมการ
นางสาววิไลวรรณ รังสร้อย	รองประธานกรรมการ
นางสุปรียา บุญสนิท	กรรมการ
นางสาววาสนา ใจประเสริฐ	กรรมการ
นายอานนท์ นรมาตร	กรรมการ
นายสุวิทย์ แซ่วรัมย์	กรรมการ
นายสดใส เจือจันทร์	กรรมการ
นางสาวสุรีย์พร ม่วงพันธ์	กรรมการ
นางสาวรุ่งอำพร บุญรอดดั่ง	กรรมการ
นายศักดิ์ศรีพี พันพา	กรรมการ
นางสาวดวงฤดี ณะสาร	กรรมการ
นายเอกชัย บุญเพชร	กรรมการ
นางสาวราตรี รัตนโสภา	กรรมการ
นายขวัญตระกูล บุทธิจักร	กรรมการ
นางสาววิภา สิงห์คำคา	กรรมการ
นางสาวปวีณา สิงห์คำคา	กรรมการ
นายพิพัฒน์ มโนรัตน์	กรรมการและเลขานุการ
พระสุนทรกมล มณีโชโต	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
พระมหานิรุต มนต์ภาณี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นายธวัช แยมปัว	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นางสาวสุภัทรา ทองดี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นางสาวกัญญาภักดิ์ เจริญดี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

(พระพรหมบัณฑิต)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย